

Informazioni su questo libro

Si tratta della copia digitale di un libro che per generazioni è stato conservata negli scaffali di una biblioteca prima di essere digitalizzato da Google nell'ambito del progetto volto a rendere disponibili online i libri di tutto il mondo.

Ha sopravvissuto abbastanza per non essere più protetto dai diritti di copyright e diventare di pubblico dominio. Un libro di pubblico dominio è un libro che non è mai stato protetto dal copyright o i cui termini legali di copyright sono scaduti. La classificazione di un libro come di pubblico dominio può variare da paese a paese. I libri di pubblico dominio sono l'anello di congiunzione con il passato, rappresentano un patrimonio storico, culturale e di conoscenza spesso difficile da scoprire.

Commenti, note e altre annotazioni a margine presenti nel volume originale compariranno in questo file, come testimonianza del lungo viaggio percorso dal libro, dall'editore originale alla biblioteca, per giungere fino a te.

Linee guide per l'utilizzo

Google è orgoglioso di essere il partner delle biblioteche per digitalizzare i materiali di pubblico dominio e renderli universalmente disponibili. I libri di pubblico dominio appartengono al pubblico e noi ne siamo solamente i custodi. Tuttavia questo lavoro è oneroso, pertanto, per poter continuare ad offrire questo servizio abbiamo preso alcune iniziative per impedire l'utilizzo illecito da parte di soggetti commerciali, compresa l'imposizione di restrizioni sull'invio di query automatizzate.

Inoltre ti chiediamo di:

- + *Non fare un uso commerciale di questi file* Abbiamo concepito Google Ricerca Libri per l'uso da parte dei singoli utenti privati e ti chiediamo di utilizzare questi file per uso personale e non a fini commerciali.
- + *Non inviare query automatizzate* Non inviare a Google query automatizzate di alcun tipo. Se stai effettuando delle ricerche nel campo della traduzione automatica, del riconoscimento ottico dei caratteri (OCR) o in altri campi dove necessiti di utilizzare grandi quantità di testo, ti invitiamo a contattarci. Incoraggiamo l'uso dei materiali di pubblico dominio per questi scopi e potremmo esserti di aiuto.
- + *Conserva la filigrana* La "filigrana" (watermark) di Google che compare in ciascun file è essenziale per informare gli utenti su questo progetto e aiutarli a trovare materiali aggiuntivi tramite Google Ricerca Libri. Non rimuoverla.
- + *Fanne un uso legale* Indipendentemente dall'utilizzo che ne farai, ricordati che è tua responsabilità accertarti di farne un uso legale. Non dare per scontato che, poiché un libro è di pubblico dominio per gli utenti degli Stati Uniti, sia di pubblico dominio anche per gli utenti di altri paesi. I criteri che stabiliscono se un libro è protetto da copyright variano da Paese a Paese e non possiamo offrire indicazioni se un determinato uso del libro è consentito. Non dare per scontato che poiché un libro compare in Google Ricerca Libri ciò significhi che può essere utilizzato in qualsiasi modo e in qualsiasi Paese del mondo. Le sanzioni per le violazioni del copyright possono essere molto severe.

Informazioni su Google Ricerca Libri

La missione di Google è organizzare le informazioni a livello mondiale e renderle universalmente accessibili e fruibili. Google Ricerca Libri aiuta i lettori a scoprire i libri di tutto il mondo e consente ad autori ed editori di raggiungere un pubblico più ampio. Puoi effettuare una ricerca sul Web nell'intero testo di questo libro da <http://books.google.com>

23749
part 8.1 p. 629

324565

Dupuy
Andre

**ALOYSII
LA NUZA
V I T A.**

P. ALOYSIVS LANVZA E SOCIETATE IE SV
Obiit Panormi Anno 1656. 21 Octobris. Aetatis sue 65

Coll. fund. p. Trin. Soc. Iesu 1686.

324565

A
L
O
Y
S
I
I

L
A
N
U
Z
A

E
S
O
C
I
E
T
A
T
E
I
E
S
V

V
I
T
A.

A
U
T
H
O
R
E

P.
A
N
D
R
E
A

D E P U T E O
EX EADEM SOCIETATE.

EMINENTISSIMO PRINCIPI

CAROLO

S.R.E. CARDINALL

P I O I C A T A.

ME A P O L I.

Typis BULFONIANIS CID IDC LXXIX.

Superiorum facultate.

EMINENTISSIMO PRINCIPI
C A R O L O
S.R.E. CARDINALI
P I O.

*VI dono pium mitto libellum?
Cardinali aquè factis, ac
cognomento Pio; eum enim
quarit sibi libellus Patro-
num, cuius expertus est
Author luculentissimum patrocinium.
Tanta enim uero sunt, Eminentissime Prin-
ceps, officia, quibus me devinxisti, an exol-
visti? ut ingratissimus omnium omnino
vive-*

viverem; nisi votivam tabellam, quam
semper humeris fero, cunctis ostenderem.
Beneficio de se maximo illud non leve
pondus addidit, quod non in immerentem
modo, sed etiam in omnino ignotum con-
tulisti; quem enim ne de facie quidem
noveras, erexisti jacentem, Solis more
aque fastigia montium, ac depresso
valles collustrantis. Erit igitur leviden-
se hoc munus, accepti beneficij, grati ani-
mi, perpetua observantia monumentum
are perennius. Nunc dignitatis tua am-
plissima, familia nobilissima, integerri-
ma vita decora persequi supersedeo; ne
cogam te erubescere plusquam in purpu-
ra; neque, dum nuncupatoriam medi-
tor, historiam, ac penè librum ingrediar
laudum tuarum; quibus nemo omnium
parem unquam afferet stylum, ita ut
non indicta esse videantur. Quamvis
in legendis Aloysii virtutibus multa
etiam Tibi sit memoria occursura virtu-
tum tuarum; quarum nec numerus ob-
strepit

LIBER PRIMUS.

C A P V T . I.

Aloysii natalis, & pueritia.

LOYSIVS LA NVZA ;
cujus gestorum epitome
scribere aggredior , vir-
tutum numeris omnibus
exemplar absolutissi-
num , Innocentia An-
gelus , Ministerio Apostoli , Prodigis
Thaumaturgus , natus est Alicatæ in Urbe
meridionali Siciliæ , cui honestandæ præ-

A ter

ter alias naturæ dotes , accessere sacra
 Angeli Carmelitæ lipsana ; ut felicissima
 Vrbs , quæ unius fuerat Angeli hospita ,
 esset & alterius Angeli patria . Editus est
 Felix puer in lucem anno salutis MDXCI.
 quo scilicet anno alter Aloysius Gonzaga
 evolayit ad superos : vera tunc fabula :
Vno avulso , non deficit alter aureus , &
simili frondescit virga metallo . Vterque
 Aloysius , uterque clarissimus genere ;
 ut enim Gonzaga familia per se nota sa-
 tis est ; sic ad LANUZÆI generis commen-
 dationem innuisse sit satis , Ioannem La
 Nuza Aloysii Patrem , Nepotem fuisse
 celeberrimi illius Ioannis , a quo & no-
 men duxit , qui per annos undecim pro
 Philippo primo Rege Siciliæ præfuit ; u-
 terque Societati Iesu nomine dedit ; hoc
 uno inter se dissimiles , quod alter penè
 adolescens occubuit ; alter natu grandis ,
 ostendit , quò in animorum salute pro-
 curanda evasurus fuissest , si vitam produxis-
 set Gonzaga Aloysius . Suscepit ex Le-
 andra

andra Spina, quæ ante Franciscum Figue-
roa nuperat, Aloisium Ioannes parens,
militum more, nulquam consistentium,
sed quæ necessitas, iusta, spes, glo-
ria vocat, accurrentium secum aspor-
tavit in Hispanias è lacte recentem. A-
dolescenti jam sensim Aloisio sedulus pa-
rens idoneum morum, primæque litera-
ture magistrum adiegit, cuius industrie
& laboribus, supra spem præceptoris, re-
spondebat Aloisius: nec sine Numinis
providentia factum est, ut unus ex ho-
norariis famulis ei ætate suppar, etiam
num superstes, prodiderit quæ in illo Hi-
spaniensi recessu gesserit adolescens. Is-
miratus primùm egregiam La Nuzza in-
dolem, maturamque virtutem, post etiā
imitatus, sacro Discalceatorum Augu-
stianorum cætui nomen dedit; te-
atisque locupletissimus affirmavit, Alo-
sius innocentiam, quam è sacro Fonte
hauserat, intactam, illibatamq; servasse.
Ejus ludi, altariola extruere, concionato-

A 2 res

Aloysii La Nuzza

res imitari , facros ritus inter pueros inducere ; et , indole supra ætatem matura , pios libellos volutare , divinas laudes percurrere , amare recessum , egenis opem ferre , vitare compita , strepitum , atque frequentiam , & quod mirere magis , quodlibet verbum non modò ad prudenter trutinam , sed etiam ad pietatis lances expendere , toto denique corpore sanctimoniam præferre .

His ditabat exemplis Aloysius Cæsar Augustam , quam Tarragonensis Regni facile Principem majores ejus , præclarissimè gestis , & exercendæ justitiae perpetuò ejus familiæ munere attributo reddiderant clariorem ; cum Ioannes Parens invitatu Ducis Feriæ in Siciliam profici-
fentis coactus est Proregem sequi cum filio . Non minus veteris amici contubernio , quam ejus filii indole delectatus est Princeps ; utrumque ad mensam adhibens . Vbi Panormum attigit , collata in Ioannem Parentem pedestris militiæ præfe-

Vita Liber Primus.

5

fectura ; voluit videre Aloysium Paren-
tis signa sequutum in statione militum ;
quem expertus in itinere fuerat Eremico-
lam. Nec defuit his etiam partibus delica-
tulus miles : videre erat illum militari
cultu sub signis incedentem inter æqua-
les onustum sclopo , ense præcinctum ;
insignem baltheo , pinnis , cristiisque
superbum , omnia munera sic obire , ut
veteranum aliquem militem crederes , si
militaris accessisset licentia , qua jampri-
dem ablegata , etiamnum in castris
novus miles , *Permanebat in innocentia sua*. Quo spectaculo , tum Panormita-
ni Proceres , tum ipse Prorex mirificè
recreabantur . His scilicet crepundiis san-
ctiori præludebat militiæ Aloysi; quem
jam inde ex egregiis ducibus unum per
Ignatii Lojolæ vestigia sibi destinaverat
Deus.

Divinæ menti jam tum sibi Aloysium
adoptanti, Ioannes Paren's nescius servie-
bat ; nam seu ratus militem non dede-

cere

et al.

cere literas , seu sperans filium eò perventurum calamo , quò se ipse gladio sustulisset , nactus egregium virum Petrum Gravinam , quem à Præfule Panormitano impetravit , extractum è Seminario , præceptorem literarum , eundemque morum magistrum dedit Aloysio , undecimum jami annum agenti ; quem deinde è Magistro comes , sequens est in Societatem . Par hoc cum Sicilia quāta quāta est , que certè maxima est , minime caperet , retento in Insula Aloysio , in novas Hispanias Gravinam in salutem gentium ablegavit . Eò præceptore divinis commentationibus animum exercebat ; frequens obibat sacra Templa , divinisque mysteriis , ea animi delectatione delibutus , intererat ; ut lacrymas tenere non posset , quas uberioris quam par erat manantes , nec sine oculorum periculo (quod & S. Ignatio ejus parenti contigerat) P. Hortentius Scammacca , qui ei erat à confessionibus vix exhibuit ,

Vite Liber Primae.

hibuit, vetans, ne preces ultra quadrantem extenderet ad clespydram lacrymarum; jubensque ut, exceptis sanctioribus quibusdā diebus, quibus uberiorem fletum indulgebat, siccas cæterūm preces effunderet.

DEDOLATUS privatis Scholis, publicis est traditus Societatis nostræ gymnasii. Ducebat, reducebatque Ephebum suum Gravina, veritus ne quantum scholarum frequentia addebat literaturæ, tandem virtuti detraheneretur. Diei primiæ Deo dabantur; primas preces domesticum studium excipiebat; appetente prælectionum tempore, adiunctorum lycem erat per Templum, ubi adorato Numinine, petebat secundum virtutes, ab illo totius scientiæ fonte, etiam profectum in literis; ingredientem in scholam armabat oratio; egredientem divini sacrificii muniebat aspectus; &c., ne iter ipsum pietate fraudaretur, aut studio; vel colloquendo de divinis rebus, vel particulis Tursellini lactitandis, conficiebatur:

idem

idem omnino post prandium ordo ; nisi quod orationi è strato surgentis respondebat euntis cubitum conscientiæ , laterbrarumque animi sui exploratio . Hoc vivendi modo , gliscente passim Gonzagæ Beatis recèns adscripti recordatione , B. ALOYSII sibi nomen conciliavit , cuius & lexitabat attentissimè gesta , & adeò exquisitè mores imitabatur , ut rogatus interdum , cur hoc , vel illo modo se gereret? syncerè responderit: Quia eodem se suus gesserat Gonzaga Aloysius . Tanta in adolescente virtutum , studiisque contentio vividos illos spiritus , amaranamq; indolem aliquantum contuderat ; Hinc illę Parentis non penitus rem introspicientis , querelæ : Velle se filium doctum , cultumque virtutibus ; sed equitem , sed aulicum , sed eum , qui meminisset se militis filium , ejusque , & animi , & stipendiorū hæredē ; qui equitū in morem , relaxaret ex intervallo animū luderet cum æqualibus , exercebat se venatione , equitan-
do ,

do ; misceret demum ludicra seriis , si ab his se nollet omnino abstrahi . Teritus est primò his dictis puer ; mox Deo authore , didicit , posse parentem facilè flecti , posse etiam piè falli , & lueri loco habere dare aliquid , ut totum auferret , dare plenam manum , modò sibi cor integrum traderet . Paruit momenti Deo , & appetente tempore , quo Pater domum se ab obsequiis Proregis recipiebat , piè ingeniosus puer sumptis gladiis hebetibus adeò impigrè , adeò alacriter conferebat manus , & strenuè , ut non exercere cum lanista gladiatoriam in umbra , sed cum hoste digladiari videretur in campo , incredibili voluptate Parentis , qui videret filium adeò equestribus muniiis aptum , adeòque suis nutibus obsequentem .

Nec à piis hisce dolis abstinuit absente patre ; à quo profecto cum Prorege Messanam pretiosas vestes accepit , quò festis resurgentis Domini feriis cultior ap-

B pa-

pareret . Adolescens , seu ut Patri quām
citissimè gratificaretur , seu quod sequu-
turum inde erat perfentisceret , seu quid
animo aliud volueret , certè præter mo-
rēm (assuetus enim erat neglecto cultu
incedere semper , & tritas , lacerasque af-
fectare vestes , & quando aliud non esset
integrum , pallium , quō derideretur , præ-
postorē induere) tunc holofericarum ve-
stium cultum auxit torque aureo , aliis
que munditiis exquisitis , quā muliebri-
bus , quā militaribus ; in eumque modum
ornatus , sacra patientis Christi hebdoma-
da scholam ingressus est atrium . Dum
eum spissa circumstat juventus , mirata ,
collaudansque incuriosi antehac adole-
scētis cultissimum apparatus ; ecce tibi
quidam è nostris disciplinæ severioris se-
fē inferens in coronam , Aloysiumque
rectā petens : Heus tu , inquit , ado-
lescens comptule , sic parentatur extin-
cto Deo ? non hæc ista sibi tempus spe-
ctacula poscit ; quid cristi auro revin-
ctis ,

Etis , gemmisque distinctis , cum corona Servatoris spinea ? Quid aureo tuo torqui cum vinculis , catenisque ferreis , quibus & adstrictus , & verberatus est indignissime noster Amor ? Si sapis , pone lacinias , sume lacernam , & pro aureo torque restem alliis contextam in collum injice , sicque ornatus redi in Theatrum Dictum , factum ; remeat Aloysi us domum , positoque monili , torquem alliam rem collo circundat ; eoque habitu redit in atrium . Auctor facti , stupescentibus omnibus , & ipse miratus tantam sui in Adolescenti victoriam , detraecto è collo torque ridiculo , caput dicere ad alios dè Aloysio ; qui tam egregio facinore viam sibi ad Societatem munivit , quæ candidatos suos hujusmodi probare consuevit experimentis ; ut alumni sui *Extra Mundi castra exeant , improperium Crucis portantes* ; Quod quo pacto con tigere , referendum est in præsenti .

C A P V T . I I .

Quis fuerit Aloysius cum Societatis ageret Candidatum.

IX annum quartum suprà decimum attigerat Aloysius, cum Parente optimo, & amantissimo orbatus est: accessit ad cumulum doloris Præceptoris profectio in Hispanias, quas vocant Indicas: gemino hoc ictus acerbissimo vulnere, & destitutus præsidio, totum se credidit DEO. Hactenus dè illo memorata, idea maturæ sanctitatis videri posset ulteriora ignorantia; inquirenti in illa, crepundia appareant necesse est. Lethale vulnus ex acerba Patris jactura acceptum illud unum lenire potuit, quod exinde sui juris, hoc est divini, facto satis esset, si sua vitæ ratio uni DEO constaret,

ret, quam, eo vivente, necèssè erat cum multis esse divisam. In posterum vicitus, vestitus, incessus, studia, mores, animus, modò uni arriderent Deo, nihil esse cur de jis alienum ingeniu, atq; arbitriu moraretur. Igitur relictus sibi Aloysiùs, eam vivendi rationem iniit, quæ vel esset præludium ad vitam in claustris traducendam, quò sibi à Deo revocari videbatur; vel si id non assequeretur, posset cum eo vivendi genere decertare. Iussis res suas habere terrenis omnibus; clam, quoad ejus fieri poterat, P. Petro Villa-fratres, qui sodalitium Parthenicum Adolescentium regebat, sub Deiparæ sine labe conceptæ nomine in Panormitano Societatis IESV Collegio, se præbuit excolendum. Ad primas dè brevitate vitæ, dè gravitate peccatorum, eorumque acerrimis, ad lancinandam sub exitum vitæ conscientiam, morsibus, commentationes; quas suæ conversionis initium perbellè vocabat, se se contulit Aloysiùs; ex inde

pre-

preces antè aram maximam predixæ ,
attentæ , adeoque dignitæ , ut Euchari-
sticæ dapis Angelus diceretur à mul-
tis ; & in Templo quidem veritus plau-
sum ; adducebat habenas , quas domi
laxabat , ea animi contensione , ut cor-
pus etiam sursum ferri videretur : vi-
sus est enim sibi non nemo videre eum
dè terra sublimem ; sed veritus ocul-
orum præstigias , ratus minimè in pue-
rum illum sanctimoniaz coronidem ca-
dere , qua maximos quosque Sancto-
rum Deus cohonestat ; atque etiam num
subdubitans , suspenso gradu , suppresso
que quantum poterat spiritu , accedens
proprius , facturus rei periculum , inte-
riecta manu orantis inter poplites , su-
biectamque humum , dimensus est quan-
tum Aloysius emineret à terra ; hæsit-
que non sine sensu lætitiae attonitus
prodigio .

VERUM longè altius quam è terra cor-
pus , ejus animum à terrenis omnibus
Deus

Dius abstraxerat. Quin etiam à corpore ita abduxerat, ut qui ejus moderabatur conscientiam, ejus valetudini, vitaque consulens, ne ultra horam, orando perseveraret, interdixerit: paruit obsequentissimus Adolescens, ita ut hora transacta non surgere, sed dividere fixa humi genua videretur; mirum erat idem corpus, quod anteā confieverat se tollere sponte humo avium more, modò ita hærere, ac si esset clavus adactus malleo: & quoniam inaudierat, Bonam esse orationem cum jejunio; pares illi corporis afflictiones adjungebat asperrimas; mira, quæ illi cum aliis fuere communia, crebra jejunia, vestes cilicinæ, innocentium aratum sævissimæ verberationes; levia etiam illa, licet nova, micas panis, mensæ analicta, ingerere humeris; ut levissimorum corpusculorum attritus affligeretur incedens, & non modò *Vesceretur in sudore vultus sui*
pane

pane suo, verum etiam illum in dolore portaret; refertos calculis, & lapillis induere calceos, in quo ducem cognominem suum Aloysium habuit. Illud suprà vires, suprà ætatem, & penè suprà fidem, quod labiis humi fixis, & terra, ne mente, atque ore excideret, mordicùs apprehensa, tam longas ducebatur moras, ut computrescerent dentes, atque decideret; in quo Franciscum Borgiam veteranum illum militem plurium palmarum, Tyrunculus ipse felici ausu, parique exitu est æmulatus.

Ad retundendum animum, ab afflicto jam, compressoque corpusculo gradum faciens, orabat enixè Præceptorem, quem sibi ingenii præstantia, morumque suavitate devinxerat, ut se coram aliis verbis acerbius habitum flocci faceret, & tanquam alicujus criminis reum, verbis increpitum, verberibus afficeret; quod cum non impetraret, ut erat ingeniosus in pœnis suis, scriptionem aliqui

qui optimam , tot litoris , maculis , a-
tramentique defluviis confuscatam fere-
bat ; ut vel ab invito præceptore repre-
hensiones extorqueret , & verbera .

His passibus , quibus in aliorum con-
temptum , atque ludibrium venire se-
posse arbitrabatur , eò evasit existimationis ,
& admirationis , ut eum æquales sui venera-
tentur ; majores natu miraréntur , atque suspi-
cerent , imitarentur aliqui , omnes præ-
dicarent , seque eo præsente ad modestiam ,
pietatemque componerent ; si qui fortè
præter modestiam sermo versaretur in ore ,
quod adolescentes adveniente præcepto-
re faciunt , extemplo abrumperent .
His etiam gradibus sibi ad Societatem
viam aperuit , & munivit ; cuius ca-
pessendæ tanto flagrabat ardore , qua-
acquisita tanta perfundebatur lætitia ; ut
id tantum loqui , id sapere videretur , id
exquisitissimo titulo appellaret Cumulum
gratiatum ; dicebatque in eam ut admit-
teretur se multis lacrymis impetrasse ; in

C eadem

Aloysii La Nuza

eadem ut moreretur , assiduis precibus impetraturum ; dè ea tam ardenter loquebatur , ut alios ad eam impelleret . Ipse verò ad IESUM ejus ducem , Deiparamque Patronam accurrit ; quortum tanto æstuabat ardore , ut utriusque iconem pectori semper ferret applicitam , dexteræ quidem parti Filium , sinistræ Parentem : usurpabatque illud Augustini : *Hinc lactor ab ubere , hinc pastor à vulnere* ; Et par illud nobile gaudebat cum Sponsa , inter ubera sua commorari , non tamen velut myrrhæ , sed benevolentissimorum florum fasciculum . Et licet int̄er utrumque curas , amoremque divideret ; nescio quo tamen pacto magis rapi videbatur à Virgine , veritus fortasse ad Iudicem sine advocata accedere . Hinc est , ut rogatus , cur caput ad lœvam inclinatum semper ferret ? responderit , ut propius ad amantissimam parentem exosculandam accederet .

INTER

INTER tot pietatis officia , literarum studia minimè negligebat ; & politioris literaturæ , cui per biennium navavit operam , specimen dedit egregium ; cum dè patientis Christi tormentis tam aptè , tam concinnè , tam ardenter dixit in Patrum corona ; ut in orationis calce ad Christi dè Cruce pendentis imaginem , quam sinistra tenebat , versus , causam suam obortis uberrimis lacrymis peroraverit : cum ergo , Religiosorum vitam Ascetæ veteres cætum Crucifixo- rum nuncupent ; rectè partes suas cum Crucifixo , idoneo scilicet judice egit .

VERÙM ante quām Societatem initret ; ne sine spoliis ad prædatricem animorum accederet ; honorarium illum Ephebum , quem superiùs commemo- ravinius hispanicæ profectionis comitem , ex honestæ vitæ digressum tramite , du- riùs objurgatum , ad meliorem frugem redigit ; eoque in discalceatorum Au- gustinianorum cætum præmisso , futuro

C 2 suæ

20 *Aloysii La Nuzia*
fusæ Sanctimoniacæ teste ; ipse ad Societatem Iesu accessit ; ut Deo vocantem
pareret ; suamque , à fluxis rebus
procul , animam in tutâ
statione collocaret .

CA-

C A P V T . III.

Aloysii Ingressus in Societatem Iesu.

DODEVICESIMVM jam agebat annum Aloysiū ; cum non longius cunctandum ratus , atque in rem conferendum quod diu animo concoxerat ; P. Iacobum Domenici Siculae Provinciæ Præpositum accedit . Huic omnem mentem , desideriique summam denudat : qui maturæ deliberationis auditis , lac pensatis rationibus ; non animum dumtaxat , sed totum Aloysium approbavit ; eumque inter Iesu Socios , non sine omnium consensu adlegit . Quare in celeberrimum Messanæ Tyronicum , decimoquarto Kal. Martias MDCIX. à P. Hieronymo Lombardo tunc temporis cætus præside excipi-

cipitur; ut ibi futuræ Sanctitatis ponat fundamenta; ubi locus ipse; cui non sine Divino consilio Tyroni nomen, in confinio, atque editiori urbis parte positus, & ab urbis frequentia seiunet, nescio quid cælestibus sedibus simile spirare videtur.

In ea igitur Sanctimoniaz officina, nihil difficile, nihil novum, nihil adeò asperum reperit Aloysius, quod antea domi suæ non tentasset uberiùs. Quamobrem quem contemptus sui, corporisque afflictionum nunquam saturum vidimus; eundem Sanctioris vitæ viam insistentem, cruciatuum omnium heluonem fuisse, omnes ejus socii, præsertim verò Magister affirmat. Et quidem quæ dè Loricatis, & Sufonibus, non sine horroris admiratione prædicantur, exhausisset omnia, si quis eam illi largiùs propinasset. Verùm sapiens Tironum institutor delicato adolescentulo, & in hujus-modi lanienas plus

plus justo, dum sui juris esset, effuso; contrahendas omnino duxit habendas; quare victus illi lautior, somnus largior, labores mitissimi, cruciatus, qui corpus vellicarent potius, quam aut lacererent, aut ferirent. Brevi tamen totum illud præfervidum ingenium, totus ille naturæ vigor ita elanguit, ut qui eum tunc primò nosset, bardum crederet, & è lethali morbo recentem. Hærere lingua, nec aptè, expeditèque profari, fluctuare vestigia, & tam parum sibi corpore, animoque esse præsentem, ut remittendus videretur ad suos. Quod ab his notatum velim, qui satis validum collum ad religiosum jugum ferendum, afferre se putant, si voluntariis illud mæcrationibus ante subegerint, quos deinde in medio videmus cursu deficere. Scilicet libertas adeò valente est stomacho, ut cætera omnia concoquat, præter servitutem. Hæc una est, quæ sensim, & sine sensu vires debilitat, & vitæ ner-

vos

vos succidit . Hæsitque diù lateri ejus hæc lethalis arundø , qua magis , quām à morbo cruciabatur , metus ingens fcilicet , ne à Societate dimitteretur velut ineptus .

IAMQUE conclamatum erat dè Aloystio ; & parum abfuit , quin futurus ille ductor populorum extingueretur incunis ; nisi periculo maximis remediis , ac tempestivis fuisse occursum . Sed ex uno morbo recens Aloysiūs , incidit in alterum longè pejorem , præ quo mors illi jucunda fuisse , & salutaris . Fuit scrupulorum molestia , qua qui eam pafsus est , sancte affirmat nequiorem ex cogitari non posse . Verum , ut Ignatium ejus parentem , ita & Aloysium per æstus , fluctusque sollicitudinum per conscientiæ stimulos conscientiarum arbitrum Deus concinnabat egregium .

DIGRESSUS è Tyrocinio ad studia literarum , locum tantum , librosque mutavit , eadem omnino vivendi ratione retenta , eoque aucta , quòd antea solis

con-

conspicta parietibus, mox utilis jis omnibus, qui eam aspicerent. Modestia eadē, qua apud scholasticos B. Aloysii Gonzagę nomen sibi vendicabat, idem in servandis minimis qubusque legibus rigor, atque constantia, idem conatus ad virtutem, eadem omnino omnia cum accessione tamen eorum, quæ facultates rectè, ritèque perceptæ conciliant. Hinc tantus in domesticis ad mensam concionibus ardor, & ad commovendos animos aptitudo; ut constans fuerit prudentium sensus; si singulis quibusque mensibus ad nostros diceret inter cœnandum Aloysius, satis id, superque fore ad maxima quęque Collegia in officio, & sanctimonia retinenda. Nec minor vis in privatis colloquiis, & in publicis reprehensionibus, quarum est in Societate frequentissimus usus: in quo genere unum tantum, quod Divinum quid admiscet, aperiam.

Sua quidem errata scripsérat, & petierat à Rectore ea ad sui spiritus prof-

Dicitum

Etum publicè legi ; quem morem à primis usque Societatis temporibus habemus invectum ab Ignatio . Demandat is duram eam Provinciam Aloysio , qui alacriori animo eorum scriptor esse malit , quām lector . Invitus paret Aloysius ; Vbi legit , expenditque , illud adjecit : Incumbe frater carissime in emendationem toto pectore ; aliter enim abscondit se Deus , & *Exivit dè Templo* . Quibus auditis , mussitare omnes , secumque contrariis pugnare momentis . Ex una enim parte nihil in eo apparere , in quem infaustum illud omen cadere videretur , ex altera verò non ex nihilo verbum illud Aloysio , fausti potius semper omnis aliti , & omnia ex se ipso in melius interpretanti excidisse . Verum omni respondit eventus ; nam miserculus ille deficiens intra paucos menses , abscondente se Deo , suosque radios subrahente , exivit dè Templo . Præproperum videri possit , prophetiæ donum
in

in adolescentem collatum , non contemplanti in Aloysio quoddam virtutis senium ; ut optimè sapiens : *Senectus est venerabilis , non annorum numero computata ; cani autem sunt sensus hominis ; id fiet planum enumeratis paucis , jisque honorificentissimis maximorum hominum dè Aloysio etiam num adolescente judiciis . Qui ejus regebat conscientiam , omnesque animali fibras , ipso ducente , seque penitus simè denudante , lustraverat , disertè affirmavit: Aloysium La Nvza ad perfectiōnem velis , remisque contendere , licet reflante séper vento: Cui alter vir Sanctissimus concinēs affirmavit: Aloysium ire funditus dejectum honorem suum , seque in hominum existimatione omnino perditum. Adeò in sese deprimendo assiduus erat , & sedulus , idque tanta sagacitate præstabat , ut plerosque fefellisset , nisi ejus famæ consulens Devs , cui ille gratificaturus eam dilapidabat , mon-*

stra vertisset in bonum , & per eadem ;
 quę sibi impingebat probra affabré admo-
 dum concinnata , tantum illi existimatio-
 nis apud domesticos , & auctoritatis con-
 ciliasset ; ut omnibus venerationi esset ,
 omnes ejus verba sitientes biberent , ad-
 notarent , interpretarentur ; putantes , ora-
 culorum more , plus ea in recessu clau-
 de re , quam in fronte portenderent .

HINC etiam tanta in ejus sanctimonial
 spes ; ut , ejus precibus nihil denegandum
 à Deo arbitrati , ad eas in rebus despe-
 ratis confugerent . Id quod Drepano
 cum suis Collegis iter facienti conti-
 git : nam dum concubia nocte per præ-
 rupta errarent ignari viarum devii , dubii-
 que qua arte , aut viam invenirent , aut
 territos equos regerent , Aloysii se
 precibus commendarunt ; quo dicto
 velut Angelo viæ duce implorato , re-
 giam se injisse viam , & terminum
 jam tenere sentientes , Aloysisio gra-
 tias læti omnes egerunt . In quo
 gene-

genere essent dè Aloysio multa dicenda: fuit enim illi familiaris , & frequens nimis ex vero prædictio , & prodigiorum patratio , dè quibus erit suus dicendi locus : hic in eorum gustum præcoes tantum fructus attigimus : Cujusmodi est etiam illud cum pueros doceret ; eorum cum quemdam plus justo procacem ; indocilemque videret , ait: præclarè cum illo actum iri , si eum Devs. è vivis ea tempestate tolleret . Brevi sublatus est , & festinata ejus mors ad æternam vitam comparandam Aloysii precibus fuit adscripta : orabat enim quotidiè prò singulis , omnesque descriptos habebat , in suâsque distributos classes ; ut quò quenque destinaret , exploratiùs haberet , & semper ferè præ manibus . Hinc ejus Lyceum religiosorum cætuum , præsertim Societatis seminarium fuit . Nec minore cura , & solicitudine profectum in literis exigebat ; nullus sine linea quadrans ;

drans ; momentum nullum ; quod non prælegendo , dictando , audiendo , arguendo , acuendo , corrigendo transfigeret , si postremam pomeridianam , Saturni semihoram demas , quam dicens dè Deipara ad auditores suos suavissimè insumebat , fructu non patinendo .

Is fuit Aloysius LA NUZA Adolescens , Iuvenis , Scholasticus , Ludimagister rudi penicillo expressus ; rejectus in alium locum multis ; quæ hic etiam dicenda fuisset ; cuiusmodi illud est , quod cum Junioribus nostris præcesset Scholasticis , ex ejus ore extorserunt : imminere scilicet ab irato Numine grande suppliciam ; eoque fore ut plerique omnes vexarentur ; quod paulo post funestum in modum contigit , sequuta lue , quæ grassata ferocius , universam propè Siciliam depasta est . Expiscandi autem oraculi ea fuit occasio , cum sese in triclinio , quod saepius faciebat , acrius objurgaret , inter

inter cætera, Deo sic volente, illud excidit: eò sese evasisse superbiae plenissimum suæ gloriæ animal, ut semel sibi visa esset Christi è Cruce pendentis effigies loquuta disertissimè; quo auditio, constans fuit omnium sententia, illum cum Deo familiarissimè loqui, adactum que ab eo nescientem, misericordias in se Domini cantare, dum sibi convicia caneret;

CA-

C A P V T . IV.

Aloysius La Nuza Concionator evangelicus.

ACTENVS ; & si magna illa
in se , & in aliis admiranda ,
in Aloysio tamen crepundia-
tantum sanctitatis adumbra-
vimus ; utinam gestis ejus par responde-
ret oratio ; haberent profecto exterè na-
tiones , haberent posteri absolutissimum
Heroem , veteris Sanctimoniae specimen ,
jisdem depictum coloribus , quibus in
universa nunc efflorescit Sicilia in oculis ,
in ore , in aure , in cultu , in effusissima
commendatione , tam liquidis ex ejus
recordatione voluptatibus haustis , ut huc
accedentes , operæ pretium se fecisse exi-
stiment , si quo loco fuerit in florentissi-
mo hoc regno Aloysius oculis hauri-
ant .

Equi-

EQUIDEM, non majore loco fuisse crediderim in Neapolitano Regno Realinum, hic Colnagum, in Hispaniis Alvarez Balthassarem, & Ludovicum de Ponte, & in Indiis Anchietam, atque Berzeum: Verum habent id sanctorum gesta, quod corpora; utrorumque enim idem veluti fatum est, ut quemadmodum ex corporibus vix ossa supersunt ad venerationem populorum, absunto sanguine, carne, visceribus, & tenerioribus partibus; sic ex eorundem gestis, pleaque excidant, relictis ad veneracionem, emulationemque jis tantum, quæ eminent, solidissimis; rursumque ut frustulis eorum contenti, grandia ossa non querimus; ita quales quales Aloysii reliquiae à me ex oblivionis subductæ tumulo, reponendæ sunt in Thesauro; donec ejusdem gesta altius effodiantur, & in melioris scriptio[n]is lumine collectur.

Igitur Aloysius è profanæ literaturæ,

E qua

quà addiscendē, quà tradendē emersus ergastulo, Sacris Theologiæ studiis alacriorē, si non attentiore (erat enim semper sibi similis; nec quid, sed quo authore faceret, cogitans) cœpit navare operam. In iisque eos progressus fecit, ut ad ratam, firmamque severissimi examinis aleam, sacramento plurium interposito, dignius sit habitus, qui, quæ didicerat, in celebrioribus doceret Academiis. Ad eam ita se contulit, ut Verbum, quod ea vel unice, vel primò respicit, latitans in quæstionum involucris invenerit; ejusque sub pane, & vino delitescentis, conficiendi ritè mysteria potestatem sit adeptus. Quo ille studio, quo ardore, qua lacrymarum copia operaretur ad aras, alibi dicetur uberiùs. Hic locus moneret, ut sacrificiorum ejus intrispiceremus primitias, utrumque tamen eodem hoc argumento conjicietur; qui in mensa, qui in animi relaxatione, dum rusticaretur in Villis, divino conflagra-

flagrabat amore, quanto in illā conjectus
fornacem amoris incendio exæstuaret ne-
cessè erat? Vtus est præceptoribus Joseph ab
Augustino, & Cæsare à Bosco altero Pro-
vinciis, altero florentissimis Panormitani
Collegii studiis regendis immortuo. Abso-
luto Theologiæ quadriennio, aliisque So-
cietatis experimentis expletis, XVII. ab in-
gressu anno in Professorum Templo, cui, &
laxitate, & accurritum frequentia pro-
cerum celebri, & marmoribus minuta, ex-
quisitaque sculptura circumvestito, ditis-
simoque sacro cultu, celeberrima vo-
torum solemnitum nuncupatio ibi ab
Aloysio edita addidit celebritatem; nec
temere factum credimus, ut ibi maximè
ad sacerdotis pedes abiectus reddere Do-
mine vota sua videretur; ubi haud ita
multò post, sublimis è suggestu visurus
erat nec se capientem populum, nec
ab æde sacra captum, undantem, effu-
sum in plausum solidum, suspiria scili-
cet, & lacrymas, contusiones pectoris,

E 2 col-

colaphosque sibi impactos, & quod antè prædixerat, eundem populum ad suum obitum cohonestandum complorantem non funus, sed in triumphi Sanctis debiti, morem, lætissimè lacrymantem: adeò ut seu vivus, seu mortuus semper lacrymas excitaret, modò suæ sanctimoniæ indices, modò alienæ pænitentiæ testes.

MATURUM jam operi Aloysium, & singulis muneribus parem, cum sibi exedræ, sibi præfecturæ certatim deposcerent, segregatus est tamen à suis Præfetis *In opus Evangelii*, non sine summo consilio: cur enim qui oculis, vultu, incessu, quod de quibusdam dicebat Ambrosius, toto denique corpore loquebatur, non etiam lingua, loqueretur? & qui visus tantum concionabatur (quod utrique Francisco Assisiati, & Borgiæ contingere) non concionaretur auditus? Acumen præsertim ingenii cathedra exquirit; prudentia, & si non

non tota , maxima tamen pars est regiminiſ ; totum ſibi hominem , totumque DEVM penitifſimè hauſtum prædicatio vindicat ; niſi ſit *Æſ ſonans* , aut *Cymbalum tinniens* , quod non adeò dedecet Præceptorem , à quo præſertim ſonus exquiritur .

DEMANDATA M sibi cælitùs Provinciam Aloysiū ſuſcepit libentifſimè , & promovit egregiè : abdidit ſe in Bibliothecas , libros perdiuſ , interdum etiam pernox evoluens , pervolutavit Patres , luſtravit interpretes , nullum ſcriptorum genus prætermiſit , ex quo poſſet proficere ; tantamque ſibi ſupelleſtilem concionatoriam comparavit , ut ſcripturum dè arte uberrimè crederes , non dicturum ex arte breviſſimè . Tanto appara- tantaque ſylva jam cæſa , acerrimi vir ingenii , & imprimis eloquens non eſt abuſus ad pompam , nec maſculos illos eloquentæ ſpiritus effæminavit in floſcu- los , ſed amentatas hastas contorſit , & ful-

fulmina , quibus tonare , fulgurare , permiscere denique Orbem terrarum posset universum . Verum hæc quota pars apparatus ? inventis jis , quæ dicenda es- sent , opportunè dispositis , rectè con- firmatis , sufficienter ornatis , arte laten- te , prodente se spiritu , quo die sibi di- cendum esset , surgens è strato sine libris , sine scriptis , omnique etiam , obseratis fenestris , intercepto lumine , ne posset ad illa recurrere , horas omnes dum suggestum concenderet , orans transigebat cum Deo . Excipiebat lon- gas preces flagellatio longa , quæ plerumque etiam concionem sequebatur . Post adoratum in Eucharistia Deum , è tenebris prodibat in solem , exitu tantæ virtuti nunquam non respondente , loquebatur enim *Prout Spiritus San-ctus dabit eloqui illi;* Ejusque extem- poraneæ , Deo dictante , eloquen- tiæ , abjecta prorsus scripta jam concio- ne , testem producam locupletissimum ; est

est is Petrus Spucces suo satis nomine sine
Elogio notus; hinc demissionis non mi-
nus, quam consili ergo, cum concioni-
bus, quas sacri adventus tempore anno
MDCXXVI. Panormi habiturus erat,
discipulum sicut se Aloysi; rogat,
ut benignè audiatur, & attentè, severè
discutiat, expungat liberrimè. Audit il-
le, cum præfatione honoris, libertissi-
mè, gratificatus scilicet amicissimo,
eidemque Sanctissimo homini non sine
operæ pretia, quippè qui solus exhiberet,
quod ingénibus campis irrigandis futu-
rum erat fatis; & audita collaudat. Ac-
cedit deinde publicus auditor illius, cuius
privatus præceptor exiterat; sed earum,
quas audierat, laudaveratque concionum
ne verbum quidem audit. Miratur primò,
deinde putat primam concionem, alia thesi
succurrente, fuisse mutata. Accedit secun-
dò: accidit idē, quod primò. Tertiò tandem
aliquid supra hominem latitare suspicatus,
convenit Aloysium, & conquerentis in-

mo-

morem , quò verum expiscaretur; luderet
ne , inquit , me voluisti , cum habendas
proximè conciones mihi prælegeres , ex
quibus tamen ne verbum quidem , aut
apicem pronunciarès ? tunc ille rubo-
re suffusus : est quod mihi ignoscas ait :
in cubiculo trado me totum concioni ;
in suggestu me , concionemque Deo
trado , dicturus si probet ; abiecturus
paratam , si ipse dictare dignetur ; Hinc
frequentè illud Aloysi us usurpabat :
à concionatore quidem scribi , parari
que concionem , Deum vero concio-
nari . Hæc autem , quæ dè se ipso pro-
dere , ne amicum luderet , coactus fuit ;
generatimque dicebat ; luculentius ope-
re comprobabat ; *Quis enim posset ea*
signa facere , quæ ipse concionando fa-
ciebat , nisi DEUS concionaretur in
illo ? Sed dè hoc alibi fusilius : nunc
egregiorum par concionatorum in e-
jus concionum commendationem pro-
ducam . Quorum alter cum inaudisset ,

non

non posset Aloysium audiri sine lacrymis : mulierum , scilicet , inquit ; audiām ego siccus omnino ; & seu quod figulus figulo , seu quod muliebres tantum esse lacrymas judicaret , accessit ad audiendum durior , quam concionatorem deceret , sed mutavit brevi sententiam , & cecinit , seu potius flevit palinodiam in tot suspiria effusus , sonantesque lacrymas , ut admirationi fuerit conceioni . Concionatori lætitiae . Alter , & ipse uberrimè illacrymans : sic enim verò , inquit , dicendum est ad populum , sic disseminandum est semen Verbi DEI : si DEVS det vitam , Aloysium imitabor , meas omnes scriptiones , delicta videlicet adolescentiæ meæ comburam , exiccatoque foeno , cader omnis flos ; Verbum autem in me DEI manebit in æternum . Ecclesiasten hunc resipiscentem si quotquot eo morbo laboraverunt imitarentur , quam præclaris in posterum facibus colluceret Ecclesia !

F HINC

HINC in Aloystio vis illa flexanima , ut quocumque vellet traheret auditores . Mundum muliebrem in urbe hisce munditiis , & licentiae dedita unica concione compescuit . Leontinis ut extincto Deo luctuosius parentarent , paucis verbis suscitavit ; utque ornamentum colli sexta sanctioris Hebdomadis feria omnes abjecerent ; tribus , qui id respuerant , morte , non sine Urbis horrore , multatis . Aci talos , & aleas ab his etiam extorsit , qui ludendo diebus noctes jungabant . Messanæ bini patritis depositis simultatibus palam se se invicem amplexantes in concordiam redierant . Sed vis major eruit in traducendis à turpi questu , cænoque libidinis infelicibus mulierculis . Ingens quidem , cum hasce lupas curmatim in caulas cogeret honestatis , præda , sed quæ jam assiduate viluerat ; illud ex adjunctis non omitterendum .

ROGA-

ROGABAT Causidicum ipsius Cliens ,
ut nescio quid ageret ad causam per-
tinens ; negat ille se facturum , nisi se
comitetur illa die ad Aloysium audiendu-
m euntem : defunt ne , reponit cli-
ens , concionatores alii , ut me cogas
tanto incommodo , & fortasse etiam di-
scrimine , tam spissæ confertæque misceri
frequentiaꝝ audiam iterum libenter , nunc
quod instat , agamus . Falleris amice
si renuis ; à me nihil hodiè impetrabis ,
subdidit ille ; ad quem alter , accipio
conditionem , quam obfirmato es ani-
mo ! sequutus est causidicum , subeunt
ambo Templum ; sed qui venerat invi-
tus , sensim latenter digreditur . Digre-
sus , hæret currus inter aurigas , & equos .
Tentat hæc illâc sibi iter aperire , nec ta-
men viam invenit , non secus ac si in labi-
ryntho esset ; urgetur à fronte , à late-
ribus , temonibus , succussis loris , fla-
gellis excussis , acriùs verò à tergo
percutitur , cervicemque retrò fle-

F 2 Etens ,

Etens , ut repercutiat verberantem , ecce Aloysium videt , quem in suggestu reliquerat , urgentem ad Templum , militantemque , si secus faciat . Conturbatus simul , & territus bono suo ingenti paret ; nam vix absoluta concione ab Aloysio , ad pedes cecidit P. Francisci Morelli , depositurus ejus aribus omnes animi sui fordes , cumque negaret ille tempus esse præbendi contentibus aures , rogaretque ut rediret : minimè , inquit lacrymabundus juvenis , minimè pater mi , non hinc nisi ablutus abibo . Commovit Morellum , rogantis fletus , qui altius quam à suggestu originem ducere videbatur ; restititque , lacrymantem rogans , ut quod vellet paucis innueret . Tum ille : quatuor suprà decem annos simultatem gerò cum Deo , qui me renitentem , fugientemque Concionatoris manu , paulò ante stitit , ac tenuit , quæque sibi acciderant , narrat . Attonitus rei novitate

tate Sacerdos , iterum , iterumque per-
contatur dè singulis , & gestit repetita
audire . Tandem confirmatum , erudi-
tumque ad instituendam accuratissimam
omnis retroactæ vitæ confessionem re-
versurum dimittit : Rediit ille non se-
mel per plures hebdomadas , & parem
tanto apparatui , & vitæ in posterum in-
stituendæ confessionem absoluit .

HINC tanta ejus audiendi cupiditas ,
ut currentes ingentia Templa non ca-
perent , occupatisque certatim , raptim ,
confertimque subselliis , alii confessario-
rum exedras concenderent , alii suspen-
sa hærerent parietibus manu , quid-
quid marmoreis epistiliis emineret , in-
sidentes : Hinc apertis sempèr concionaba-
tur Templorum foribus , quò longius
exaudiretur ab agglomerata multitu-
dine , angustiisque ædium exclusa ;
cumque neque id quoque sufficeret , vel
concionabatur ad januam , quò audiretur
utrimque , vel in mediis compitis ; & ad
cogen-

cogendam importunissimo quoque tempore ad quodvis Templum , in quamcumque distantiam frequentissimam concionem , satis erat , si quis vel serio , vel etiam joco dictitaret , ibi concionaturum esse Aloysium . Octies mille , eoque amplius , quandoque numerati sunt auditores , quorum plurimi è diffitis adventabant plagis pedites , pannosi , pulverulenti , egentes : Cernere erat summo mane cum Templi valvæ referarentur , concionem irrumperet , altero , alterum trudente , plerisque raptis , non incidentibus , non nemine etiam si forte cecidisset , protrito pedibus non sine vita discrimine : quod fæminæ Drepani contigit ; quam conculcatam , cum semimortuam crederent , repererunt non una parte corporis sanguinem effudentem ; non tamen illa destitit ausibus , sed ulterius penetrans , quinas præstolata horas , dum creditur ad concionatoris aspectum actu-
ra

ra animam, ad illius voces repente convalvit: quasi vero spirasset in illam Aloysius *spiraculum vita*.

Hinc etiam à principum Vrbium, seu magistratibus, seu dynastis tanto ante tempore in concionatorem suum designatus efflagicabatur; nec satis erat semel, & bis audire, tertio, & iterum, iterumque petebant. Panormus certè quintum audivit verno jejunio, totidemque vicibus sacro Adventu, & senos annos solidos scripturam sacram è suggestu prelegentem à prandio, non modo sine tædio, sed tanta aditorum voluptate, aviditate tanta; perinde ac si tunc primum audirent, non hibernis pluviis, & nivibus; non æstivis ardoribus, non domesticis curis retardati; cumque rogarentur ecquid præ tot aliis egregiis Oratoribus in Aloysio reperirent, unum erat responsum omnium: si, illo præeunte, actum contritionis elicerent, æterna se beatitate certissime potituros. Tantum ad rapien-

piendos animos , eosque quocumque libuerit flectendos valet repræsentata dicitis auctoritas , existimatioque virtutis heroicæ : neque ea erat tantum vulgi , populique sententia , idem sentientibus Optimatibus ; ex quibus satis sit testem producere Fr. Henricum Pontium de Leone , qui fortunæ utramque implens paginam Archiepiscopus , idemque Prorex , cum illum concionantem videret in compitis , jussò hærere curru , excitat us ad pietatem , in admirationemque raptus clamabat : Videri sibi audire dicentem Theologorum principem Augustinum ; nec enim doctrinam dissimulabat ; si qua se theologica quæstio offerret explanandam : ex quo cordati homines conjiciebant , illum prædicare tantum Christum Crucifixum , spinisque obseptum ; scire verò eundem , & eloquentiæ flosculis , & amænissimis subtilitatibus coronare , si vellet ; abstine re tamen , nisi res aliud posceret , ne non

non tam Christum , quām se ipsum prædicare videretur . Verūm licet ille , quō lateret magis , à dicendi luminibus temperaret , non potuit tamen cælestē lumen effugere ; Deus enim contulit quoque splendorem , ut incomparabili deco-re omnium oculis appareret . Illum rārum dictu , cum concionem habebat , cælesti lumine radiantem aspexere non nulli , syderis instar , quandoque etiam solis , luculentissimè radios difflanter : quorum alterum Abbas Bernardinus Colli , alterum Ioseph Politus Iurisconsultus jurati testes affirmant , contigisse Panormi . Laudo alios testes , quos inter non nulli omni exceptione majores , licet cursum remorentur ; ne quis suspicari possit oratoriè potius me loqui , quām historicè , figurisque omnibus allegatis . Pater Franciscus Alaymus Sancti Philippi Nerii Alumnus Refaudali , Nesi , verò P. Paulus Soldanus ex ejusdem Congregatione , instar solis collucen-

G tem

tem conspexere cōcionantis Aloysii vul-
tum ; & ne tantum luceret externis P.
Carolus Landolina , in quodam Panor-
mitano Sodalitio lucentem vidit , sociis
que monstravit . D. Margarita Cavalcan-
ta mirabatur cum Catharina filia , quod
non alii ejus splendores adverterent , quos
ipsa nunquam sine oculorum perstrictio-
ne , periculoque conspiceret . D. Aloysius
Cameros plurium Ecclesiarum Paetensis
primum , tum Aserensis in Sicilia Sponsus
singularis , affīrmat vidisse se conciona-
tis Messanæ coram Ioanne Austriaco A-
loysii faciem splenduisse ut solem ; ean-
demque D. Francisco Mello Prorege te-
ste excellentissimo , scintillantis syderis ra-
dios induisse . Et quoniam quę à Deo pa-
trantur , eadem semper sunt in quacum-
que materia , non decrescit oratio , si
stellis , solique , carbones , & ignem , quas
formas quandoque etiam induit , adjun-
gamus . Petrus Ballator è Societate vidit
Messanę faciem ejus versam in ignem , la-
bia

bia verò in carbones ignitos ; idem Ne-
si vidit Joseph Buscemi adjunctis igni ra-
diis , dum doceret auditores , quidnam
esset Divinus Amor . Ibidem Franciscus
Brancatus Iuris pèritus vidit adstantem il-
li specie incomparabili Angelum . Insi-
dentem etiam ejus capiti concionantis al-
bam diu columbam tacita confexit
puella alia ingenuis moribus , donec
puellarem in morem vocibus prosequuta
est abeuntem . Anno MDCXL. adno-
to tempus , quod enim sequitur præcla-
riora habet adjuncta , Maria Infantulina
natu major , ne fidem ætas abrogaret , ro-
gatu Catharinæ sororis , invita ob loci di-
stantiam , magnos calores , nimiamque
frequentiam venit tamen ad prælegen-
tem Aloysium audiendum . Diù præsto-
lata post tot incommoda lectionis initiū ,
in querelas erupit ; nescio enim quo pa-
cto in jis , quæ inviti facimus nancisci-
mur semper querendi materiam ; sed
moram , cæteraque omnia jucundissimū

G 2 spe-

spectaculum compensavit . Vix considerat suggestum , cum nauseantis Mariæ Aloysius oculos rapuit , animumque , & dum hæret in ejus vultu , & pendet ab ore , candidissimam conspicit in dicentis ore columbam innocentie rostro frontem Aloysii fodicantem , passisque alis obumbrantem , adeoque se illi insinuantem , ut videretur velle , se totam in eum infundere , in eumque penitus , alteque descendere , quo viro delectata mirificè , & qua erat prisca bonitate ad sororem conversa : ecquod hoc genus presbyterorum , inquit , quod cum concionatur , columbam gestat in capite ; rata fortasse ea simplicitate , ad institutum , & vivendi rationem id pertinere ; utque alii stolati , alii palliati procedunt in suggestum , ita nos columbam doctrinam insidere capiti , ferre pro pileo .

CA-

C A P V T V

*In Aloysto rerum futurarum predictio,
atque arcanorum praesensio.*

IS ostentis Devs concionatoris
sui corpus condecoravit , at-
que luminibus ; longè verò
cumulatioribus animum ejus
collustravit , & mentem . Hactenus vi-
dere alii in ejus vultu lucem ; nunc
ipsum , vel ipsas aliorum conscien-
tiæ latebras introspicientem videamus .
Messanæ ad Populum dicens in triviis
disertè affirmavit , esse ibi suos inter au-
ditores , qui annos sedecim à pænitenti-
tiæ foro abstinuisse . Ibidem iterum ,
qui vigintiquinque : uterque ictus ad Sa-
cerdotis sepe pedes abjecit . Panormi cum
concionaretur etiam in plateis , dum e-
ques è curru desiliens , turbæ se eum-

au-

auditurus , adjungit , bono suo , audit ,
se designari , dicente Aloysio esse in con-
cione à pænitentiæ Sacramento per se-
xennium abhorrentem . Convenit Domi
post Concionem ALOYSIUM , facturus peri-
culū , num destinato , an casu in ipsum in-
cidisset ictus ; consulitque , num censeret
generalem , quē meditabatur ex homolo-
gesim , fore sibi salutarem . Cui ille : Vt
que Domine , indiges enim eo lavacro ,
quo sex annos caruisti . Est Oppidum ,
quod Planam Grecorum indigitant ; hic
Aloysius consenso cumulo sic orsus :
Siccine miseri vivitis improvidi futuro-
rum , imminet tam atrox tempestas ,
ut non inventuri sitis extra Templum ef-
fugium ; quod tamen quidam Misello
non proderit , qui fulmine ictus , ibidem
mortem nanciscetur , & tumulum . In
Syracusano portu ad plebejos , nautasque
prò eorum captu dicebat . Melitenses
quidam Equites deriserunt styli simplici-

ta.

tatem , ad quos , ridetis nunc , inquit ,
hac nocte lugebitis . Quod velut inter-
calare carmen inter dicendum usurpavit .
Adulta jam nocte Melitensis classis sol-
vit è litore , & ingentem inimicum
Mioparonem , quem primò cursu obuium
habuit , prò more aggressa strenuè , non
prius cœpit , quam explosis tormentis ho-
stilibus ingenti equitum clade accepta ge-
muit cruentam victoriam , trucidatis ea-
dem nocte equitibus , à quibus fuerat
derisus . Apud Leontinos , ubi respiravit
repetitus planiūs , que antè dixerat con-
tra divites , qui obseratos adhuc publi-
cis tabulis habebant debitores , debitibus jam
solutis , Ità disertè pronunciavit : Audi-
te Leontini intrà annum , deinde bis se
corrigens , quasi re melius cogitata , intra
sex menses , inquam , & fortassè intrà
mensē tanti criminis reus luet pœnas ,
adèò terribili lethi genere claudens vitam ,
ut futurus sit medicis ipsis horrori simul ,
& stupori : nec minori omnium admira-
tio-

tione , & emolumento rem brevi infeli-
cissimus probavit eventus . Panormi ,
cum P. Thoma Clavello divertebat ad li-
tus , undè conspicatus triremes ultrà
milliare distantes : non ne vides Pater
Dæmones geminos igneis cornibus Præ-
toriam ingressos ? Minimè verò respon-
dit ille , ad quem Aloysius : Circum-
stant pessimæ illæ bestiæ meretricem ,
quam mille inter homines Devs mihi de-
dit discernere , appulsaque jam classe Re-
gium compellans celestem , cur , inquit ,
bone , malos genios è triremi faceссere
non jussisti ; quoniam , lepidè reponit
ille , exorcista non dum sum . Tunc A-
loysius , saltem sis Ostiarius , dumque
ego dicturus in triremi , eam in Tem-
plum converto , tu lupas abige . Quod
& maximo illius bono factum est . Nec
pectorum audientium nudus in Aloysio
erat intuitus , sed constans erat omnium
in Sicilia sensus , plurimorum experientia
comprobatus , eum in penitissimas me-
dullas ,

dullas ; minimasque fibras peruadere ; & quod Apostolis datum legimus , ut audiret unusquisque lingua sua eos loquentes vocum tenuis , subjectarumque illis notio- num , id dè cordis , animorumque ser- mone non raptim , aut per intervalla , sed constanti beneficio , perpetuoque Aloysio fuisse concessum divinitùs : si quis crimine aliquo laboraret , se descri- ptum graphicè , se designatum sentie- bat ad iustum , in se unum privato ser- mone , non publica concione putabat intentum . Tentavit non nemo mü- tando in concione locum experiri , num se sua conscientia , mensque falleret , in eamque persuasionem induceret , in se unum invēhi Aloysium ? mutato loco , ad eundem concionator convertitur , agnoscitque se ille hinc deprehensum . Illud mirabilius , quòd , quæ secum quis- que reputans animo , tacitus loque- batur , illud idem repräsentans Aloysi us ,

H . re.

respondensque vulgabat : hinc illi certissimum operæ suæ pretium , & merces ; prædæ semper intento ; cum enim à resipiscendo plerumque absterreat verecundia , metusque sese prodendi , & ulcera deserendi , qui vererentur ei se appetire , qui ea non vidisset modò , sed mentem jam curationi admovisset ?

Sed præstat , habitos LANVZAM inter nonnullosque ejus auditores tacitos dialogos , jucundaque diverbia audire . Panormi quidam Artifex resipuit , sed non multò post reversus ad vomitum numeros omnes inquitatis absolvit , fugitans præsertim nostri Templi , ne ab Aloysio caperetur . Verùm non potuit eundem fugere obvium sibi in trivio , dicentem ad Populum : cælitusque illustratus , cum secum ipse diceret : Quid hoc est ? Sagè ne alicujus beneficio in præceps ruo ? dum hæc sibi loqueretur in animo , illud sibi reponi audit ab Aloysio oculis in se defixis : Non una Saga , sed legio Dœmo-

monum in lethali noxa fædatum ingredi-
tur , rerum potitur , ne possit miser e-
mergere . Absolutaque concione , inter
sexcentos homines manu prehendit : Age
inquit , depone noxas meis auribus , au-
ditque attonitum , sed serio , & cum
lacrymis confitentem . Vbi ille finem
imposuit : sunt , excipit Aloysi us , mul-
ta , quæ memoria exciderunt ; & perinde
ac legat , aperit , peccatis detectis : ver-
saque veluti pagina , ad quænam pie-
tatis officia ab incunabulis fuerit propen-
sus homo sibi antehac nè de facie qui-
dem notus , aperit , non secus ac si
eius fuisset conturbernal is ; cui sodali-
tio nomen dedisset ; quonam cultu Dei-
parati coleret , gestans celebrem illum
habitukum è monte Carmelo deductum ;
cui catenulam agonizantium largitur ad-
dendam , ad excitandam cum surgeret sa-
luberrimam mortis recordationem . Sic-
que amicissime habitum dimitit tutum
futurum cum discessurus esset è vivis , si

id faceret ; acerrimè tamen antè commonitum , necui id , vivente se , aperiret : ille servavit viventi fidem , quæ eius morte solutus , & beneficium magnificè deprædicat , & Deiparæ Agonizantium cultu , nullo se per annos sexdecim impedimento fatetur potuisse divelli ; gerere etiamnum in oculis reprehendentis Aloysii imaginem , eumque etiam sibi jam jam in aliquod casuero crimen se ità spectandum præbuisse , ut posset ad vivum effingere .

PAR cum altero adolescenti item Panormi congressus ; cui post compitalem concionem Aloysii manum exosculanti , brachio tento : Expectatus , inquit , ades ; ductumque in proximum Templum jussit positis humi genibus peccata fateri : ille perculsus inexpectato jubentis imperio , exequitur jussa , & se paucissimis expedit . Tum ille : Tu Saccensis es ; tres ipsos annos Sacramento abstines pænitentia ; fædissimum habuisti cum
fa-

fæmina illa commercium ; quo tempore execto viperæ capite , cuidam infelici , quem expressit , veneficum eo loco abditum concinnasti : ut oblivio te horum cœperit ? ille tunc resipuit : longo deinde post tempore gratissimi animi mascula edidit monumenta , non veritus in Sancti viri honorem tam enormia facinora publicis actis consignare .

MONIALIS quædam vivissimis se coloribus expressam suspicata , animi sui noxis ab Aloysio in concione detectis , ea vix absoluta ad crates illum vocatum convenit , rogatque aperiat , num sibi sit uni loquutus , cum ad omnes diceret ? annuit ille , & clam acrius reprehensam etiam num mirantem , cur se palam descriptam non adhuc talèm aliæ sorores agnoscerent , ad bonam frugem convertit . Ad eandem alteram monialem alibi traduxit ; in quo illud novi , quod pñas illi debitas in se suscepit ;
Dum-

Dumque prò ea solvit , eaque nova de-
bita contrahit , Epistola Panormo ad
nil tale cogitantem missa , jis verbis
admonuit : Dum ego decumbo contra-
cto morbo ; ex jis subeundis pænis ,
quæ tibi debentur , tu cum sorore di-
gladiaris ob pugillum farinæ , quam
utpotè pacis figuram in sui corporis
Eucharisticum elegit tegumentum DEVS ,
cum ex jis sit , quæ sunt ad unum ,
ut loquitur Augustins . Vulgavit illa-
rem sororibus admiratione defixis .

ILLUD amænius , & velut in scæna
diverbium , loquente intra proscœ-
nium Sanctimoniali , & palam Aloysio
respondente . Invehebatur is in luem ik-
lam monialium , cum viris ad crates con-
fabulationum , atque sermonum . Quo ta-
cta fulmine monialis ea peste contacta ;
flens , dolensque : pænitet me , inquit ,
& valdè pænitet : atque hoc non sa-
ris est , excipit Aloysius : emendatio se-
qua-

Quatur necesse est . illa iterum secum : non videbo amplius Crates . non videbis reponit Aloysius : Hoc opus , hic labor ; id nisi fiat , fletus omnis fluit inutilis : hæc in primo illo actu ! Rediit bona mulier ad crates , rediit Aloysius ad concionem : & siccine , inquit , statur promissis ? flente interim recidiva , subdidit , ploratur in cassum , teneo jam priorum fletuum exitum . Obturandæ sunt Syrenum blandè , & per epistolas , munusculaque , quæ sanctus amor non habet , canentium , vocibus aures ; secutaque sunt promissa firmissima . Verùm cum iterum recidisset fragilis videlicet sexus ; tunc enim verò suscipiente in se causam Numine , cujus partes in sua sponsa agebantur . Adebat ad crates paupercula in speciem roganis stipem ; vocataque ad se toties correptæ mulieri , se adesse ab Aloysio inquit , qui nunquam sperasset fuisse , futurum , ut fides sibi , ne dum

Deo

Deo tam turpiter frangeretur. Quo d
 Eto abiit . Percussa his vocibus mulier ,
 Deo : uberius illustrante , detestata cra-
 tes , in quibus semper errabat : gratias
 inquit Deo meo , quod ubi toties in ama-
 siis pudoris naufragium feceram , tabulam
 naæta ibidem , tandem in columitatem
 repererim ; valete æternum crates , vi-
 detis ultimum maculas , quas toties ex
 me contraxistis , eluentem ; si sana sum ,
 non videbitis iterum . Conscius divini-
 tæ victoriae Aloysius redit postremò ad
 concionem , Deumque collaudans dè re-
 portato triumpho , monuit triumphan-
 tem , solamque sentientem ad se unam
 esse sermonem jis disertis verbis : Maria ,
 id erat moniali nomen , à Crucifixi pedi-
 bus nunquam abscedas ; alioquin inde-
 te digredientem anguis arripiet , lani-
 bitque . Et commodum ibi erat Mariæ
 Magdalena ad Crucifixi è pariete pen-
 dentis pedes , effigies , quam æmulata
 Sanctimonialis , per annos viginti ab-
 omni-

omnium virorum ab juncta conspectu, Sanctissimam vitam traduxit. Longus sim, si in hoc genere percurram singula. Verum unum adhuc, quod claudat agmen addamus.

HYCCARÆ, nunc Carini; dum sancto quodam excursu Vrbem totam collustrat, ad sacrum gynecæum fama pervenit: ibi rigidioris disciplinæ monialis, studens removere obices, quos patiebatur in virtutum itinere, Aloysium per epistolam enixè rogat, dignetur per quadrantem tantum aures sibi dare. Venturum se ille respondit: inexpectatus sistit se suggestui ad sorores dicturum: dixerat per dimidiā horam clausis omnino oculis, qui mos illi perpetuus in gynæcæis; tum conversus ad monialem expectantem post concionem privatum cum ipso congressum, defixisque in eam oculis: Qui Deo verè, inquit, inserviunt, multa offendunt, quibus perturbati quid agere, quid omittere debeant ignorantes, pertur-

I batio-

bationibus , scrupulisque agitati , atque solliciti vitam videntur sibi miserrimam omnino traducere : tūm difficultatum syllabum contexit uberrimum , enumera-
tasque dissoluit , dissolutis abiit , omni-
bus insalutatis ; moniali illa , quæ voca-
verat , omnino ferenata : quam postridiè
conveniens ordinarius , quem dicunt ,
loci confessarius , rogansque quomodo
haberet , & quodnam ex congressu cum
Aloysio solarium reportasset , optimè se
quidem habere respondit , nusquam tamen
se esse cum Aloysio collocutam , to-
rumque narravit ex ordine , utroque stu-
pente , Deumque mirabilem in servo
suo collaudante. Hæc ex multis dicta suffi-
cient , quæ Aloysium innumerabilibus
Dei donis ditatum uberrimè satis , super-
que demonstrant .

CA

C A P V T . VI.

*Aloysii excursus ; &
Missiones.*

ACTENVS Aloysi⁹ concio-
nator, Sāctus ille quidem sem-
per, & Apostolicus, sed pa-
ludatus : nescio enim quo
pacto phaleras quasdam orationis videtur
exoscere locus ille sublimior in præcla-
ris Vrbibus, in marmoreis suggestis, quod
manu Populorum vectus est, plausuque
evectus ad sydera ; nunc videamus il-
lum peditem, pulvere, lutoque decoro
fordidum excurrentem in pagos, & vil-
las, non dynastis, proceribusque sequen-
tibus circumvallatum, sed sequentem a-
grestes homines, prensantemque bubu-
licos. Excursus sacri Aloysio jam inde à
primis annis semper non in voto tan-
tum fuerunt, & in amore, sed ple-

I 2 rum-

rumque etiam in usu. Post quadragesimales labores, cum etiam Apostoli retia reficiebat in litore, ipse refectionem ratus mutationem laboris, divertebat in Villas, non aliorum more ibi rusticantium, sed rusticos excolebat; nec cum missiones obiret, omittebat rostra consondere. Hoc igitur fuit inter primos, postremosque ejus annos discrimen; quod in illis Missiones essent parerga, in istis verò totus inter incredibiles illös excursionum effusus labores, quadragesimales conciones veluti parerga interponebat. Impetratam sacram expeditionum provinciam ità administravit, ut earumidem meritò & patronus sit, & exemplar. Eodem, quo Dei flagrabat amore in conciliandis illi mortalibus ferebatur, æmulatus in instaurandis animis, Dei ectypum in effingendis corporibus graphicè à Tertulliano descriptum; cernere eum erat intentum operi, oculis, manu, consilio, ipsa in primis affectione, quæ lineamenta dictabat. Incredibile

le dictu est , quas molestias , & incommoda devoraverit in itineribus Insulae montuosæ , totque distinctæ fluminibus ut multa passim numerentur naufragia ; in cauponiam exercentibus , quâ lucri auditate , quâ loci injuria ad emungendos potius viatores aptis , quâm dè via fessos recreandos ; in angustis ædibus , seu mapalibus ; in lectulis adeò sordidis , ut voluptuosissimus quisque illis nudam humum cubiturus præoptet ; in jis denique omnibus , quæ Apostolicæ vitæ antesignanus Paulus enumerat in jejunio , & siti , in frigore , quod socii ex decidentibus nivibus , adeò acre , urensque fuisse memorant ; ut spiritum quandoque penè intercluderet , cum ipse more suo aperto capite totus exciperet . Necessariis hisce incommodis longè plura spontè ipse addebat , destitutus jis omnibus adiumentis , quibus honesti viatores itinetum ærumnis occurrunt , sine viatoriis penulis ; vetans quidquam co-

ctum

Etum ferri à sociis , siccumque tantum
 permittens ientaculum , ne cuiquam pri-
 mo ingressu essent oneri ; in decursu
 pauperem tantum cibum admittens , &
 si quis in urbe primarius delicata misisset
 obsonia , accipiebat ille quidem , ne
 quem offenderet , cuius erat opera-
 tunc necessaria , sed vel in nosoco-
 mia , vel in calamitosos , ægrosque
 dividebat . Iungebat labori laborem ;
 iter itineri ; corporique ambulando , di-
 cendo , aures confitentibus dando , sup-
 plicationes instituendo , jam penè attri-
 to , voluntarias afflictiones , crucia-
 tusque penè perpetuos . cumque eum
 semper rogarent , ut tandem aliquando
 quiesceret , interponeretque perpetuo la-
 bori quietem , quoad rediret ad illum
 vegetior ; id perbellè usurpabat : tamdiu
 sibi quiescendum in tumulo , ut tædio
 futurum esset . In quo vivendi genero
 prodigio simile est illum viginti integros
 durasse annos , longè se valentioribus in-
 ter-

terim , & mirantibus , & deficientibus ; ut non immerito sapientes crederent , illum viribus cælitùs suffectis vivere , nec potuisse currente naturalium causarum ordine tamdiu vitam producere , tanto ante tempore ex se defecturam , casu ramque sub pondere . Magna hæc quidem , sed fortassè cum aliis , saltem ex parte communia ; communis item sanctarum excursionum proventus uberimus . Nescio enim quo pacto Devs , ut quantoperè illæ sibi placeant ostendat , fructum missionibus centesimum , centena missis brachia dare videatur ; cum par hominum interdum ea præstet , que nisi usurparemus oculis , etiam à plurimis minimè confici potuisse crederemus .

Omissis igitur iis , quæ in aliis quoque miramur , juvat , quæ præter ordinem sunt , cursumque communem , carpitam tamen more nostro , & cursim attingere . Præter ardorem illum orando conceptum , vivendique modum à

na-

natura, ab arte, ab ingenio attributum, quem semper ad dicendum afferebant, consequebantur semper eventus egregii, nonnullis utebatur industriis, & stragagematis, quæ levia primo aspectu videntur, intuenti exitum, sint admirationi necesse est. Vix locum attigerat, cum ut erat fessus, & interdum sudore diffluens, adorato Numine in Templo principe, ejusque ope implorata, salutatisque jis, qui rebus sacris præerant, cum bona eorum venia accingebatur ad opus. Puerorum vim congebat tintinnabulo, quos Christianæ legis rudimentis instructos ad alios permovendos erudiebat; docebat illos primùm sacras cantilunculas; mox quid, interroganti sibi quædam inter dicendum, turmatim ipsi præter concionis expectationem quanta maxima possent voce responderent; jis utebatur ad supplicationes instituendas, ad indicendam missiōnem, ad populum excitandum, & ad

DEVM

DEVM ostensa eorum innocentia permovendum, ut aliis parceret. Sed vis major in concione, cum eo loco dispositi, quo possent melius exaudiri, dum Aloysius, ubi jam in auditorum animos videbat se dicendo latenter ingressum, ut pondus dictis adderet, se ipsum interrogabat, illi uti convenerant appositè contenuta voce respondebant. Exempli causa dicenti Aloysis: quò peccator tenet? statim illi in infernum. Quid autem infernus? Quæ ibi deliciæ? qui comites? cum illi ad singula optimè responderent, inexpactato dialogo mortalia concio erumperebat in singultus, & lacrymas, & quæ scæna cæperat, plorantem desinebat in chorum, Et ex ore infantium DEUS, & lactentium perficiebat laudem suam, ut destrueret inimicum, & ultarem; Cum ad inveteratissima odia dissolvenda, similesque tollendas satis esset aliquis eò collineans dialogus, quem ad permovendos

K ani-

animos, & quoquo vellet flectendos valere plurimum intelligens, frequentissime proventu maximo usurpabat.

Hoc ad excitandum: ad firmandum vero quod Deo dante relinquebat, ut se absente, locus ipse doceret, & diceret, Calvarii utebatur industria; erat is in Vrbe Colliculus, ubi celebritate maxima in editiore loco ingens sanctissimae Crucis figurebatur simulacrum, ad quod per facella Christi cruciatus pictis tabulis extimentia, veniebatur: Documento relicto, ut ead suas aegritudines, afflictionesque deferrent, reperturi in eo Christi Cruciatvum empatio levamentum: in Thermas illas di vino sanguine redundantes, quisque se pro qualitate morbi immergeret, in primo, in altero facello haerens, nisi vis morbi ad apicem usque proveheret.

Quam grata essent DEO tam ad vivum expressa suorum cruciatvum spectacula, non uno ostendit prodigio; quamvis ego unum, aut alterum tantum feligam.

Dru-

Drumenti ad extruendum Calvarium sex
centis ex vicinis oppidis , vicisque con-
fluentibus jussit Aloysi ad sedandam
excitatam itinere sitim propinari vinum ;
dolio unde haustum fuerat non modò
non imminuto , verùm etiam aucto , Do-
minico Costa teste jurato Prodigii , uti
fuerat meri largius distributi Pincerna .
Apud Leontinos verò cum trabs insanæ
magnitudinis quadraginta palmos alta ,
quò ab urbe posset aspici erigeretur in
destinati Crucem Calvarii , artificis ne-
scio cuius incuria , dum digressa foramint
pondere suo ruit , nequidquam reliquis
contranitentibus , in Christophori Ma-
rini Presbyteri sinistrum tempus inci-
dens , eum semimortuum terre affixit ,
sanguine inadequaque fluentem ; statim à
medicis conclamatum . Indoluit ingemi-
scentibus , ut par erat Aloysis , sefe-
que lethalis vulneris . Eum ingeminans ,
fugiensque frequentiam , facram sedem
quingentos distantem passus , capite pal-

dio obvoluto subiit, humique ante Eucharistiae thronum abjectus, diu jacuit singultans; & lacrymans. Tum spei plenus ad Christum conversus aiebat: **Hoc enim vero quod peto omnino erit.** Non negabis utique Domine, ita erit, ut peto. Ita, ita, non haereo. Iteravit per semihoram ardentissimas preces, plenusque indubitatæ fiduciae; tum aliquantulum tacitus, quasi verò responsum exciperet, resumpta lætitia ad Cyriillum Spadam non inde procul orantem: **Supplex, inquit, libellus subscriptus est prosperè; non tamen à precibus destitit, quas ad alias binas horas extendit.** Die sequenti inter dicendum abrupto concionis filo: **Sacerdos, inquit, noster convaluit;** Crux enim sanctissima vitæ origo, & fons est, non mortis occasio. **Ite dicite ægro; nihil omnino timendum:** Adnotatumque est dum hæc ipse diceret à medicis nil tale scientibus vulnus tunc detegi: **æger tunc omnino**

nino convaluit, & postridie discedenti Aloysio cum aliis adfuit; octavoque post anno perpetua usus valetudine inquirenti in Aloysii gesta totum juratus afferuit: idem aliis primariis viris ibidem testantibus. Magnum id quidem, sed singulare, illud ad plurimos pertinet. In Collefano dum foramen excavaretur Calvarii cruci figendæ, fons saluberrimus statim erupit, & advenarum siti, & omnium acurrentium morbis depellendis aptissimus; quos inter Balthassar Adamus media jam corporis sui parte præmortuus, eò delatus aliorum manibus fonte ablutus, pedum, quem amiserat, usū recuperat, pedesque domum repetit.

CA-

C A P V T . VII.

*Quem Aloysiā è sacris excursionibus
fructum perceperit.*

NGENS quidem ex Aloysiā missionibus Messis , ut vidi-
mus , non deerant tamen spicilegia ; in quibus manipuli
illi , qui solent esse legentibus gratiōres , quip-
pē qui videntur industriæ potius fructus ,
quam Campi . Verum hi adeò excrevere ,
ut necesse sit in spicilegio facere spici-
legium , quæque magis eminent , tan-
tum demetere ; centenisque relictis eo-
rum historicè loquendo non oratoriè ,
oppidò pauca attingere . Chorum du-
cat Leontina fæmina , quæ forma , cul-
tu , licentia , amatorum frequentissi-
mo comitatu , lapsuque Magdalenam
secuta errantem , secuta est etiam
pœnitentem ; nam seu secum reputaret
ubi

ubi morbum pestilentem , & contraxerat , & afflaverat , difficile esse ibidem convalescere , nec posse epidemicam hujusmodi phtysim , nisi cæli mutatione sanari , seu rata angusta nimium , nec suorum supiriorum , lacrymarumque capacia mænia Civitatis , antrum sibi deligit ; & decet , inquiens , cavea lupam , ibi quos fædè foverat artus , fædè dilanians , & ut antè amatorum , nunc sui carnificinam exercens , Massiliensis Eremicola renovavit imaginem . Excepit Meretricis lacrymas Virgo Deipara , cuius imago ibi reperta maximè fuit venerationi Leontinis ; cui etiam extruxere facellum cum Epigraphe : Deiparæ omnium gratiarum .

MERETRICI Meretricium Capularem Sené Nicofiensem adjungamus . Habebat is domi pellicem , susceptosque ex ea filios , qui commixti legitimis eos inficiebant : nec se domi continebat fœtor , qui universam Vrbem pervaserat stomachantem tam

tam effrenatam, patentemq; senis jam letho maturi libidinem: plerique omnes rati tempus putationis cū missione advenisse, sperabant iniquam consuetudinem dissolvendam. Sed fefellit eos spes sua, nam quò longius abesset, nec posset à quopiam conveniri senex, & allici ad concionatorem exaudiendum, abdidit sese in Divi Dominici: sus videlicet ex hara ad aram confugerat. Verum longè felicior Aloysius insequendo, quām ille fugiendo. Adit Cœnobium La Nvza, Clavellus Dominicanus ante memoratus subeunti fit obviam, cui Aloysius, alium quæro, inquit, non quæro catellum, Domini domum custodientem, sed delitescentem hic lupum, & rectâ illo comitante cubiculum petit, quo clausus impudicus hospes ludebat latrunculis, futurus sanctioris præda latronis, & nil tale cogitantem nunquam antea sibi visum, ac notum compellat nomine, hilari quidem, sed ad majestatem facto vul-

tu;

tū ; habeo , inquit , ad te Dei manda-
ta , quæ perferam ; mirantem dicit in-
sacrarium , ibique remotis arbitris fle-
ctere jubet genua , & aperire peccata ,
quæ tot annos tacuerat : ille veritus in
Aloysio Devm loquentem , narrantem
que sibi cuncta , quæ fecerat , exho-
mologesim ad quinque horas exten-
dit , futurus longior , nisi Aloysium alii
aliò sèpius vocatum tandem aliquando à
præda sua abstraxissent . Senex rebus suis
compositis in eremum secessit solus elu-
ens maculas , quas tam malè associatus
contraxerat .

Aliam ab hac indagine inseguutus est
feram , quam leporem si timidum ejus
ingenium inspicias , si fortes aspicias ,
suem dixeris . Sacerdos is erat , qui jam
filiam ex muliere susceperat , cui sobo-
lis , & fædioris amoris dupli alliga-
tus nexu solvi difficile poterat . Hic sèpè
vocatus ab Aloysio , ubi domum ejus

L atti-

attigisset, abripi se à triplici illo suavissimæ filiæ, uxoris vetitæ, in solitæ consuetudinis dæmone sentiebat. Vicit tandem perfidum animum Devs, & frustrà relutantem uxorium Sacerdotem sistit Aloysio, à quo exceptus humanissimè eum, dè Divinis per semihoram loquentem altissimè audit non sine voluptate; expectansque post lumen illud fulmen, libello, in quo erat summa precum, quas solent Sacerdotes ante Sacrum percurrere, donatus præter opinionem dimittitur ab Aloysio, additis etiam precibus humanissimis, ne clausum habeat, sed utatur antequam ad aras accedat: Haud ita multo post, libello illo, hausto veluti inde igne se sentit incendi. Fæminam in bonam crucem jubet abire, si sapiat; si nolit in malam; accuratissimam instituit exhomologesim districtissima totius vite discussione, quibus absolutis defectus repente viribus visus sibi vapulasse, decumbit. Aceritos medicos, pulsus fallit,

nihil

nihil esse quod terrere possit pronunciant; ille tamen addit Sacramento pœnitentia Sacramentum Eucharisticum, quo obligatus si non è vivis, è potestate tamen mentis discedit. Ad se rediit post aliquot dies, ut domi suæ disponeret, & pauperes instituens hæredes ex afferens evanuit è mente primùm, paulo post etiam avolavit à corpore. Vrbs tota læta successu cuncta referebat in Alysum, cuius precibus quam bene vivens resipuisset, tam felicitè in morte desperet. Colluctantes enim cum hoste terrimo illo quidem, sed callidissimo, evadimus ejus tentamenta per amentiam, & cælum ipsum stultitia petimus.

IMPVRO Sacerdoti Sacerdotem addamus impuros felicissimè infectantē. Senex honesto loco natus, vivens inhonestissimè, auro æquè prædives, ac Sceleribus, tot spurciis innatabat, ut Atheum meritò crederent, quem adeò proximum tumulo tot tordibus immarcescentem aspicerent.

rent . Pius Sacerdos seni denunciat eum
vocari ab Aloysio . Ille furore amens
conscensa domo , arreptoque gladio pro-
dit in publicum spirans minarum , & ca-
dis ; esse adhuc in effæto corpore vires
ad se ulciscendum . Cui pacatè Sacerdos :
nil esse cur ità incalesceret , nil opus es-
se minis , multo minus armis , cum nullo
esse digladiandum . Nuncios jure gentiū
nullis injuriis , nulli damno esse obnoxi-
os . Venisse se ab Aloysio Sancto scilicet
homine , esse seni integrum , ire si vel-
let , si non arrideret , subsistere . Senex ubi
detonuit , eamus , inquit , videbo num
me apud Sanctum virum adduxeris . Ex-
cepit illum humanitè Aloysius , obse-
ratoque cubiculo , muta omnino fuit Scé-
na ; nullo alio quam sonantium verberum
audito sono : nudatos enim suos humeros
Aloysius adeò inclementè arrepto di-
verberavit flagello , ut Senex spectacu-
lo attonitus effusus in lacrymas sistere
jusserit , satis esse clamitans , jam se vi-

etrum

Etum , vitam mutaturum . At non Alo-
ysius , interque verbera asperiora , illud
subdidit non se destitutum , donec pel-
leret domo pellicem . Totum ille sponde-
re , juratus vovere , modò vir Dei lanienæ
suæ modū iteratis contentus promissis im-
ponat ; quamobrē posito ille flagello , vibri-
cibus , vulneribusque tactos humeros ve-
stibus contegit , monitumque senem serio
promissis , ut stet , sponsoris incostantiam
mente præcipiens , blandè dimittit , pro-
mittitque se si falleretur , ulterius in-
stitutum . Inveteratus ille malorum , mu-
liercula in penitioribus ædibus abdita ,
ne à quopiam visa , rescire posset Alo-
ysius adhuc domi manere , promissi im-
memor ruebat in pejus ; cum vir Dei
Divino studio succensus senem domi
suæ conveniens acerrimè increpat , quod
Deo mentitus esset in caput suum ;
cui ille falleris Pater : fæminam jam e-
jeci . Tunc Aloysiusr mentiris , inquit ,
domumque circumiens tacto cubiculo : hic
deli-

delitescit subdidit , quam mentiris expulsam ; non homini mentitus es , sed Deo ; quo dicto discessit . Ille delusus sancti viri monitis , verberibus , prodigiis ; luit penas , post diutinum carcerem , è ditissimo in nosocomio mendicus moriens , pellice tanquam saga à sacris quæsitoribus capta , damnataque ad publicam verberationem infami spectaculo .

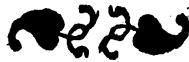
NON absimile quid Panormi contingit ; ubi primarum partium Patronum monuit , ut obscenam tabulam ab eo remotam cubili , quod clientes frequentissimè conveniebant , vel deleret , vel ureret ; facturum ille totum in se recepit , sed postea vel mutato consilio , vel quod fallendi animo promiseret , satis esse duxit picturam sub lectuli tabulas abiucere . Vbi id Aloysius Deo docente cognovit , Patroni domum repetens , eum fractæ sponsionis acerbius arguens , cumque ille negaret conceptis verbis

verbis: quā pollebat auctoritate ad lectum
accedens inferioremque cortinam attol-
lens tabulam latitantem mendacii testem
ostendit .

ANNO MDCL. sub Autumnum cum in
villas excurreret, suas etiam facturus vin-
demias , appetente jam nocte Partheni-
cum attigerat , & consuetis præludiis
missionem indicebat , cum repente mit-
tit hominem è concione , qui Petrum
quemdam ad se duceret mille passibus in-
de distantem; renuit ille dilato in sequen-
tem diem adventū ; mittit eumdem, ite-
rum mandans omnino veniat , tanti esse
rem , ut protelari minimè possit . Re-
nuit secundò Petrus , & nuncio solùm
redeunte , Aloysi manibus vultum te-
gens , enixè Deum rogat , mittat ad se
renitentem , quem ipse vellet incolu-
mem ; tum venientem conspicatus Pe-
trum amplectitur , & ex via fatigatum
eduliis recreat . Quibus ille delinitus
blanditiis, refecto corpore, ad animum in-

stau-

staurandum conversus , clamat velle se
 aperire sua crimina , quæ septem annos
 silverat , quibus ab Aloysio auditis , ri-
 tèque solutis clamat ille præ gaudio : jam
 Cœlum teneo , cui prò lætitia gestienti ,
 vera refers subdit Aloysius , nec ego te
 frustra tanta , importunitate vocavi ; vi-
 deram enim hoc esse momentum , unde
 tua pendebat æternitas , & vix tibi si re-
 nuiisses , ut cæperas . Et hæc è plu-
 rimis lecta sufficient , nam
 sexcenta id genus
 in actis ha-
 bentur .

CA

C A P V T . VIII.

Aloysius prodigorum patrator.

ACTENVS suis locis , quæ lo-
quens Aloysius prodigia pa-
trarit in animis ; nunc quæ
corporum ediderit beneficia
turmatim , parcè tamen ut antea profe-
ramus. In quo necesse habeo præfari ite-
rum , quæcumque narrantur , & idoneis
munita esse testibus , & ritè cognita :

ALICATENSIS fæmina è molestissimo
multorum annorum fracti inguinis mor-
bo , tacto Aloysi è suggestu descenden-
tis pallio repentè convaluit. Catanę eum-
dem morbum , qui per quadriennium
contumax , tot medicis , pharmacisque
restiterat , Francisca Maria Scalia è filio
depulit , vestis ejus fragmento affectę par-
ti alligato .

D. LAVRIA Famica , & ipsa Alicaten-
sis

sis, imminente Quadragesimali jejunio , quò illud posset valentior dè more percurrere , febrimi , qua vexabatur sibi optabat auferri . Quod , osculata pallii fimbrias statim obtinuit .

IACOB A Pons-de-leon Melitensis novennis , strumis omnino perdita , missa est , quò sospitatem impetraret ad ardentem Divi Antonii Lampadem ab Aloysio , jussaque eo oleo collum perungere . Ingeniosa suo bono puella rata frustrà se ad absentem Thaumaturgum mitti , cum haberet præsentem , illum inseguuta , posteriori ejus pallii partem collo obvoluit ; hinc apostemata , sanies , tumor omnis evanuit ; quibus fuerat sex ipsos annos vexata .

MARGARITA Salerno , quæ tres menses domi se continuerat cassa lumine , ad celebre jam illius pallium convolat , præstolataque descendenter à pulpito , venit , tetigit , vidit , & læta beneficio extollit in concione miraculum .

D. IACOBVS Tauromeniensis dè alumna sua

sua testatur , æmulatam illam Mulieris Evangelicæ fidem , dicentis : *Si tetigero tantum fimbriam vestimenti ejus salv ero* , eamdemque consequitam esse ex eodem , quo olim illa morbo laborabat , sanitatem .

SED in illo veluti Eliæ pallio cœleberrima quina simul miracula videamus . Theodoræ Mariæ Merulæ Acensis filius duos menses tertiana , longioris morbi appendice , laboraverat , uti etiam cibi fastidio , & nausea , somnique fuga , & pœnituita in thoracem ex capite descendente . Ad Aloysium tanquam ad medicam officinam , reliquas expertus inutiles , festinus accurrit . Et commodum ille tum cœmentariis , fabrisque murariis exæquans iter ad locum , ut diximus Calvariæ , instabat operi , deposito , quò esset expeditior , pallio : cum æger redeunte jam febre , Aloysi pallium induit , eoque vix obvoluto , enumerati quatuor morbi protinus avolarunt ; quin etiam è membris

sanitas descendit in animum ; quem ante propensum ad vitia , non modò ad virtutes retorsit , sed etiam ad claustra , & ea quidem arctiora sanctissimi illius cætus , quem Capuccinorum appellant .

Quod si Pallium , extima , ultimaque vestis tantam vim ex ejus traxit artibus ; vires longè efficaciores ad imperiendam sanitatem intima involucra , quæque ei magis hærerent , habuisse factendum est . Hinc est , ut ejus indusium lepram repente depulerit ; Reliquæ parciissimæ ejus cænæ in Vincentiæ Trapani ex oppido Petra ubera lac infuderint , quæ tot jam exucta partibus , Antonio novo filio non fluebant .

Et videre erat , ubi ille cibum sumpsisset , raptim analecta referri , vel in amuleta , vel in sancta lypsana . Quod sequitur æquè virtutem Aloysii , ægromrumque pietatem commendat .

D. N. Tripodo Hyccarenſis Sacerdos sputo è suggestu , ubi concionatus fuerat

fuerat Aloysius corrafo strumas, oblinens à se depulit; eodemque inuncta mulier Alicatensis, æquantem ossa, quæ clauduntur in Persicis, lapidem emisit, obstupescentibus medicis scabrosum exisse sine spasmate.

Qui prodigiosum in Eliæ modum gestabat pallium Aloysius, Eliseum etiam prodigiosum in aquis est æmulatus; & hic quidem pleno usus est Iordanæ, ut unam lepram septenis lotionibus depellerebat, ipse unica etiam gutta nesciens omnem morborum genus abigebat; & quoniam ægrè impetraffent; aquas, quibus sacrificaturus manus abluebat, exceptas per lui servabant, & largiebantur avarè. Sebastianus Noreggia Alicatensis vix paucas hujusmodi aquæ guttas hauserat, cum repente à quartana convaluit, qua nonum jam mensem laborabat.

Dè alterius vita jam conclamatum erat angina strangulante, cum paucę ex eadem aqua guttæ, vitæ ægrum, incolumitatem que reddiderunt. Ie-

JOSEPH Noscia lumine jam captus dexterò , aquæ illius aspersione ad geminum rediit oculorum lumen .

CALATAGIRONI D. Iacobus Palmerius pupulus adeò fædo affectus ulcere , ut benè valentem virum confecisset , ea tinctus leviter aqua , redditus est sanitati .

ANTONIVS Sylvester , Andréas Ferri , Andriana Noreggia , Petrus Bontade in actis testentur febres , calculos , cœcitatem , aliosque hujuscemodi morbos hac aqua demersos . Hic verò ne longa sit Epitome indicatos tantummodo se patientur .

CVPIEBAT Populus , ut quæ per aquam prodeabantur miracula , in aqua etiam patrarentur ; equè nimirum divinitùs aucta , ut omnes jam ferè occurrentes possent accipere : sed fecit copiam pia Sanctimonialium semper ingeniosarum industria . Hæ in suo D. Bernardi Templo faciente Aloysio , Ædituos erudire , ut dum ille dè more manus sacrificatu-

caturus elueret , quod idem in ipso Sa-
cro , eoque absoluto faceret , aquas lar-
gissimè infunderent , exciperent avarissi-
mè ; sibique deinde traditas servabant
tamquam sacra lipsana vasculis , gutta-
tim in loco , & tempore effundendas ;
caverent verò ne id persentisceret Aloy-
sius , ne vena exaresceret . Quod tunc
etiam cautum est , cum cæco ea aqua
illuminato , & jam jam clamitanti , qui
aderant imposuere silentium ; ut unus
ignoraret prodigium , qui unus edide-
rat , ne uno cognito , cætera in poste-
rum supprimiceret , homo scilicet ad om-
nem humilitatem factus , & in sui con-
temptum semper intentus . Qued in me-
morato oppido Græcorum contigit ;
cum enim ibi schedulas cum Agni cerei
fragmento largiretur pueris , ad foven-
dam ætatis illius pietatem , conciliandam
que frequentiam missionibus non inuti-
lem ; eæque morbos omnes depellerent ,
præsertim verò , quæ ibi grassabantur ,
quar-

quartanas ; puer accurrit ab eo petens ,
quam acceperant alii Schedulam ad abi-
gendum febrim ex frigore ; increpuit
puerum Aloysius , sociisque edixit , ne
in posterum hasce chartulas largirentur .
Verum quis egentis compescat indu-
strialia ? semel evadentem fallebant mil-
lies , piisque dolis sanitatem impetra-
bant . Corollas , & sarta , quae dicunt
Rosaria ad persolvendum Deiparæ cul-
tum petebant ; quæ , ubi ejus manus at-
tigerant , tantam in duebant efficaci-
am , ut singuli globi in centenos dif-
fusi eadem virtute pollerent . Quod Ca-
tharinæ Bellæ Mascarensis corollæ con-
tigit , postquam à viscerum dolore ,
quo sèpè redigebatur ad incitas , po-
stræmaque Sacra menta , omnino conva-
yaluit .

NEC ejus largitatis bestiæ prorsus im-
munes ; Mascari Tauromenium profectu-
ro Aloysio equus quærebatur : rogatur
Laurentius Luganæ , ut suum como-
det ,

det, utinam, inquit, ille valeret, sed fœdissimo apostemate, vermibusque scatente laborat: utitur tamen illo Aloysius, & sanum paulò post, valentemque remittit; quod & Alphonso Capiblanco contigit, eo tantum discrimine, quod equæ ejus ulcus, & si insanabile, domitum tamen est *Sacra sarcina vectatione*, ut in laudem Sancti Laurentii scribit Augustinus. In quo generre tot essent dicenda, ut meritò illud usurpare posses: *Virtus dè illo exibat, & sanabat omnes.*

SED jam non morbos tantum infimi genus servitii Aloysii nutibus obsequentes, sed elementa ipsa videamus. Incipiamus ab aere. Eques, parco nomini, & patriæ, abstractam sibi ab Aloysio pellicem, abditamque in hujusmodi resipiscentium claustrum ferens ægerrimè, fractis lociforibus rapuit, & post tam egregium facinus ausus est etiam interesse concioni; stomachante Vrbe tam effrenatam

N libi-

libidinem , effrontemque licentiam : Ze-
lus Dei rapit extra se Aloysium , &
tam acriter in petulantem equitem est
invectus , ut infantes ipsi toto corpo-
re contremiserent . Infracto ad hæc
ambusto illo torre libidinis , magis ,
magisque incensus Aloysius , nec am-
plius tantum Dei ferens contemptum :
quoniam , inquit , non prefectura tor-
queo verba , horrificum fulmen Olym-
pus intorqueat , quò territus resipiscat
reus : vix verba protulerat , cum sere-
no cælo tanto fragore , tanto impetu
excussum est fulmen , ut omnes om-
nino exhorrescerent , uno tantum sce-
lesto illo impavido . Quo desperato , Con-
cionis consulens pavori , satis est , in-
quit manum Cælo intentans , depulsa-
que repente coorta tempestate , sua ite-
rum redit cælo serenitas , ostendente ma-
gis Numine quantum sibi complaceret
in Aloysio , quam quantum sibi dis-
pliceret in fonte , cuius cor indurave-
rat ,

rat, maximo omnium, quibus uti soleat Devs, suppicio.

Qvi sereno Cælo ciebat tonitrua, turbato longè facilius pluvias concioni suæ imminentes, ne eam interturbarent, difficiebat. Illud in eo genere admirandum, quod largius effracto Cælo fluentibus, qui eum sub dio audiebant, omnino securi eas evaderent. Quod pluries contigit; sed quod bis in eo genere tantum contigit commemorare sit satis. Anno MDCXLIV. in eo propè Messanam tractu, qui Grumentum, nunc Saponaram, inter, & oppidum S. Petrum interiacet, pueros Christianæ Sapientiae rudimenta docebat, cum à Socio Iosepho Bellomo teste prodigii, moneatur, ut canat receptui ob pluviam: cui ille nihil esse quod timeat, binasque alias horas prosequutus est doceando sicciam omnino concionem, discurrentibus interea sagittis, fulgetris torrentibus, imbre verò cingente cætum non madefaciens, nisi

N 2 plan-

plantas , cum absoluta doctrina redeundum fuit in ædes . Simile quid in Drepanensis Collegii prædio contigit , cui nomen Charta falsa . Hic dum sub Aurora facientibus sociis , ipse rusticos in atrium collectos breviter exposit , soluto jam in imbres Cælo , à cæptis ipse non destitit . Federicus Buscemi loci custos superveniens , dolet quod tam largum imbrex exciperent ; cui ille ; atqui hic minimè pluit , & ita esse ut ille asseverabat expertus , testis fuit locupletissimus . Ab aquis gradum brevi itinere faciamus ad merum totiès ab illo mirum in modum auctum , ut non sæpius id à Sanctis viris factitatum legamus . Semel in Terranova , Nari iterum , iterumque Alicatæ , rursus ad Ætnam non uno aucti vi ni miraculo , sed etiam cum ea appendice , quod illius vini reliquæ , vasculumque morbos deinde pellebant .

CA.

C A P V T . IX.

*Aloysius uti cœlo propitio , sic
Tartaro usus adverso .*

XVLTANTE in præclarissimis
Sancti Viri gestis Cælo , Or-
cum fremere necessè fuit ,
qui suam non uno modo te-
status est rabiem , irrito tamen sem-
per conatu , protegente res suas , qua-
rum præcipiuus administer erat Aloysi-
us , Dœo .

IN Castrobono notæ virtutis fæmina-
uni ex Aloysii sociis , quid illis itinere ac-
cidisset , quām fœda fuissent tempesta-
jactati tam disertè , graphiceque aperuit ,
ac si comes fuisset viarum , subdiditque
fuisse eam auctore dæmone excitatam ,
ne tum quidem quiescente , sed la-
pidem omnem movente , extremamque
manum admovente Missioni disiendiæ ,
et vñ

etvæ oppido isti, inquit, nisi tartareus hostis, qui susque deque miscens omnia molitur funditus illud excindere, adversantem sibi habeat Aloysium, nefarios conatus adeo strenuè infringentem, ut etiam dum aliis somnum videtur capere, cum terrimo hoste configat. Vidisse seradium lucidissimum ex ejus ore digressum ad altissimum Dei Thronum pertingentem, & quidquid vellet impetrantem. Eadem alias viderat Concionanti Aloysio ingentis speciei Angelum adstantem, opemque ferentem. Hæc illa clam dè Satanæ cuniculis. Ipse verò palam Meflanæ Canis rictu insanis latratibus dicentem Aloysium turbare conatus, illic obtinuit, ut subsisteret: verùm cum rediret ipse ad dicendum, ille ad fædos latratus, iussus est ab Aloysio silere, cui statim paruit. Locupletiores verò testes furentium, sævientiumque in Aloysium Dæmonum fuere socii, qui excitatas repente tempestates, sereno cælo typhones,

nes, debaechantes præter morem ventos, equos territos, referentes pedem, præcipites, dejecti equis, ephippiis que in malos genios referebant, & Aloysio addenti territis animos præsentem, debere se fatebantur opem, nequidquam Dæmone pérsequente; cujus majores in Aloysium machinæ, quem & è suggestu præcipitem, & ex equo mox egit in flumen, mox eumdē erectum, postremisque pedibus insistentem prostravit humi, & inter ipsos Missionis labores, & evangelica fata inimicus homo superseminabat Zizania, irritatis inter se partiariis præsertim sacrorum Templorum, & si quid infausti, si quid calamitosi tunc accidisset odium in Aloysium, ejusque socios referebat; Sempèr verò Aloysii constantia, hostis teterimi vel versutias eludente, vel impetus comprimente, eumque terra, marique vincente.

Dvm Messanam peteret, celocem,
qua

qua vehebatur adeò inexpectata ; fæda-
que concussit tempesta , ut comploran-
tes vectores , nautæque perterriti ab uno
Aloysio incolumentem , & expectarent ,
& peterent . Ipse flexis in puppi genibus
detecto capite ventos , imbres , tempe-
statemque toto corpore accipiens , oculis
cælo defixis se prò communi sospitate
devovit ; tres integras conflxit horas , ab
eoque stetit victoria , & domiti in Pela-
go Dæmonis triumphum egit in littore ,
quod ut tenuit , dum alii ignem , te-
ctum , cibos , quærunt , ipse ut erat
madidus , totusque perpluens genibus in
arena positis totam oravit noctem incæ-
natus , impransus . Sub auroram ubi à
nautis cognovit tumido etiam num mar-
ri , & reflante vento iter non esse ten-
tandum ad proximum cum sociis diver-
tens oppidum , cui nomen Alæfæ in api-
ce montis extructum ad fugiendos pira-
tarum incursus , arduum iter tanta ce-
leritate superavit , ut Carolus inter Nau-
tas

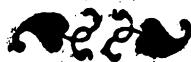
tas expeditissimus adolescens jure jurando affirmaverit se se valentem , & cibo , somnoque benè curatum ejus insistere vestigii minimè potuisse . Ibi tumultuario excursu reddidit oppidum felix concionibus , & sequutis inde exhomologesibus , morumque commutationibus ; ut pœnituerit Satanam tempestatis immisæ ; quam Aloysi⁹ in oppidi incoluntatem convertit . Et hæc quidem magna ex hoste reportata victoria , sed quam posset callidus dissimulare , & mendacissimus inficiari . Illa vocalior , quam Sicli in Vrbe nobili coactus est miser palam proprio ore fateri . Eiulanti per faminam , quam infederat , dæmoni dum ipse diceret , coacionemque turbanti Aloyst⁹ indixit silentium ; parvit tunc ille , sed absolute concione veluti solutus imperio , ad ejulatus , inconditosque clamores rediit . Quæta est mulier ad aram Deiparæ , jussusque Dæmon sacris camminibus ad id factis misellam deferere ,

O re-

respondit se minimè discessurum , nisi ab Aloysio jussum . Quæritur ille undique , inventusque orans in eodem , in quo concionatus erat suggestu , rogatur , & tantum non rapitur manibus , ut opem ferat afflictæ . Negat ipse tanti esse apud se Dæmonem , ut eum præsens expellat , satis esse ad eum deturbandum laneum cingulum , quo vestem cohibebat , quo præcincta mulier soluta est maleficio . Fuit hæc incruenta victoria , quippe quæ corpus tantum fæminæ ex ejus rictu abstraxit ; illa sanguinolenta , qua euini ex Presbyteri lumbis , quos fedus infederat , extraxit . Et erat dignum cælo spectaculum . Vri se miser ille sentiebat , sed tacitus , luens pœnas habiti minus humbler Aloysii ; Is , qui eorum commodis à quibus læsus esset , serviebat impensis , ubi sensit in urbani fratreis periculum , oculis , nutu , imperio , & totius veluti nisu corporis in ejus renes intentus tamdiu institit , do-

nec

nec sulphuream è lumbis suis flammam
facessere victor tandem vidit, qui tam
fædè conflictabatur; Duplici beneficio,
& debellatæ Veneris, & compendio ve-
recundiæ; cum nec ipse Aloysio vul-
nus aperuisset, nec ab eo super hoc
verbum accepisset. Tot tantis-
que victoriis malus dæmon
debilitatus plurima ei defe-
rebat obsequia, sed ALO-
YSIUS, ut eum bel-
latorem fregit, sic
contempſit
adulan-
tem.

C A P V T . X.

*Postremus Aloysii mōrbus , &
Sanctissimus obitus.*

ENTATVS sāpē Aloysi⁹s est commotiunculis , & morbis ex injuriis , quas Deo à mortali⁹bus , irrogari ferebat ægerimè . Crescentibus verò æquè peccatis , & morbis proinde ingravescentibus , vietus tandem dedit mantis , & uno eodemque itinere è tot noxarum , sceleorumque cæno , & vitæ miseriis ad optatissimos Sponsi sui evolavit amplexus ; & cuenit mors non solum fatigata votis , sed qualem semper optaverat labores inter immodicos , & facros excursus . Recens è morbo , nec dum bene valens Carinensem expeditionem extorsit : quamvis enim ejus antistites obfirmassent animum in reducendis habenis , ut quām divtissimè serva-

servarent incolumem : nescio tamen quo dolo quā rogando , quā suadendo eorum fallebat solertiam , & quidquid laborum , quidquid afflictionum , & cruciatum sibi interdictorum voluisse , ab invitis , & negantibus impetrabat . Igitur Panormo Hyccaram , vulgo Carinū , quindicim tantum millaria inde distante profectus ; vix ex equo desiliit , cum totum lustrans oppidum , more suo tintinnabulo cives monens , & sonum verbis subinde distinguens , missione indicit , fructu animorum maximo , quippè postremo . Nec inter tot animorum lucra suam sanitatem desideravere corpora . Agatha Gritti D. Andreę Vecchii , qui eum exceperat hospitio , famula , acerbissimis viscerum conflictata doloribus accurrit ad Aloysium ; & nisi opem feras , inquit , ipse prior lues pænas , languente , quæ cibos paret , domumque procuret . Subridens Aloysi us , in eamque extendens dexteram in crucis signum conformatam ab inveterato morbo num.

nunquam amplius vexandam dimisit in-
columem. Tonsor, qui ei in munere
suo erat ab obsequio enarrans Ioannæ filię
recens natæ pene oculorum orbitatem,
tot doloribus comitatam, ut sibi, toti-
que familiæ maximæ esset molestiæ, illud
subdidit tentans eum: utinam Sancti ali-
cujus analæctum salubre invenirem, quo
morbum medicorum pharmacis contu-
macem depellerem: bono, inquit Aloy-
sius, esto animo, & chartulam, qua frag-
men agni cerei claudebatur extrahens:
En tibi amuletum prò pupula, applica
oculis, ita tamen, ut antea tu, uxor
que tua orationem Dominicam cum Sa-
lutatione Angelica pronunciaveritis. Re-
diut postero Die laudans Deum, & viro
Dei gratias agens.

Cum comitantibus pueris Vrbem lu-
straret populum ciens ad Templum, for-
tè fortuna equus irruens in puerum, po-
steriores calces tam valenter elisit, ut ab
omnibus haberetur prò mortuo; accur-
rit

rit ad commiserantium voces Aloysiūs ,
cumque apprehensum , susque deque ma-
nibas vertit , tum humi rectum posuit ,
jussitque sequi praeuntes . Cætera in hoc
genere non persequor , fusiūs alibi profe-
quuturus .

Et jam quartus erat ab incepta missio-
ne dies , cui Dominicus imminebat Sacræ
Synaxi deputatus : cum Aloysiūs , ut a-
gricolas serò è campo redeuntes ad eam
excoleret magno ardore animi , & cor-
poris contentione diu allocutus , cum jif-
que se crudeliter diverberans , ut erat su-
dore , madidus , eorumdem confessiones
sub dio , quò mane essent expeditiores ,
exceptit ad quartam noctis horam , bre-
vem antiquis ejus laboribus metam , nunc
verò afflito , & perditō penè corpuscu-
lo tam intolerandam , ut manus dederit ,
ictum se in pectore sentiens , consequen-
te mox ardore , tum tanto frigore , ut
totis artubus contremisceret . Nec tamē
tot laboribus , morbisque victus cessit ,
sed

sed postridie consenso suggestu ad prima
verba omnino defecit: quis tum populi sen-
sus fuerit, quis sociorum, facile est conii-
cere. Iussus est decumbere, extorsit ta-
men solita illa sua suada, & vi flexami-
na, ut liceret sibi à prandio supplicatio-
nem è suggestu aspicere, & tacitū, oculis,
vultuque tantum excitare; & sanè visus tā-
tum lacrymas excitavit uberrimas: socios
verò, medicosque citò pænituit facilitatis
suæ; nam seu modica illa progressionē, seu
aspectu signorum, quæ circumferebantur
Christi cruciatus exprimentium, ità ef-
feratus est morbus; ut non sineret eum
ultrà subsistere. Decubentem qua fre-
quentia, quo gemitu convenirent, etiam
princeps Oppidi, ejusque natu major,
Dux Villæ Regalis, cogitatur melius,
quām enarratur.

SECVIT jacentis venam Honufrius ton-
for ille, quem supra memoravimus, qui
licet operæ suæ pretium jam cœpisset
reddita cœcæ filiæ sanitate, adhuc aliam
sectio-

fectionis mercedem retulit servata lan-
ceola, qua eum pupugit, & gossi-
piò, quo detersit sanguinem, ad pa-
tranda prodigia, quod non semel con-
tigit. Quod de se fatetur Antonius
Marinus retento tertium jam diemi lo-
tio redactus ad incitas, & conclama-
tus. Verum cum Thesaurum domi re-
pertum, vel subnascentem ad Dominum
Iothnia jura pertinere procla-
mèrit, sanguinem è veria expressum
crystallo exceptum asservat Vecchius
in uberrimam officiosissimi mercedem
hospitiis, & domus suæ decus, atque
præfidium; dum qui in Aloysii gesta in-
quirebat, cum illuc excurrisset, ostendit
sibi ingenti animi sui voluptate
testatur, viximque sibi sanguinem pur-
pureum, non secus ac redens effusum.
VERVM cum vires in horas morbus
sumieret prodens se in sudore, quem
Diaphoreticum medici appellant, & om-
nione carnis idas expedito nino.

nino lethalem esse pronunciant, redditum socii maturabant; & quamvis non pauci stationem potius suaderent, vicit tamen sententia de reditu, cum suis Panormo deberetur abianus, Di-grediatam suis digressa sedibus tota exmitata est Vrbs lachrymans, pesens que ab Aloysio in tanta amoris significatione postremum vale, Vecchius domuna rediens reperit illam hospite vacuam, sed non prodigis, nam Famula diuin linea, quæ illi fuerant usui abluit, odorem suavissimum hauriens, nec sibi à vocibus, & admiratione temperans, dum nolens viciniam miraculi admonet; coactus est Dominus nequidquam dolens, carpensque famulam, cuncta in frusta concisa partiri, lecto rancore integro sibi servato. Si mille quid Aei contigit Catharine Patanez, quæ exceperat cum gaudens dominum, & salutis ipsius domini facta est pio e-jus indusii furto, de quo alibi fortasse nonnulla.

Vt

VR Hyccara Aloysium mārens dimisit ; itā revertentem gestiens Panormus exceptit : ubi domum Professorum tenuit, emensus iter breve illud quidem , sed admodum laboranti longissimum , in quo *Pertransiit benefaciendo , ex sanando omnes opem ejus implorantes , & animi incolumitatem etiam invitatis mulierculis impudicis obtrudens , intento jis terrore : Medicus M. Antonius Alaymus edoctus omnes morbi periodos , jussit eum illa nocte quiescere ; qua nocte cum à socio , qui ei semper adstetit , rogaretur , ut quid in sacris expeditionibus agendum esset statueret , & testamento firmaret , penè cohorsuit : mox omnes , inquit , præfertim vero qui sacro excursionum manere distincentur ab Antistitum suorum nutupendeant necesse est , quidquid illi jusserint oraculi loco habendum , quidquid interdixerint inter sacrilegia numerandū . Intendente se morbo , sacro voluit muniti*

viatico; quod cum peterendum esset è tēplo
in magna populorum frequentia ad sacrarū
Servatoris nostri plagarū adorationē tunc
fortè confluentेrumore edito Aloysium
in extremo confictu esse, audita inter-
gemitus vox est illi gemina, quam in
Apostoli Andreæ agone auditam sacrę te-
stantur Historiæ: *Concede nobis homi-
nem justum: redde nobis hominem san-
ctum, ne interficias hominem tibi ca-
rum, justum, mansuetum, & pius;*
quæ omnia in Aloysium cadebant egre-
giè. Non impetravit, ut humili jaceens
quod petebat Eucharistiam sumeret, sed
tantum, ut se ipsum accusaret, quod in
homine laude omni dignissimo adeò
commovit adstantes, ut Christus adve-
niens omnium lacrymis exciperetur.
Cumque citatis equis properaret ad pa-
triam, excipientibus se Sacramētis, P. Pre-
positus Sacro inunxit oleo, cæna refe-
ctum Eucharistica, pransurumque mox
apud Superos. In tanta accedentium, con-
ve-

venientium , salutantium mixta lacrymis
jucundissima voluptate , unus , qui ei
semper aderat cohorruit Socius , cum ex
eo audiret illas plenas horroris voces :
Valde timeo . Sed memor idem Hilario-
ni obtigisse paventi , Divinæ largitatem
misericordiæ revocavit in mentem ; ad-
vertitque humilitatis potius eas voces es-
se , quam timoris ; cum eum valetudi-
nario dicentem audiret , se ut pecus sto-
lidum emori , nullo tunc sensu pietatis ,
nullo anteacte vite peculio . Vndatim jam
ad eum videndum Proceres confluabant ,
quos omnes obtentu dolorum exclusit ,
admissis jis tantum mancipiis , quæ ipse
à Mahometo ad Christum traduxerat .
Invidentesque Domini mancipiis for-
tem , quæ urbanius ab Aloysio tractari ,
atque excipi videbant , per sanctum do-
lum velle se famulos suos sistere dicebant
Aloysio , atque per eos Dominis factus
est aditus ; quos ut vidit fracto aggere per-
rumpentes , dolum dolo eludens , quos
ha-

118 Aloysi La Nuza

hactenus dolores prefferat , permisit in
gemitus etumpere ; quibus liberum relin-
quens exitum , turba Procerum sponte
descendit . Dimissis ea industria Proceribus ,
quorum uni oranti , ut sui memor esset in
cælo , timeo Domine , inquit , tartara
& tu dè Cælo tam fidenter loqueris ?
successere domestici quorum recreabatur
aspectu , nec avelli potuerunt nisi nul-
tu Præpositi , nonnullis hoc vel illo
obrenitu moram extorquentibus . Relictus
tibi recitari voluit à Socio Sacræ passionis
historiam demissa voce , ne dormientem
propè valetudinarii curatorem excitaret ,
concisimque ut melius cuncta mente
percurreret : illas insuper occini Deiparæ
laudes gaudebat , quas olim docuerat .

*Mater DEI Memenro mei peccatoris ,
atque rei .*

*Aquaductus gratiarum dona fontem
lacrymarum ,
Regina Angelorum , effo auxilium
Christianorum*

Ioa-

*Ioachim, ex Anna filia tuo Filio nos
reconcilia.*

*Advocata peccatorum, portas aperi
Calorum.*

Quis postremaz ejus noctis spectacula explicet! Toti in curando corpore valetudinarii adeò solliciti, ut dum restaurare nituntur penè perdiderint. Toti in animi instauratione soci per processus, per breves, ignitasque sententias excitandas menti aptissimas citrà defatigationem evanescerent sensim virium. Toti ad cum terrendum Dæmones, qui eas plenissimas timoris extorsere voces: totus in ope ferenda Michaël, quem semper coluerat; adeò ut inter alternantes illos spem intermetumque animi motus facio ad metum abigendum intento, rogantique num occini sibi yellet Psalmum illum:

Confitemini Domini quoniam bonus: Ita planè, inquit; cumque in illo Psalmi versu aliquantulum immoraretur, ut animos

ad-

AD

adderet: *Fortitudo mea, et laus mea Domine:* bene est, reponit Aloysius, sed res jam in tuto est: Tu interim cave ne id cuiquam dum vivo aperias, nec longum tenendum silentium, instat enim di-
scensus, & ego cum Gonzaga meo
Latus sum in his quæ dicta sunt mihi in domum Domini ibimus; & ire se in domum Domini luculentè ostendit, cum inter Deiparæ, Natiue, quorum è regione frater quidam suspenderat ima-
gines, nutus, verba, suspiria, sen-
sa dispensans placidissimè oblitus, ovanti propior, quam morienti, die S. Ursulae sacro, completa jam octava noctis hora, anno ætatis suæ sexagesimo quinto, sæculi autem quinquagesimo sexto, quorum nihil yacat misterio, ut mox aperiam.

CA-

C A P V T. XI.

*Qua mortem præcesserint Vaticinia,
Qua exceperint Prodigia.*

ODEM anno superioris sæculi, quo editus fuerat in lumen S. Ignatius Lojola, subse-
quente sèculo natus est Alo-
ysi us, & quomodo fuerant in ortu con-
juncti, ita in morte non sunt separati; cum
quinquagesimo sexto superioris sèculi I-
gnatius, eodem posterioris Aloysi us evo-
larit ad superos. Nec illud omittendum
candem emensum esse cù Parente sanctissi-
mo vitæ periodū annorum scilicet LXV.
Signanda post annum dies, quæ incidit
in undecimum Kal. Novemb. quo ille
die sibi moriendum multo ante prædixerat.
Nam cum semel Canonicus Vianisius eum
ante aram Sanctæ Ursulæ in anniversaria
ejus celebratione diu vidisset orantem

Q sci-

sciscitatusque ab illo esset , an in illam singulari pietate ferretur ? annuit Aloysius , conjiciensque in Virginem signiferam plenissimos amoris oculos, illud disertis verbis adjecit : meminit recte Vrsula , quibus illam promissis obstrictam habeam , quæque sit mihi futura comes propitia in itinere , quod die illi sacra simul habebimus . Manifestum id quidem , illud clarius , cum Carinum discederet , Magdalenam Græcam servili genere , sed animo , & virtute supra ingenuam ex tertio , quem vocant ordine S. Therese , alloquens post multa illud addidit : sic habeto ; Sanctæ Vrsulæ anniversaria die in monte Sancto (est id Carmelitarum stritoris observantie Cœnobium) magnè vir Sanctimoniae evolabit ad superos ; eademque die erit in nostro templo frequentia nunquam ante hac visa celeberrima . At illa : quid audio ? nil unquam tale inibi vidisse me memini . Tunc Aloysius : ne ultra quære , veni , & vide . Venit

nit illa vidit, & eum flevit extictum, funusque illius Vrbis frequentia cohonestatum, vel ut melius dixerim expectationem funeris; nam funus celebrari prohibuit accurrentium nobilium Matronarum tam spissa corona; ut occupato Templo exponendo cadaveri, & funebres preces persoluturis locum minimè reliquerint. Proido proinde consilio pompam funebrem rejiciunt importunissimum accedendi tempus à prandio, quo tempore intra aræ maxime cancellos vicino cadaveri sine strepitu iusta persolverent. Verùm quis amantissimos Cives falleret? vix dato ferali æris campani sono ad convocandos domesticos, rati id quod erat, ad tumultus ex frequentia vitandos, Aeorsium efferrí, statim Proceres, plebsque turmatim irrumpēs nullo discrimine ad funus propriūs accedere certarunt; & Extinctum Aloystium tangere, non sine lacrymis suaviari, vestes, capillos, ungues auferre ne membris quidem parsuri, nisi

Q 2 reli-

religio , obſiſtentesque prohibuiffent. Et quidem fatigatis prioribus , recentes valentioresque ſuffecti , qui turbam ita arcerent , ut artus tantum defenderent , nam ab aliis ſurripiendis ita difficile erat , ut , non modò bis indutum , bis ſpoliaverint , verùm etiam à veftibus ad alia di- gressi feretrum primùm in fruſta diſcep- ptum , mox ſcamna ipsa , quibus inni- cebatur feretrum minutatim concifa ra- puerint . Et fuit tanto Nrbis amori , ve- nerationique par merces , cui ſi ego ma- num admoveam , ſeriūs me à prodigiis enarrandis expediam , quām fe turba à feretro dimoveri paſſa eft . Demetam igitur tantūm , quæ eminent . Et primò quidem Templum ſimile erat emporio ; ut enim hīc ſinguli suas merces incla- mant , ita quisque ſuum morbum , cui ab Aloysio petebat remedium ; quo im- petrato , acceptum beneficium altius ingeminabat ; in quo etiam illud geminum , ut enim nemo nihil empturus acce- dit

dit ad nundinas , auditis tamen allicientium vocibus , & obtrudentium merces , inemptis reculis non abscedit , ita non defuit , qui fortè fortuna transiens auditis tot prodigiis non inde nihil donatus abscessit . Hujusmodi fuit Maria Iudici , quæ ingressa Templum vitandæ pluviaæ gratia , dum fugit imbræ in saluberrimum incidit fontem , ubi dolores arteticos , quibus novem jam annos conflictabantur , depositi , cum enim audisset mercimonium ibi esse salutis , apprehensas Aloysii manus non ante dimisit , quam se dimissam sentiret morbo , exultavitque fæmina præ salute ; cuius cura consanguineis plusculos jam frustra annos permagno steterat . Fortuitum hoc prodigium alterum præmeditatum excipiat : Anna Badulata , quæ ab ortu oculis adeò laborabat , ut in iis spinas sibi habere videretur , adeò sensim crescente dolore æquè ac morbo , ut septennis cæca omnino evaserit . Corru-

pe-

perant prater morbum oculos lachrymæ , quas ex lumina jactura fundebat assiduas ; cum audit , quæ in Aloysii tumulo educatur prodigia , rogatque Matrem ad illum se ferri . Durior mater pernegat , sed mollior Avia non ferens inconditos plorantis gemitus , cæcam manu duxit ad Templum . Verum timens sibi vetulæ , si turbæ commisceretur , mortem , dum neptis cœcitat consulit , eam ibi reliquit . Illa & ætate , & accedendi cupidine valentior immixta turbæ , ea parte , qua major strepitus recta sibi videbatur ad tumulum ferre , rapta magis , quam incedens , pervenit tandem ad feretrum , pampinosque inde raptos oculis admovens tantum profecit , ut jacentis pedes aspiceret , ad eos arctissimè apprehensos advoluta , non dimittam te , Sancte Pater , clamat , nisi benedixeris mihi : nec eam sua fefellit spes , nam vix eo transacto temporis spatio , quo celeber ille Pænitentia Psal-

mus

mus pronunciatur surgens gratissimo undecimque spectaculo ingentem illam oculis lustravit frequentiam, in eaque Aviam conspicata, video, inquit, jam video, mox venio, ubi Medicum meum osculo pedum adoravero, apud quos eam nacta sum incolumitatem, quam apud Medicos toties dilaniata, sectionibusque, & vulneribus in humeris, in fronte, in oculis, in cervice acceptis nunquam inveni. Et ad præstolantem redit Aviam, & stupefcentibus, ut in simili inquit Augustinus, qui aderant, præibat exultans, viam carpens, & viæ ducem ulterius non requirens; mutato matris, domesticorumque in eo curanda labore, in instituendo nomenclatore eorum omnium, quæ puella tunc primum videns oculis usurpabat, & quid quidque vocaretur curiosius inquirebat, & sciscitabatur frequenter.

CRESCENTIUS prodigiis, crescebat in horas

horas frequentia ; quisque pro se , pro suis decumbentibus , quidquid poterat auferebat , & commodùm Autumnus , deficientibus floribus , pampinos dabat uberes , ex quibus feretro subinde applicitis prodigiorum Vindemiam exprimabant .

Hæc ultrò Aloysi us præstítit , illud promissi Reus exolvit . Gulielmus Dogana artifex è Castrovetrano incolumentatis ex inveterato morbo spem verbo firmatam habuit ex ALOYSIO : ubi illum rescivit extinctum , accurrit ad Templum impetraturus à mortuo , quod non extorserat à vivente . Verùm spe frustratus , quasi à decoctore recedens ad limen domus abiectus , tum recenti correptus dolore , tum acri sensu repulsæ in ejulatus est fatus , & lacrymas , & quid tam acerbè doleret à Ianitore rogatus , causam fletus apervit , qui rejectaneam chartam , quam tantum in Aloysi cubiculo reperit , dat ejulanti , ille applicitam

citam inguini repente convaluit à rupto,
viditque Aloysium, non tamquam deco-
ctorem deservisse vadimonium, sed di-
stulisse, quò obligatam fidem non sine
teste liberaret. Evulgatoque prodigo,
cingulum ferreum non amplius sibi jam
integro futurum usui, beneficii testem
reliquit.

FRANCISCVM Pica fistula sub dexte-
ram aurem purulenta, sibi, domesticis,
& uxori præsertim molestissima octo
jam annos laboratem Ignatia mater
fragmento vestis Aloysi integræ reddi-
dit sanitati. Mirandum illud, & lepi-
dum quod Christinæ accidit Caccaben-
si. Hanc sex menses jam audiendi sen-
su privatam quidam è sacra Divi Do-
minici familia, flosculis detractis ex Alo-
ysii tumulo, jisque auri applicitis, sanam
reddiderat; simplex mulier cum quamplu-
rimos Sanctos ad salutem impetrandam
fatigasset, ut ignoraret à quonam bene-
ficium accepisset, ne cui neglecto ir-

R roga-

rogaret injuriam , nulli gratias egit : Nullique grata rediit ad surditatem ; tunc facta malo suo doctior pristinum beneficium in Aloysium retulit , ut novum impetraret , iterumque agnito suo benefactore convaluit . Illud mole sua gravius . Catharina Genovesia recens à partu prosperè in lucem edito , jis cepit conflictari doloribus quasi laniatis morsu visceribus , præcordiisque admorisis , ut medicorum , & obstetricum ne quidquam ope implorata brevi se crederet morituram . Iamque per biduum amens dolore singultans , ejulansque clamaverat , cum è vicinia mulier miserata porrigit vestis frustulum , quod paulo ante , abstulerat , acceptum mulier applicat utero , novisque partus agitata doloribus , enixa est , mirum dictu Lupinum caput , tam sœvis armatum dentibus , rictuque tam horrido , ut benevolentem comminuere , ne dum fæminæ recentis à partu viscera convellere po-

potuisset . Terruit omnes monstrum , in-
forme , horrendum , vivens ; puerpera-
tam fēdo levata hospite , cujus ante fue-
rat morsa dentibus , nunc aspectu per-
terrīta vix sibi reddita , quas Aloysio
grates persolverit , facile est cuique con-
jicere . Inter monstrosos etiam partus
numerandus est Vincentii Pulci infans .
Ignatius natus sine crānio , cerebro
fluitante , nec nucleo suo coērcito .
Parens infelix Vincentius frondem ex
Aloysii feretro acceptam tenello ca-
piti applicat , durata mox in cra-
nium pellicula . Beneficium Ioannę Elia
collatum taceo , è geminis in illa patra-
tis prodigiis id tantum tangens , quod
differt ab aliis . Accepti beneficii memor
fæmina totam salutis suæ diem in Tem-
plo transegit , preces fundens , & gra-
tias agens , cibi immemor , quo sub no-
tē caritura erat , nisi interdiu compa-
rasset . Igitur gaudio satura domum repe-
tit datura sc̄ incænatam sopori . Fortè

R 2 aper-

aperta arcula argenteum nummum minorem offendit , quem ne cælitùs ab Aloysio datum posset ambigere , advertit recens cusum , quo lautam sibi cænulam posset comparare , accepta à Sancto viro post pharmacum etiam sportula .

SED non morborum modo , verum etiam mortis potentem ea die fuisse Aloysium Devs luculenter ostendit ; cū Felix Syracusa . D. Francisco Contari spirituali sibi cognitione devincto mandat , ut funerâ pompam procuret infanti suo animam jam agenti , & tertium jam diem abhorrenti ab ubere . Suscipit ille in se negotium , sed antè raptos ex Aloysii tumulo flores immorientis pueri collo alligat vel in corollam innocentis Sepulturæ , vel in pharmacum resurgentis ; nec sua spes falsus vidit pupulum ad matris adrepentem mammas , easque quâ prensare , quâ sugere .

CÆTERA fileri se patiantur , cum enumerata hactenus satis , superque evincant ,

cant, quām ex vero Aloysi⁹ prædixif-
set Anniversarium Sanctæ Ursulæ in no-
stro Templo maxima frequentia celebra-
dum, quæ fuit altera pars vaticinii. Al-
tera etiani dè obitu sanctissimi viri in
Monte Sancto completa. Nam eadem
die, eademque hora ibi P. F. Ioannes
Maria à Petralia absolutæ vir sanctimo-
niæ vitæ curriculum absolvit. Completam
quoque eam esse, qua res suas post illud,
Valde timeo, jam in tuto positas affir-
mavit, testis est socius, affirmans ab il-
lius obitu visum sibi in quiete videre S.
Patrem Ignatium à Xaverio associatum;
comitante caterva, tum sociorum, tum
eorum, quos Aloysi⁹ labores Cœlo jam in-
tulerunt, obviam venisse discedenti Alo-
ysio, exceptumque medium Augustissimæ
Trinitatis Throno stitisse in hymnis, &
canticis. Quæ omnia ostendunt, quo ille
apud Deum loco esset; nunc quo apud
homines fuerit videamus.

CA-

C A P V T. VLTIMVM.

*Egregiorum Virorum dè Aloysii
heroica virtute judicium.*

ONSVLTO super ALOYSII SAN-
CTIMONIA egregiorum virorum
quæro judicia , nam si è gre-
ge quærerem , & infinitus es-
sem ea persequendo , & hæc passim non
quæsita se offerunt : nam præter id , quod
antè memoravi , Aloysius Angeli , & B.
ALOYSII in adolescentia apud condiscipu-
los nomenclaturam adeptus , provectionis
ætatis , & sacrarum expeditionum bene-
ficio , quanta veneratione in tota fuerit
Sicilia , quisque reputet . Si prætereun-
tem vidissent , statim post illum siebat
concursus . Aleatores eo viso taxillos , &
aleas abjiciebant , vel saltem tegebant ;
blasphemi , impiique ad ejus conspectum
voces suppressivebant ; si qui rixarentur
acerrimè , illo transeunte reconditis gla-
diis ,

diis , in gratiam non raro redibant . Majora hęc , in itinere urbes integras ob- viam venienti per milliaria plura procede- re vidisses ; eo conspecto genua flectere , in stapedias certatim irrumpere , has oscu- lari , si subductos ab eo pedes minimè possent , surripere sudariola , mutare in- dusia , in osculantium modum morsus ab- scindere : unde fiebat , ut vestes semper gestaret attritas , laceras cùm præsanctæ paupertatis studio , tūm alienæ venera- tionis , quidquid demum ille contingeret velut rem sacram habere , servare , diligen- terque recondere ; cum tonderetur , pilos , capillosque pluris æstimari , quām tonsi Absalonis cæsariem , & venire pluris , ni- si religioni ducerent res sacras pretio re- dimi . Procerum etiam mitto commune judicium , cuiusmodi erat eo circumeun- te currus sistere , ex hisque eos celeres pro- filire , & ad manuum oscula accedere : quas significationes honoris ut effugeret , vitabat publicum prò virili . Ipsum in
re-

rebus alicujus momenti in deliberatiō-
nem semper adhibitum , non iter , non
vitæ genus , non magnum quid ipso in-
consulto suscipi , nec velle quemquam ,
nisi adstante Aloysio postremum iter
aggredi , & è vivis abscedere , quan-
do morbi depulsionem , quam petebat
non impetrasset . In quo illud omni ad-
miratione dignum , quod quamvis eos
in concionibus graviùs objurgaret ea
libertate , qua illum Christus donave-
rat , nulla tamen amoris , vel admiratio-
nis consequuta est imminutio . Iis igitur
omnibus missis ; ad certos hominesvenio ,
& urbium integrarum judicia . Cardinalis
Trivultius Aloysium longè vocatum in
gravissimis adhibuit negotiis Reipublicæ .
Idem dux Infantadi , idem Marchio Ve-
lensis Proreges , idem præstitit Cardinalis dè
Oria , qui etiam Proregis partes objit , &
F. Martinus Pons-de-Leon Antistes Pa-
normi , & Règni Præses Aloysio acce-
denti jussérat liberum omnino esse ingres-
sum ,

sum. In quo genere non præterib[us] tamen
dum est iudicium Antistitis, & Proregis De
Cardenas; hic honorariis januae custodi-
bus mandarat, dum ageret cum Aloysio,
nil sibi nunciari, nullo discrimine habito
Regiorum ministrorum, & Procerum.
Inter cætera vero ejus benevolentia pi-
gnora, illud meritò cordati homines su-
spexere, quod cum è Throno sublimis fo-
lennibus intetesset officium, quæ habitu in-
signis neminem Praeful dignatur obtu-
visum in Templo Aloysium, vocatumque
audivit ex illa summi honoris sella. Tot
Magnatum judiciis supervacanciam omni-
ao effet minoris subsellii Antistitum adde-
re, nisi cum uno ex his aliquod accidisset
non omissendum. Parco Antistitis nomi-
ni; erat is ex primaria nobilitate, licet
moribus non primaris, & habalienato à
Societate animo; mirum tamen erat Alo-
ysium illi in deliciis esse, & venerationi.
Eum sibi ita devinxit, ut cui nemo ausus
fuisse loqui, nisi mollissima; duriuscula li-

S berè

berè obtruderet Aloysi. Fama erat fæminam faltraticulam, quę in compitis, ci-vibus spectaculo æquè grato erat, & offendiculo, à prætereunte Antistite; palam benignius consalutatam. Exarsit enimverò Aloysi, conventumque Antistitem, monet dè civium ex impudica comæda periculo; queriturque factam illi à Vicario potestatem in publicum cum aliorum exitio prodeundi. Antistes, seu veritus Aloysi Zelum, seu quod eum facti pæniteret, dolet factam à Vicario se infcio, & invito hujusmodi facultem. Atqui subdidit tunc qua erat Sancta dexteritate Aloysi. Vide Domine quām cautè sit incedendum, quāmque proni sint homines ad obloquendum dè jis præfertim, à quibus reguntur. Fama est non modo effrontem illam fæminam, te authore prodisse, sed etiam à te humanius consalutatam. Quo ictus Pre-ful fulmine jussit parum pudica illa.

spe-

Vita Liber Primus.

739

spēctacula faceſſere. Claudat ſingularium
teſtium agmen Vibonensis Sacerdos Iu-
lius Iorius, vir, ut cætera ſileam.
Deo tam intimè, & familiaritè uſus, ut
ei, quod memorat Bartolus in vita Vin-
centii Carrafæ, hunc ad ſupremum So-
cietatis clavum extollendum non ſemel
oſtenderit. Is igitur decumbens, cum
ibi concionaretur Aloysius, ejus ſocio
ſe honoris gratia inviſenti ait diſplicere
ſibi uno hoc nomine morbum, quod
Aloysii concionibus privaretur, ſed hoc
ipſum ſe Deo perniſſere. Nolle ſe ta-
men in eo articulo conſtitutum omittere
quod maximoperè faceret ad Aloysii fan-
timoniam oſtendendam: ſciret igitur, &
memori mente reconderet, patefactum ſi-
bi à Deo, nullum omnino id temporis in
Societate eſſe Aloysio ſanctiorem, quo
nihil dici potuit exaggeratius, cum ea
tempeſtate ſciamus in aliis Provinciis vi-
ros fuiffe Sanctiſſimos, eorumque gre-
gem in Indiis.

S 2 Ob-

Obsignet Vrbs integra testimonia singularum: Augusta non procul Syracusis Vrbs nova est, sed elegans, portu celebri, & frequenti Hjerosolimitanæ clas- sis appulso commeatum indè sibi uber- simè comparantis. Decumbentem ibi vi- ginti jam dies ex immodicis excursio- num laboribus Aloysium Socii, seu jo- co, seu serio Syracusas asportare se vel- le dictitabant; tulerunt id Cives æger- rimè, injuriam sibi maximam irrogari pu- nantes, si quisquam crederet illum ali- bi quam apud se humamus, lautiisque tractandum. Paucis diebus maligna se fe- bre ostendente, ubi depositam à medicis vitæ Aloysii spem viderunt; firmatum est publicè inter cives, si, quod Devs. averteret, ejus animum ad se Devs. ra- peret, non passuros à se corpus abri- pi. Rectori Syracusano hujusmodi se- natus ejus consultum non placuit; con- ventumque Præsulem, & dè pericula monitum, rogat, ut opem ferat. Præsul;

cu-

cujuſ insignia erga Societatem nostram
promerita nulla unquam delebit oblivio ;
acerbè ferens nostram in sua diæcſi ja-
cturam , præcepto monitos vult Augusta-
nos Cives , ſi moreretur Aloysius , cadaver
asportari aliò ne prohiberent . Respon-
ſum eſt : revereri Cives Patris , Præfulisque
mandata , contra jus tamen gentium eſſe
Thesauro apud ſe reperto privari . Re-
centem Vrbem , recenti egere patrono ,
eo loco apud ſe futurum Aloysium ; &
qui igitur , bonique conſuleret contuma-
ciam , & filiis piè inobſequentibus prò ſua
humanitate ignosceret . Ægrius tulit An-
tistes repulſam , & phafelos non paucos
Hispantio milite armatos misit Augustam ;
Aloysii corpus inde asportaturos ab obi-
tu . Sed Augustanos Hispantæ copiæ non
offendebant inermes ; jam enim milites
ſuos Agusta in ora maritima collocarat ,
qui adventantes prohiberent excendere ;
& jam res pertinebat ad pugnam ; nec mi-
nus strenuè parabatur bellum , quam si

re-

regia Classis Othomanica timeretur. Sed certamen avertit, litemque diremit salus Aloysii; in quo Devs eo facto ostendit, quam impensè Deus glorficantes se glorifiset, & in Sanctorum suorum honoribus honoretur.

LUCULENTA hæc testimonia, sed intra Siciliam. Trans insulam fama eadem; eo tantum discrimine, quod præsens bonum recreat, absens excitat famem, quam ut levaret, quoniam depellere omnino non posset Vincentius Carrafa Societatis Iesu Generalis ille sanctimonia æquè sectator, atque æstimator, Aloysium Romam destinavit accersere, ut optantem Neapolim, qua transeundum erat brevi illo recrearet hospitio, immoraturus Romæ diutius. Sed vir ille sanctissimus reveritus sibi similis sanctitatem, cum posset imperare, usus est precibus, ejus arbitrio subdens imperium; fuit enim semper viris Sanctis dè humilitate contentio; & vicit uterque; nam Carrafa

facum supremus esset præfectus ad infimas preces descendit ; Aloysi veritus in illo orbis terrarum Theatro plausus, declinavit accessum , industria non in longum profectura ; videbit enim candidatus apotheoseos Vrbem , quam sub perfugit vivens , admovendus aris , non suscipiendus in triviis .

Nec stetit ejus fama intra Christicas , Turcica ipsa occupavit mancipia ; quæ ubi dominos haberent offensos , tanquam ad Templum ad Aloysium aufugiebant , à quo humanissimè accepta maximo suo labore deducebantur ad Dominos , ejus precibus delinitos , venia impetrata , condonatoque suppicio . Qua ille occasione plures hujusmodi infelices Onesimos ad Christianam fidem traduxit , captos munusculis , officiis , obsequiis etiam humillimis , non sine prodigiis , que fortassis enumerabimus , cum dè Charitate ejus in proximos agemus : nunc librum claudat id , quod sine stupore enarrari

rari non potest. Obsfirmatum quemdam
in sua secta Turcam ad bonam frugem
convertere diu tentavit in cassum; id
demum obtinuit, ut ad suum cubicu-
lum dederet: ibi parato pane, &
pisciculorum obsonio solari famem hor-
tatur. Ferox maurus atroci vultu de-
dignatus est cænulam. Aloysius mira-
tus delicatuli stomachi supra suam con-
ditionem fastidium, trilibrem piscem &
prunis recentem apponit, quærens num-
grandiores appeteret, confessim ap-
positurus. Hæsit ille miraculo
existentis repente piscis assi-
cum pollicitatione majo-
rum, non secus ac si
eos ibi clausos ha-
beret in
nas-
sis, & extemporanea ad ar-
bitrium conditura.

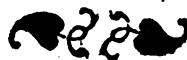
Finis Libri Primi.

LI

LIBER SECUNDUS.

Aloysii virtutes.

INTEGRVM hactenus Alo-
ysium , & fusorio veluti o-
pere expressimus : est nunc
inspiciendus per partes , &
singulæ animi ejus descri-
bendæ virtutes ; ut quam quisque vel
suspiciendam sibi proposuerit , vel imi-
tandam , præ manibus habeat abjunctionem
à reliquis ,

T

CA.

C A P V T I.

*Virtutes, qua DEVM
in se respiciunt.*

T Fidei quidem , Speique sa-
tis fit specimen dare , in Cha-
ritate virtutum Regina im-
moraturis . Ab Adriano Pa-
latio , cum post Missionem rediret , spif-
fissima nebula mox in fædam tempesta-
tem soluta terrebat Socios , præsertim
verò quemdam viæ ducem Andream : ad
quem Aloysius : habes ne fidem ? cui
ille , & verò maximam te præsente . Eja
igitur , excipit Aloysius , interitus se-
quere præuntem ; passisque in crucem
manibus , relicto frœno , citatoque equo ,
omnes sicci perveniant , luctantibus tan-
tum equorum pedibus cum aquis , luto-
que ex immodicis imbribus jäm fluente .
Bis mille passus attoniti prodigio socii
con-

confecerunt ; cum tempestate depulsa ad Andream conversus : Vides , inquit , quid tua fides egerit ? disce quid agas , cum aliquid expectas à superis .

EODEM in itinere cum auctum jam recentibus pluviis Blicum fluvium intrare nollet Andreas , certissimum veritus naufragium , sequi jussit meticulosum Aloysius , futurus ipse dux ; & Crucis signo se muniens , & aquas exarmans ; amnem ingreditur , sequentibus comitibus , mirantibusque equorum pedes vix tam altum fluvium palmum ingressos , figere in unda vestigium . Vbi domum incolumes attigerunt , narrabat omnibus Andreas clam illo prodigium , addens esse domi nostræ sanctum viventem .

SPEM illius non modò nunquam frustratus est Devs , verum etiam , quæ ille nunquam sperasset , voluisseque adiiciens , eam in dies reddidit auctiorem . Quod licet sæpè contigerit , gustum tamen dabo tantum paratæ illi divinitus cœnæ ,

T 2 ex

ex quo liceat reliqua cuncta conjicere: Iosephum Cannellam Parthenici in Panormitani Tyrocinii prædio degentem formosus adolescens pescatoris in speciem sub noctem convenit, piscesque optimos obtulit distrahendos. Negat ille assuetum se ruri maritimis, jusque exquisitis dapibus vesci. Instat pescator veluti distrahendi mercimonii sui cupidus emeret aliis, si ipse pescibus abstineret: adfuturos eam nocte eos hospites, ut sibi pænitendum esset ultroneas abjecisse cupedias, eò gratiore adventantibus jam Patribus futuras, quò minus pisces expectarent in sylvis. Ne terneretur Emptor pretio, modico se pane, haustuque vini fore contentum inquit. Suspicatus est Frater vilæ Custos visos ab illo in via hospites, ab jusque fuisse Pescatorem præmissum. Ut res habeat, accipit pisces, jubetque præstolari adolescentem, dum ipse numeros accipit, si non in pretium, quoniam is illud respuit, saltem in proximum,

mum ; & interim jentaculum sumat. Reversus cum nummis nullum reperit, reputansque secum formam illam, elegantiamque incoeti sole, geluque Piscatoris artus excedere, suspicatus est id quod erat, DEVM verè pium, verè misericordem alicui famulo suo mississe coenam : dumque animo recursat forma illa supra Piscatorem, liberalitas suprà hominem ; Ecce Aloysius cum sociis : certusque prodigi hilariùs dè via fessos excipit venientes, curatque attentiùs, quos DEO ità acceptos inspexerat.

QVOD quidem aliorum testimonio sæpius contigit; quis autem enumeret quoties uno Aloysio teste contigerit, idoneo satis illo quidem, & locuplete, si sua voluisse prodere, quæ penitissimè occultabat homo sui contemptor, & in propriam despicientiam semper intentus. Illud exploratissimum ab illo milrena aureorum quotanins expensa quæ mendicis sublevandis, quæ meretricibus resipi-
scen-

scentibus alendis , quâ divino cultui amplificando ; undè verò tantam summam potuerit corradere homo nihil habens , nihil petens minimè liquet , nisi cum jis sentiamus , qui putabant à Deo impleri marsupium .

VERVM nos inquirentes ejus amorem in DEVUM , hujusmodi divini in eum amoris monumenta omittamus . ALOYSIO amandi Dei ardentissimè idem fuit , ac vivendi principium . Vidimus eum à teneris unguiculis , adolescente ætate ; eademque , & confirmata , & vergente infenium beatis semper ardoribus hisce liquefcere . Ab his duxit originem vis illa calentium lacrymarum , à quibus nec inter epulas temperabat ; inter divinas verò dapes , earumque regustationem , dum gratias ageret , eas tam divite vena fundebat , ut totus abire videretur inflatus ; quos ut remotis arbitris fundere posset uberioris , absoluto sacro in cubiculum sese recipiebat , ubi laxatis habenis hospi-

hospitem suum colebat impensis, dulcissime suaviatus, cuius præsentia quo esset diuturnior, postremis annis vinum uberius, Philippi Nerii vestigiis insistens, infundebat in calicem, adeoque eo præsente delectabatur, ut constans esset sententia eum videre in Hostia, quod cæteros omnes lateret: ac proinde divelli videbatur ab aris, in quibus cum sacris operans longiores moras duceret, quam adstantium Missæ vires ferrent, & ob id publicè plecteretur; innotuit hanc unam esse Aloysi noxam, quod longiores traheret cum Deo moras, totumque ejus crimen esset Amoris. Conspecta etiā Crucifixi imagine excitabatur ad lacrymas; cum verò dè ejusdem tormentis dicceret, uberrimum fletum tenere non poterat. Dicebat autem dè Christi cruciatibus quoties suggestum conscenderet; cumque rogaretur; cur illos cuilibet concioni extra locum illigaret, respondebat hoc enim verò saccarum esse, quo bene omnia.

omnia insperguntur obsonia , si non
semper saperet , semper tamen prodes-
se ; se saltem , qui eos semper habe-
ret præ oculis non posse eorum oppor-
tunè , importunè , non iniicere men-
tionem . Hinc experientissimi Theolo-
gicæ facultatis alter , alter Asceticæ Ma-
gistri , sentiebant Aloysium divina pati ,
raptumque ad altissimos illos contem-
plationis recessus , quos in Antonio ,
cæterisque veteris eremi cultoribus su-
spexit antiquitas . Aliter quì poterat ho-
mo debilitatis per se viribus , iisque af-
fiduis spontè susceptis maximis crucia-
tibus prorsus attritis , lucrantis Deo a-
nimis adeò indefessus , ut exequendis
iis , quæ ipse præstabat , vix quini suf-
ficerent ; totas subinde noctes trahens
insomnis , ex oratione in equum desi-
liens , ex equo in suggestum conscen-
dens ; hinc iis , qui ex homologesi conscienc-
tias expiarent senas durando horas , eoque
amplius interdum ad adultam , ad me-
diam

diam noctem, somni, cibique immemor
dans aures: tot distentus negotiis, quæ
mentem omnino avocarent à Deo,
Deo tamen ita hærere semper; ut nihil
omnino aliud agere videretur; Cælum
semper suspicere; omnium obliuisci, &
quidquid agendum esset, monitore sem-
per egere: ex quo ipse sui probri sem-
per amantissimus ineptum se, igna-
rumque appellabat: incedere sensibus
ab alienato similis: nutu, verbis, ar-
tibus, toto denique corpore in Devm
rapi; quod semel ita contigit, ut quod
semper faciebat, cælare non posset:
nam cum in Planar. Græcorum in D.
Nicolai cælestem Hostiam immolare,
sensim incandescens, non potuit, quod
völuisset, toto connisu corporis ita hæ-
rere humi, quin, cum ad elevandam
Hostiam ventum est, plures è terra
palmos sublimis reperetur à Numine,
quod adorandum populo extollebat. Te-
stes prodigii produco præter adstantes,

V alta-

Aloysii La Nœve
 altaris ministrum Paulum Matranga, &
 Vitum Carnesi, qui loco præerat
 prò Episcopo vicaria potestate.

Idque antèquam è vivis ex-
 cederet Aloysius
 laudati Pre-
 sbyteri

pu-
 blico documento testa-
 tum esse omnibus
 voluerunt.

CA-

C A P V T . II.

*Aloysii cultus Sancta Trinitatis , Pia
cruciatum Christi Domini re-
cordatio ; Religio in Deipa-
ram , & Calites ;
Orandi studium .*

IVINO amore captum nunquam ab eo sese expedire, sed magis, magisque semper irretiri, nemini mirum videri debet; cum tot, tantaque offendat, quibus, rapiatur; ut singulis tantum gustandis vix æternitas satis sit, & merito omne tempus impar inveniatur. Quod contigit Aloysio Augustissimæ Trinitatis cultori eximio; ex cuius adoratione in Christi vulnera penitissimè defendebat. Hic suavissimè defatigatus, divinis dapibus intemperantissimè reficiebatur; nec inde, nisi vel legum jussu,

V 2 vel

vel monitus instare concionem , confessio-
numque tempus, abstrahi se patiebatur:
Hinc ad Deiparam , Cælitesque digres-
sus , quorum erat veluti obvallatus icun-
culis dies integros transigebat . Longus
sim si singula persequar ; tangam igitur
omnia , non immorabor . Sanctissimam
Trinitatem . nunquam tecto capite aut
commemorabat , aut audiebat ; quod
socii advertentes , pio joco tertio quo-
que verbo in familiaribus collocutionibus
usurpabant ; nihil minus ipse pileum sibi
detrahebat , capitque deprimebat .. Eam
tot icunculis in cubiculum , in libellis
quos frequentius volutabat , descriptam
habebat , ut quocumque se verteret , in
eandem incurrerent oculi . Nec uno mo-
do , ut est enim ingeniosa pietas , varias
ejus effingendæ excogitabat imagines ;
nunc Crucifixi , nunc Deiparae vertici
imminentem volebat ; nunc ab uno , eo-
demque triplici corde , ut Monadem in
Triade , Triademque in Monade expri-
meret .

mētēt. Nec contentus his privatæ pie-
tatis officiis , quoties poterat augustum
Augustissimæ Trinitatis Templum , quod
non longe à Regiis ædibus visitur , adi-
bat . Præcipuam verò capiebat volupta-
tem , & proprio quodam sensu rerum
cælestium afficiebatur , quotiescumque
Sanctissimæ Trinitatis , sacra perageret ,
vel in jis commemorationē suavissimam
usurparet . Cumulus verò gaudiorum e-
rat in solenni ejus anniversario , quem
ille diem , perygilio traducto sanctissimè ,
in maximis deliciis transigebat . Dè ea
tam ardenter dicebat ad Populum , ut
omnes incenderet ; tam suaviter in pri-
vatæ colloquiis , ut socii ab ipso digre-
cientes id unum dolerent . quòd dulcis-
simis Aloysii dè Triade sancta sermoni-
bus privarentur ; & licet divinæ naturæ
communiter , & separatim singulis per-
sonis preces & hymnosque persolveret ,
arridebat tamen magis inter Patris Divini
brachia occisum contemplari filium , Spi-
ritu

38 Aloysi La Nuzia

ritu Sancto non adstante tantum, sed operi etiam intento. Cruciatibus vero patientis Numinis ita afficiebatur, ut quoties in celebre aliquod ejus signum, vel affabre sculprum, vel singularis venerationis incideret, non posset inde divelli, & hæsisse jam visco Aloysium pio joco socii dictarent. Videbatur sibi videre ignotæ speciei juvenem honestissimum loco natum indignissime habitum per contumelias, per flagella, per vulnera, nitebaturque eum in pristinam sanitatem, splendorem, formamque revocare; qua cogitatione tum se se oblectabat, excruciabatque mirificè, tum etiam ad lucrandas animas, & è peccatorum cæno extrahendas extimulabat acerrimè; eorum enim lacrymis Servator noster, & recreatur, & convalescit.

SECUNDUM DEVUM, Deiparam egregio colebat studio, ejus vero conceptum, omnis labis extortem tuebatur acerrimè, nec se capere posse ajebat, quo pacto benè

benè conuenire , & in una sede morari possent , Dei mater , & noxa . Multas à se institutas sodalitates à Maria sine labore concepta voluit nominari ; ut tanti mysterii cultus sensim propagaretur , & apud rudes ipsa etiam nomenclatione inclaresceret . Ejus etiam pietati deberimus nonnullas chartulas Deiparæ cultum mirificè amplificantes , quippè quas facile est semper habere præ digitis , in lucem editas ipso auctore Messanæ . Si quod Delubrum , si quod sacellum illi sacrum alicuius nominis ubi ubi esset , eò se se alacrem , impigrumque conferre , immorari , difficile abstrahi : Drepanensi verò Virgini , celeberrimo illi simulacro venerationem , majestatem spiranti ita hærere , ut ab ejus collo , uberibus , per dibus pendere videretur . Mira , quæ per eum ad expiscandos animos , Deus pararet Deiparæ referebat accepta ; hortabaturque populos ; ut in ea omne sibi perfugium positum crederent , & ad eam

eam tamquam ad tutissimum asylum per fugerent, & convolarent.

AD DEVUM, Deiparamque aditum sibi per cælites muniebat: Angelos venerabatur in primis, & inter illos sibi custodiendo adscriptum, & totius cælestis militiae signiferum, Duce mque Michaëlem. Ignatio, & Xaverio addictissimum se se profitebatur; alteri tanquam optimo parenti debere se totum, alteri tanquam sacrarum expeditionum patrono, magistroque suos se labores debere: subdebatque Xaverium enim verò laborasse, nos ludere. Germanos illius filios eos tantum esse, qui apud Barbaros Evangelium disseminarent egentes, angustiati, afflicti; nos esse privignos benè curatae, ad delicias enutritos, humeris hominum vectos ad sydera. Post parentes optimos Germanum Aloysium Gonzagam cognominaem suum unicè diligebat, eumque in minutissimarum quarumque legum custodia, & Angelica diligenc-

ligentia æmulabatur. Parique cultu alios extra ordinem cælites venerabatur tam exquisitè, ut nihil aliud agere videretur: præcipuo verò studio Antonio Patavino erat obstrictus, eo præsertim nomine; quod illo uteretur ad tegenda, quæ passim edebat prodigia, ea in Thaumaturgum illū referens; ac proinde ad ea occultanda, ad se accurrentes ad Patavinum alegabat; verùm is, & Aloysi studio contentus, & suis satis, superque clarus miraculis, aliena suo remittens auctori, buccinatorem se ei exhibebat, qui in siparium lectus fuerat ad occultandum.

PLVRA Numini, Superisque obsequia Aloysi exhibebat, preces, hymnos, afflictationes corporis tum publicas, tum privatas, sermones, & alia ejusmodi, quæ longum esset enumerare, quæque hisce mediocriter tintitus ex se facili negotio conjicit: verùm hæc ominia folia, pampinique inutiles sunt, nisi succosis botris pendentibus distinguantur,

X qui-

quibus protegendis viridis ille apparatus,
ac scena deserviat.

ORATIONIS ille studio penè assiduo, &
ita intento, ut dè homine tot curis, ex-
peditionibusque distento incredibile vi-
deretur, DEVm, Cælitesque colebat. Mul-
tum humilitati Aloysii ut virtutes ejus om-
nes fateri se debent; dè eadem universè,
non minimum conquerentur, quòd ple-
rasque aliorum subductas oculis magna
ex parte cælaverit. Ex eo genere fuit
oratio, quam à Christo Domino jussam
fieri in abscondito, tam latentè Aloy-
sius exequebatur, ut nisi ejus socii per-
rimas, per conjecturas expiscati essent, ea
in abscondito fusa, in abscondito latuif-
set. Querebat enim ille domi semper
angulos tam abditos, tamque sepositos,
ut à venaticis canibus irrito labore ple-
rumque quereretur. Tandem aliquando
socius ejus nidum Messanæ invenit, un-
de in Eucharistiæ loculum patebat pro-
spectus, & ut deprehensum jam nidum,
aliò

aliò commigrantes deserunt aves, sic mutabat Aloysius interdiu latibula; nam noctu ab omni tutus quæsitore, inexploratus orationi laxabat habenas: & quidem si ternas, quas somno indulgebat horas, demas, reliquum omne tempus, seu humili abjectus, seu flexis genibus seu passis brachiis, cum Deo suavissimè traducebat. Per diem, si Domi nostræ hyemaret orationem, sacrum, concio, brevis mensa, expetitaque ejus à sociis consuetudo post mensam, ad animum pii collocationibus oblectandum, abrumpebat. Cæterum illud usurpabat: *In orationis pace, in id ipsum dormiam, & requiescam.* In maritimo itinere persoluto precum, coque non brevi penso, cum nautis, atque vactoribus; faciem pallio obvolumbat, quo subinde detracto, ut cælum suspiceret, ignito vultu quod egisset sub sipario, inscius detegebat. Eodem exemplo terrestre conficiebat iter; in quo illud accedebat commodi, quod reci-

tatis alternatim precibus, subditis equo
calcaribus, abjungens se à comitibus lo-
berius orationi se dederet. Dum vica-
tim, pagatimque excurreret methodus
eadem, demptisque consuetis ejus exer-
citationis muniis, reliquum sibi omne
tempus vindicabat oratio. In quo ipse
illud habebat incommodi, quod cum
ob loci angustias sociis conturbanalibus
uteretur, excogitandus illi erat modus,
quo socios falleret: hi illud inde com-
modi reportabant, quod in ejus preces
possent inquirere; observaruntque eum
cum aliis ire cubitum, post paucas verò
horas nixis in strato orare genibus, ne
aut socios excitaret, aut ab iisdem stre-
pitu aliquo detegeretur. Subductis ita-
que calculis ea summa conficitur, ac-
curatissimo peritorum, idoneorumque
testium judicio, denas ab Aloysio quo-
tidiè, nonnunquam quaterdenas ora-
tioni tributas horas. Quod si certa partitio-
ne inæqualia supputantès exequare mens
sit,

fit, duodenas diebus singulis orando horas
eum transegisse in comperto est; perpet-
tuo æquinoctio, eodemque solsticio; cum
se aeterno soli illustrandum, incen-
dendumque sisteret, eos in-
de radios, ardoresque
suffuratus, quos
mox non si-
ne om-
nium
admiratione attin-
gemus.

CA.

C A P V T III.

Aloysius divina patitur.

VIDAM miranti quid tamdiu
pictor egregius stupens , at-
tonitoque similis tabulam cō-
templaretur , paucis quidem
respondit , sed appositiè : O si meos o-
culos haberet . Quod miranti mihi , qui
tot horas pernoctans in oratione Dei per-
severaret immotus , posset reponere A-
LOYSIUS ; atque utinam ejus oculos habe-
rem , quò vulgarem spectacula , quibus
ille jucundissimè fruebatur . Nec verò
poterant tot horas in orchæstra muti ;
tacitique consilere Dei , atque Aloy-
sius : agebantur quidem omnia intrà
proscenium , nonnulla tamen rimanti-
bus patuere . Didacus la Nuza non
degener Aloysii germanus frater , de
quo erit suus dicendi locus , Nepti refe-
rebat

rebat Aloysium noctu cum Angelis , eo-
rumque Regina Deipara versari , ex qua
tantus splendor existeret , ut per ipsas
valvarum rimas ejaculatus radios , suos
spectantis oculos verberaret . Hoc ipso
reficitum est infcio ; alia non pauca ex e-
jus ore , Deo volente , exciderunt . Te-
trum illud quidem aliud spectaculum ,
sed non minori admiratione dignum . Di-
scalceatis Augustinianis nescio qua occa-
stione immixtus tacite cum illis Aloysius
orabat : erat inter eos quidam F. Marce-
lius à S. Dominico , miræ homo austeri-
tatis , & orandi dono notissimus . Vidi-
is millena hominum sub eam horam a-
quarum more labentium in Inferos : altum-
que inclamauit : Quò quò scelesti nunc
runitis ? obstupecentibus omnibus , ratif-
que miserandum aliquid illi Divinitùs o-
bjectum esse spectaculum : dimissis om-
nibus , qui illi præterat cætui , jubet lue-
re fracti in oratione silentii pœnas , vul-
gando quidquid illud esset , quod vide-
rat .

rat. Paret ille, quæq; vidisset disertissimè aperit. Rogatus insuper nū id unus vidisset. Negat ille, subditque habuisse spectaculi socium Aloysium. Benè manè Præfatus mittit quempiā ex illo cætu, qui conveniret Aloysium, rogaretque ne gravaretur aperire, quæ pridiè in suo cœnobio viderat, nec illi prodeesse silentium in eo, quod jam Marcellus obedientia adactus patefecerat: faceret in Aloysi Charitas, & Vrbanitas, quod à Marcello extorserat obedientia. Venit is in Domum Professam, rogat Ianitorem, vocet Aloysium; quod dum ille obit ex munere, refertque esse in atrio Agustinianum, à quo expectetur; statim Aloysi redi, inquit, actutum, & dic nuncio; ut ei à quo missus est referat verissima esse, quæ F. Marcellus à se visa retulit. Sed atrocia hæc spectacula, quæ non una fuerunt, missa facientes ad amæniora veniamus. Vedit alios è Piaculari igne ad beatas sedes con-

convolantes , cujusmodi fuit Lucius Pisanus Syracusanus , dè quo mox sermo redibit . Vedit alios in eodem piaculari igne detentos suppetias à mortalibus expectantes . Ingens quidem hæc Turba , ex qua paucos feligo Aloysio vel sanguine , vel ejusdem sacri cœtus cognatione conjunctos . Franciscum Figueroam Panormi degentem summo mane convenit , & Didacum fratrem è vivis abfisse jam memorat ; in portum tamen æternæ salutis appulisse : Negat ille Alicata talia nunciari : tum : ne dubita ; inquit Aloysiis , hac nocte migravit , meque ante quām abiret conuenit ; pone dubitationem simul & dolorem , in tuto enim est , nec hoc satis , licet magnum esset , tenet jam Cœlum : Tù verò in faustissimi nuncii mercedem , altissimum tene secretum . Figueroa miratus viri sanctimoniam , lætusque nuncio ; est , subdidit : quod diu opto , sed taceo ; cui Aloysiis : fare

Y quis

quis prohibet? metus, inquit ille, non impetrandi; sed quoniam jubes, præfidens aperio: vellem mori cum gaudio, quod futurum certissimè credo, si mori te presente contigerit. Hæsit aliquantulum. Aloysi, tum minimè hæsitans: Adero, inquit, morienti. Tum Figueroa: utinam! at qui hoc quo pacto fiet, te nunquam consistente, & semper errante? cui iterum Aloysi: adero, adero, claudamque oculos; quod sexto post anno præsttit, gaudente tunc Figueroa, & cælum manu tenente, uti obstupuit, cum nunciaret visum à se Didacum la Nuza abeuntem ad superos centum distantem milliaribus, quod al-latis paulò post literis est patefactum. In majori distantia obitum vidit P. Rajati. Degebat Aloysi Catanzæ, & cum Collegii ejus ministro familiares sermones miscebat, cum repente inclamat Pater Rajate, Pater Rajate, non secus ac venientem videret. Miratus Minister tam cordatum virum extra chorum saltare, su-

suspicatusque quod erat , id non esse si-
ne numine , admonet eum relicti sermo-
nis . Hæsit aliquantulum Aloysius , tum
confirmatus tegens visum , incidit , in-
quit , dè vetere amico cogitatio : quis
scit quid agat nunc P. Rajatus ? ipse au-
tem quamvis dissimularet , optimè no-
rat ; proximis enim literis nunciatum est
Panormi Patrem Rajatum diem ultimum
obiisse Kalendis Martii , quo die sensibus
abalienatus , illius non expectatam men-
tionem Ministro injecerat , adnotanti diē
& horam ne excideret . Qua eadem no-
cte cuidam è Societate heroicis virtuti-
bus prædicto videndum se Rajatus obtu-
lit , splendidum quidem , sed non sine
ignis piacularis reliquiis , quibus mox re-
stinguendis inquit , paulo post inter Cæ-
lites se futurum . Quem tam celerem in
cælum ingressum acceptum referebant
singulari moderationi , qua pertulit se
non sine nota à regendo Equitum Panor-
mitano Sodalitio , cui præerat , remo-

Y 2 tum ,

tum, aliò amandatum, præbiturum tan-
tum ibi viris confitentibus aures. Verum
non distulit ad mortem Dei spectatæ
tolerantiae præmia; nam post septennium
revocatus Panormum ad ejus sodalitatis
præfecturam, & regimen, Procerum
occursu, & veluti humeris vectus in
Vrbem, alio septennio ibi insumpto quæ
erudiendis Proceribus, quæ egregias in
affiduis, molestissimisque morbis
patientiæ documentis edendis,
vetus illud implevit o-
raculum *Vacca-*
rum septem
pingui-
um,
totidemque ma-
crarum.

CA-

C A P V T . IV.

*Charitas erga proximos, in
jisque juvandis Industria.*

I gemini ignes Charitatis erga
DEVM, & proximum semper
æquè collucent, & ardent,
quippè quos idem divinus A-
mor accedit; cum enim DEVS adeo se
affici erga mortales ostendat, qui DEVM
amat, ab his anñadis, juvandis, & ad DEVM du-
cendis cohibere se nullatenus potest; de-
prehenditurque minus rapidè in DEVM
ferri, qui non eodem impetu feratur in
proximos. Cum igitur Aloysium di-
vino conflagrantem amore viderimus, si-
dem necesse est videamus exæstuan-
tem ardoribus in hominum animis,
quæ è peccatorum cœno extrahendis, quæ
ad singularem sanctimoniam provehen-
dis, quæ etiam corporibus ipsis suble-
yandis.

vandis. In quo genere centimanus apparebat: dum concionaretur in Collegiis, quo penso persoluto, satis superque sibi fecisse non nemo censeat, laboriosissimas adjungebat cōcionibus appendices, nosocomia adibat, ergastulis se abdebat, conscendebat triremes, egentes visibat ægrotos, solator ultroneus, qui rogatus à convenientis Magnatibus abstinebat, quippè qui Christum quæreret semper latitantem in paupere, cuius fastidium, delicatulum prodit Amorem in Deum. Sæpiissimè concionabatur in triviis, tum ad milites Hispanos in castris Castellana lingua, atque à concione extorquebat frequentissimas homologeses. Ginæcea eo Ignatii Lojolæ libello animorum incantatore, qui Exercitiorum dicitur, adeò feliciter excolebat, ut ex his non paucæ se nunquam cum viris collocuturas voto nuncupato firmarent: qua occasione non nullas sanctimoniales designabat, quæ statis colloquiis, piisque exercitationibus arctio.

arctiorem sanctimoniam in se ipsis custodirent, aliis ad simulationem exemplo suo excitatis.

EGETES puellas, quibus esset forma periculo, diligentissime conquisitas, matronis ditioribus educandas, sustentandasque dividere consueverat; apud quas adultæ idoneis viris dabantur nuptui, nonnunquam dote ab earundem pietate impetrata. Cum cresceret numerus, uxoribus artificum ac pingentium commendabat; corrogata stipe, ne illis gravior esset impensa, lucrosamque artem sibi interim pro dote compararent. Hujusmodi adolescentulas ipse per celeberrima compita deducebat, à parente suo optimo id mutuatus Ignatio, qui grandis natu, Præpositus Generalis meretriculas resipiscentes antecedere ipsem, ac perductoris quodammodo munere fungi Christi causa non erubescerat; à quo egregium illud etiam ebibit, cum dicenti, Ignatum in jis oleum, & operam perdere; Ego

ve-

verò , inquit , cōjuslibet iſtarum , uni-
us dumtaxat noctis impedire flagitia , &
injurias in DEVM omnis operę , ac vigilan-
tiæ pretium duxerim : quo doctus ora-
culo cum per proſtribula pertransiret ,
meretricibus pecuniam erogabat , rogans
ne ea nocte peccarent , accepto jam à
Deo preſio , quod damno ſuo acceptu-
ræ fuiffent à malo Dæmone . Miferri-
mo illi erronum Ægyptiorum generi ,
quos Zingaros vocant , fedem attribuit ,
& Catechesim . Circumforaneas mulie-
res Agyrtarum comites venena potius
propinanſium , quam antidota distrahen-
tium , prodire vetabat in publicum : ſi
ſecus feciſſent ipſe conſenſo ſcamno eo-
dem , & Crucifixi vexillum expandens ,
è loco dimovebat , & lucro ; quare ſa-
tius illi ducebant ſine mulieribus conſcen-
dere , quam faceſſere cum pediſſequis .
Cum aliud non poſſet , obvium quemque
ignitis ſenſiculis inflammatbat ; & rusti-
cos ipſo in itinere ad conſalutandam Dei-
param ,

param, ad Eucharistiam adorandam, ad illius usum proximo die festo, vel Dominico perfricata memoria invitabat. Hę Aloysi industriæ non sine Deo, quo auctore longè majora patrabantur. In aleatorem ignotum, ludo, ejusque appendice blasphemia ad eas rei familiaris redactum angustias, ut ab iniiciendis sibi manibus non longè esset, per vicos, & plateas diu quæsitum, tandem incidit; prehensumque manu blandissimè est alloquutus; promissisque vestibus, cum jam seminudus incederet, extorsit, ut pollice retur se apud socium peccata depositum. Operam suam socius confitenti navavit egregiè; cumque multo post tempore percontaretur ab Aloysio, quid illi factum esset? respondit non sine gemitu: labores omnes pro illo frustrà suscepitos; vivere jam desissé pessimo exitu.

Ad scelesti cujusdam pedes se coortis tot lacrymis abjecit, ut ad bonam tandem frugem perduxerit. Rogavit semel

Z na-

nautas , ut ad ingentia illa retia fallendis
Thynnis parata accederent . Offendit
piscatores in rabiem prope actos , quod
per plures hebdomadas laborantes nihil
caperissent . Iubet eos à peccatis reducere
pusillum , Deoque reconciliari , ad re-
conciliatos Deo , pisces certatim sponte
convolaturos . Parverunt illi àquè pi-
scatores , & pisces , hi in retia irrum-
pentes , illi ad pænitentiam confluentes .

VERÙM non semper ille in curandis a-
nimis utebatur unguento , ferro etiam
usus , & causticis . In Adolescentem à
meretriciis amoribus non semel abstra-
ctum , non semel reversum ad sordes
excussis toto nisu manibus impegit colap-
hos . Ille probè tenens quod inusitatæ
ille sancti viri blanditiæ pertinerent , adit
recta presbiterum , totum virus evomit ,
& forte fortuna è Templo digressus ite-
rum incidit in Aloysium , qui eum ad-
movens pectori , arctissimis amplexibus
piores colaphos compensavit , verbo nūl-

lo

lo in utroque congressu utrinque prolato.
Nec semel accidit , ut oculis ipsis , tacit
us feriret ad Pænitentiam . In quo ge
nere illud è multis feligo . Dum in Pa
normitano degeret domicilio monuit ma
nè socium , se à prandio iturum esse pi
scatum . Itur ad litus , ibique sistitur , &
confabulantem ibi Triremis Celestis
crebris adortus obtutibus , non antè de
stitut , quām ille oculorum ictibus , aliò se
convertens , sèpius declinatis ; tandem
se dedit , in eas voces erumpens . Teneo
quid innuas , eluain sordes , desine tan
dem in me obtutus figere , quibus ferior .
Tunc Aloysius manu prehensum , & ad
proximum Templum Patrum , quibus à
Mercede est nomen , ductum , moni
tumque quām grave crimen esset abjecta
conjuge hærere pellici , quo ille morbo
laborabat , fatentem crimina cœpit audi
re , sed adeò harentem sordibus , ut vix
octavo post die ablutum ritè dimiserit .

SED major in eo vis ad depellenda vel

antiquissima odia , pacesque firmandas ;
quæ justum volumen implerent : illud
unum præteriri non potest , quod Aloy-
sius sanctimoniam mirè depraedat . Lu-
cius Pisanus fædissimo ab hoste accepto
vulnere Syracusis objerat : viduam con-
jugem ex acerbissimo mariti funere pe-
nè perditam , lacrymisque consepultam ,
solatus convenit Aloysius ; & pri-
mo illo congressu vix extorsit , ut in
templo , in quo vir jacebat , ipsa , fi-
liæque sumerent divinas dapes . Invicit
secundò , nuncians virum jam frui Deo ; &
ter , inquit , prò illo ad aras feci ; primùm
gratias agens Deo , quòd tam bene pa-
rato lethum immisisset . Secundùm orans
ut à Piaculari igne abstraheret quam
citissimè . Tertium , ut cælo reciperet ,
quod aperiri sibi illico Stephanus vidit ,
cum lapidantibus peppercisset ; imitatus
autem est Stephanum Lucius , non
ignoscens modò sicario , verum illius
vitæ ita consulens , ut eum prodere

nun-

nunquam voluerit : imitetur igitur
Sanctum virum Conjur ; hoc tamen
illa irritata sermone, invehitur in Alo-
ysium, questa, quod, qui haec refici-
ret, virum occidendum non ante mo-
nuerit, ut sibi ab hoste caveret. Cui
ille negligendam esse chirothecam,
modo integræ fint manus, & digitæ
animum in tuto ponendum, corporis
facilem esse jacturam. Illa dolore amens
negat se recente adhuc vulnere hosti
esse parsuram etiam num temerario, à
quo uno ictu vir esset perditus : simul
que in quatuor filias præsentes inten-
cans digitos, uterumque quinta prole
tumentem, parvulumque nepotem, &
in semiplenam frumento larcam, con-
versaque penè furens ad Aloysium: aspice
inquit, tot pullos sine cibariis, & suade
deinde si potes, ut signoscas. Aloy-
sius videns totum odii pondus in an-
gustias rei familiariter incumbere, Deo-
que fretus, quid si, inquit, & alen-

dæ familiæ , & filiabus nuptui traden-
 dis idoneus sponsor accedat ? simul ho-
 mine major , deoque plenus ad arcam
 accedens , hanc , inquit , ea benedi-
 ctione impertio , qua Devs benedixit
 Abram , Isaac , & Iacob . Arca nun-
 quam deficiet de domo tua . Filiaæ tuæ
 in circuitu mensæ tuæ . Labores ma-
 nuum tuarum quia manducabis , beata-
 es , & benè tibi erit . Est ne quod
 quæras ulterius ? Flavia , hoc viduæ no-
 men , attonita primùm , sensimque Deo
 illustrante , mutata , publico monumen-
 to hosti pepercit ; semper magis , ma-
 gisque mirata , cum quæ ille prædixe-
 rat , videret impleri . Non modò ni-
 hil unquam illi defuit , sed res omnes
 modò arcam contingenter , ità amplifica-
 bantur , ut & ædes extrueret , & fi-
 lias in matrimonio honestissimè collo-
 caret ; ex quibus natu maxima ter nu-
 psit dote non contemnenda , fretaque
 primogenituræ beneficio in erciscunda
 hærc-

hæreditate Arcam elegit, tantæ in ea familia existimationis, veneracionisque, ut nulla re, nisi inde priùs extracta, ute- rentur, non cibo, non veste, non supelle- cili, non pecunia; & in quadam maxi- ma caritate annonæ, bini frumenti modii, qui spectabant ad consanguineum ibidem clausi, ad quadraginta excreve- re, quinis ab illo Arcæ persolutis, non immemore beneficij. Diù nos diuturnum prodigium tenuit: breviora nunc omittentes, ad eam Charitatis Aloysi i in proximos radicem veniamus, qua a- liis semper profuit voce, manu, consilio, precibus, sibi tantum erat exitio. Opem sedulam, affiduamque ferebat corpori- bus Aloysi, quod permearet in animos; &, ubi in hos pervasisset, totum ab eis peccati virus exugeret; quod cum non posset omnino concoquere, post insignem præsertim aliquam conversionem ægro- tabat, tanto in injuriis Deo illatis discru- ciabatur dolore. Iamque pertensus cupie- bat

bat dissolvi, & esse cum Christo, cui
jus hostes acerrimos tamdiu tulerat, &
exugendo curaverat, tot haustis fœci-
bus, ut tandem ipse disrumperetur; &
frequenter illud Aloysio erat in ore,
quod fuerat in votis, Iniquius cer-
nenti peccata paciscendum
esse cum morte. Ipse
compos voti factus
plures sibi vitæ
annos adiunxit
demit.

CA.

C A P V T. V.

*Corporis afflictatio penè
justo severior.*

 VÆ dè hoc sparsim tacta sunt,
dicta sufficerent , nisi longè
plura fugissent, in loco dicen-
da ; & ex jis nonnulla adeò
præter morem , ut nisi juratis testibus
firmarentur , præter fidem essent ; ut
igitur omittamus tum ea omnia crucia-
tuum genera , quibus ad mortem addu-
ctus est , tum alia complura , quæ ei
cum nostratis Sanctis fuere communia;
cujusmodi sunt creberrimæ , sævissimæ-
que diverberationes , vestes cilicinæ ,
celebriorum dierum pervigilia uno cibarii
panis , & aquæ victu traducta ; præter-
stata singulis hebdomadis sextæ feriæ ,
& consequentis diei jejunia ; ad ea ve-

A a nio,

nio , quæ afflictationem corporis æquè ,
 ac ingenium , totumque Aloxiūm in eo
 possum ostendunt ; ut catenato veluti
 altero alterum se excipiente tormentorū
 genere corpus arroderet , ac dilanias-
 ret . Binis cuspidatis catenis ferreis ab hu-
 meris hinc inde pendentibus ad ilia , ibi-
 que fibula junctis semper incedebat ar-
 matus ; utramque tertia Zona fecabat
 ferrea medium cingens : has per se cru-
 deles ad feriendum excitabat ea artuum ,
 corporisque agitatione , qua expertus fue-
 rat eas acriùs efferari ; cuiusmodi erat
 ita brachia in crucem conformare , ut
 altero alterum esset erectius , quò latus
 utrumque impari laniena , pari dolor
 vexaretur , hinc coacervatis cuspidibus ,
 inde cursim fodicantibus . Et quamvis
 ad arrectarium sedilis tergum corpus nur-
 quam applicaret , admovebat tamen , &
 quidem validius subinde , quò altius fi-
 gerentur cuspides catenarum ; quæ pro-
 inde , uti etiam alia flagra ferreis rotulis
 af-

asperata, quibus se in suggesta diverberabat, respersæ sanguine cernebantur.
SED demus equum in cursu tam inclementer habitum, extimulatumque: at illi neque in capiendo cibo, somnoque parsum, quis ferat in immitti agasone, nedum in domino? Cum interdictis sibi jejuniis pranderet lautiùs, in escarum translatione, secando, intingendo, miscendo, condiendo non modò nitebatur fallere oculos accumbentium, & velare abstinentiam suam, verùm etiam gulosus videri. Et verò id impetrasset, adeò solerter id faciebat, nisi eum tota vitæ series prodiisset, quæ omnium oculos ad observandum excitabat, tunc spectatores attonitos, testes nunc locupletes.

ERGÒ illi solempne fuit interdicto sibi omni deliciarum genere, quæcumque vilia, quæcumque essent in amæna, amaraque conquerere; si quis bolus saperet palato, eum admovere ori, quò gulam acriùs irritaret; ir-

ritatamque denegando magis magisque cō-
primet: detractos sicubus cortices vora-
re, jis integris in mendicabula dispertiendis
relictis; crudos, atque immites in cibum fru-
ctus feligere, maturis Deo libatis. Rejecta-
neis etiam malorum aureorum adhuc viri-
dantium globulis detractum corticem, quo
ad frangendum guttur nihil aptius exco-
gitari potest, consciuum, minutatimque
concisum miscebat eduliis: cum rus per-
geret, capnum legebat in cibum, herbam
scilicet amarissimam, cumque rogare-
tur, cur hujmodi gulę venena gustaret, illud
fovendo stomacho, hoc jecinori
purgando experientissimus videlicet do-
mandi palati medicus utile dictitabat.
Lac diluebat aceto, amarulentis succis
vinum; nec ullà erat potio, vel cibūs,
quē non antè corrumperet, quām ori ad
supplicium admoveret. Ad hæc velle-
bat & temporibus pilos, & succre-
scentia in unguibus fila, quæ nec tangi
sine maximo doloris sensu possunt. Nec
rarò

xarò cultro manibus levia infligebat vulnera sale, acetoque infuso sananda, hymene nudis humeris nives, in summis caloribus calidam pectori, ferventemque aquam admovebat; & maximis itinerum molestiis illud addebat, ut immittens dumetis manus sanguinolentas extraheret; tormenti genus, quo multa cælitùs impetrabat. Inter quæ illud, dum arator quidam ad exhomologesim se parat, ne quid operæ ei depereat, admovevit Aloysiust stiue manum, eoque terram versante, bovis pes vomere vulneratur: Sed facilis remedium via: Aloysiust manus spinis lacinat; bosque è vestigio sine vulnere; uti & arator p. homologesim sine noxis apparuit.

VERUM ne Aloysi manibus humeri inviderent, eos sapè in mediis campis lumborum tenus nudatus in dumeta, Benedictum imitatus, injectit. Quod quamquam ipse conaretur occulere, cavere tamen non potuit, quin in Sancti Stephani propè Messanam campis bis.

bis observaretur , semel à Bernardina Giardina , & Paulo filio ; iterum à Francisco , & Maria Vitali conjugibus ; à quibus se deprehensum sceleri sibi adscribens ; ut in se lapides jacerent , impetravit . Sed quota hæc ejus inclemètiæ pars ? non abdōmen modo , humerosque , & serviles artus subegit , verū etiam alias affectiones , & flecti nescias , & dedignantes servitium misit sub jugum . Mitto injurias non æquo tantum animo , sed etiam hilari toleratas ; id enim ad sui despicientiam magis spectat , quam cruciatum . Cursim quæ sunt hujus loci perstringo .

Duo erant ; in quæ Aloysius suo pere ferebatur ingenio , exquisitissima mundities , & delicatissimum in convictu fastidium ; utrumque vicit , jis victoriae monumentis , ut verendum maxime sit ne eorum enarratio nauseam pariat . Es munditiem quidem commendatione dignam , si intra fines suos sistat , quo niam

niam videbat ad alterum extreum vergere , convertebat ad alterum ; & quæ sibi ad sui victoriam licere putabat , obibat egregiè , lacer , suffarciatus , male præcinctus , obversa gerens tibialia , pilei latera ad mentum demissi , & alia hujusmodi ; petens enixè , ut alia etiam sibi in hanc rem usurpare liceret , oleo , jure , fascibus vestes commaculando .

Maius opus in vincendo stomachi fastidio nullis legibus obnoxio : ad hanc victoriam præluisit , Nosocomia , Triremes , Ergastula , Stabula obeundo . Carnium analecta in mensa edendo , & vicitando rejectaneis ; & calidam quibus illa perpurgantur exorbendo . Ägerrimè à se ferri sentiens labia admovere calici , in quo alter bibisset , ex osse calice viatorio , quo utebatur , bibendi copiam faciebat mendicabulis , bubulcis , agasoniibus . Movebat illi nauseam quidam è sociis immodicè excreans inter edendum .

Non

Nd Aloysii La Nuzza

Non moveri , non conqueri , non declinare convivam , cum posset , aliorum preclarum facinus fuisset ; Aloysii illud fuit , assidere ; & frustulum panis , seu easu , seu arte in terram decidens refumere , fædaque illa excreatione intinctum , abligurire , focio , qui id advertit , attonito , & emendato .

ADERAT Messanæ morienti mancipio ;
fordes , fœcesque cum anima egerenti ;
excipiebat eas suo sudariolo Aloysius ,
qui ut sensit reflantem stomachum ,
domitus rebellem , exuxit sudarium ,
stupente æquè mancipio animani agente ,
quod in posterum tenuit excretionem , ac Aloysii socio ; qui factum
quamvis rogatus enixè , ut taceret ,
non se tenuit , quin Rectori totum
aperiret , maximo suo stupore , & virtutis compendio , dictitans : Tanti viri
exemplo ad omnia toleranda paratum .

MENIS quartam horæ partem solidam
lambendo porriginoso insumpsit .

Mes.

MESSANÆ cubiculum quoddam ingressus, offensusque odore intolerabili; quasi verò humana ista pati, crimen esset, ollam glutinis corrupti, quæ tum tētrum afflabat odorem, totam exhausit, tanto horrore viscerum, ut ea pænè effuderit, nec minore Æditui, qui eum deprehendit. Fateor me pauseam tenere diutiùs non posse scribendo, quam ille constantissimè retinuit forbendo ea, quæ aures ipsæ ferre non possunt. Vincat tamen, ut ego calamum, ita lector oculos, in eo tantum contemplando, in quo Aloysi⁹ Franciscum Xaverium, & Catharinam Senensem felicissimè est æmulatus. Dum apud Leontinos degeret verno jejunio concionator, nocte concubia audit in trivio mendiculum ejulantem. Corripit se è stratis, & ad jacentem cum cibis accurrit: negat ille flere se famem, quam præ doloris acerbitate minimè sentiret; usū pedum se à cancrena pri-

B b vatum

vatum, depasta jam digitos : ignem unicum morbi remedium, majori sibi horreri esse, quam mortem ; id se timenter fugisse Omodei Pharmacopolæ domo, in qua tractabatur humanitè, opem igitur ferret, & quoniam sanctus esset, redderet sanitatem . Suscepit id se facturum Aloysius, modò silentium se servaturum promitteret ; detestisque ulceribus, quæ sèvam exhalabant Mephitim , vel in trivio non ferendam , quò se magis repelli , stomacho nauseante , sentit , eò avidiora sugendæ saniei labia admovit ; nec cessit , donec toto pure exucto , æger levatum se dolore clamans cænatus quievit . Postridiè ægrum à viro nobili domi suæ exceptum invisit Aloysius , & remotis arbitris , in speciem ejus pascendi , & solandi , ad teterimi , qui succreverat humoris succum sitiens rediit : idque per dies undeviginti luce , noctuque factitatum : quo transacto

Eto tempore , dimisit incoluiem , ea-
lege , ut alio commigraret : nec diutur-
nitas curationis quidquam prodigo de-
trahit ; nam sanare distulit adeò usque
dum ipse abscedens , si ille promissam
silentii fidem violasset , absentia saltem
plausus , acclamationsque consecuturas
effugeret .

et, quae in aliis ceteris non sicut etiam

C A P V T . VI.

*Humilitas, & sui contemptus
desipientia.*

RIA in sanctorum virorum gestis maximè stupeo ; pri-
mum est, eos in tanto divino-
rum donorum affluentia , que
pumilionem evherent , cogerentque se
circumspicere , dè se tamen tam demis-
se, abjecteque sentire. Alterum, certamen
eos inter , & Deum , ut quò se magis
ipsi deiiciunt , deprimuntque , à Deo al-
tiùs attollantur. Tertiū , Deum in tanto
eorum efferendorum studio, ità tamen sa-
pientissimè omnia moderari , ut summos
inter honores , quos jis vult haberi , con-
temptus tamen , & injuriarum etiam ma-
teriam non raro suppeditet . Et priora
quidem duo in Aloysii vitam curiosius
intuenti meridiana luce ipsa apparent ;
qua-

quare hic ex postremo tantum nonnulla delibet.

Drepani dum iudi magistrum ageret, efferatus quamvis justa verberatione discipulus, tot eum contumeliis oneravit, ut auditores omnes exhorrescerent. Ipse ad conviantis pedes abjectus, eosque exosculatus, sibi ab irato rogat ignosci. Pollicetur se in posterum alterum cum eo futurum. Stetitque promissis, tam enim humaniter, tam blandè eum deinceps habuit, blanditiis, munusculis, honore, & omni amoris significatione delineans, ut ipsi adolescentes hærerens stupore defixi. Discolo huic adolescenti dè sancto preceptore tam pessimè merito pessimè omnes ominabantur; sed Deus monstravertit in bonum; nam ei eam intentem immisit, ut religioso severioris disciplinæ cœtui nomen daret; quod ingens ille beneficium Aloysi precibus referebat acceptum. Quæ erat Petri Fabri sententia: Sinere Deum maximas interrogari fer-

servis suis iniurias , quò eorum magnanimitate , & inimicorum tantoperè sibi grata dilectione permotus , ignoscat jis , quibus non fuerat alioqui parsurus .

NON tam prosperè cesserunt aliis collatæ in Aloysium injuriæ : Discessurum ex oppido , cui nomen Eniso , jam jamque insilientem in equum , obvallatumque oppidanis ultimum vale præstolantibus sitit uterque magistratus sacer , & profanus , suboffensus , quòd in templo maximo concionatus fuisset , petente id populo , spreta sua ipsorum Ecclesia ; queritur que elato supercilie , qua facultate indulgentias promulgasset . Aloysi us , nihil commotus sacculum evolvens inventas patentes literas , per quas id sibi liceret , ostendit . Hæc est illa eademi charta , inquiens , quam huc ingressus ostendi Vicario recusanti . Atqui , Vicarius excipit , tunc nolui , nunc volo ; est ne quod carpas ? Bene est , inquit ; Aloysi us , imo laude dignissimus , qui fun-

fungitur munere suo. Illi conjecturi fortasse Aloysium in vinculis, sotrem deprehendissent; ubi eum viderunt facultate satis instructum, inurbanissime insalutato Aloysio discesserunt. Qui ea moderatione non contentus, in trivio illis occurrens; ex equo desiliit, & veniam, pacemque orans, amplexatus est arctissime. Sed omnes intra tres menses extinctos non sine viscerum dolore acerbissimo, arbitratus est populus dedisse inurbanitatis suæ pœnas, & interrogatarum Aloysio injuriarum.

PROCACIOR fœmina, quæ non impetrato per eum Virgunculæ filiæ ingressu, quem sperabat, in Parthenonem, cui nomen Monti Pietatis, in publicis viis incidentem prosequuta est eo contumeliarum apparatu, quem aures castæ non ferrent, inter quas illud horrendum dictu. Aloysium Scortis faventem, à Virginibus abhorrere. Silentie placidissimè Aloysio, & conflente

ente jam ad clamorem multitudine , So-
cius, ut furentem leniret , turbamque
à muliere excitatam comprimeret, signifi-
cavit iratę, potentioribus negatum idem ,
quod Aloysiū non impetraverat , pro-
inde quiesceret : tum Aloysiū æquè si-
lentio , ac voce pacatior . Ità est , au-
disti soror , quiesce .

NEC melius habitus est ab impudico ,
quem domi suæ conventum , ut à libidi-
num ceno extraheret , expertus est hostē
acerrium , à quo domo pulsus non sine
verberum minis , atque conviciis .

TANTA in subitis casibus animi mode-
ratio publica ortum trahebat ab ea con-
temptus sui palæstra , ubi se se in um-
bra exercens proludebat ad prælium . In
quo genere facilius est principium in-
venire , quam exitum . Compluribus igi-
tur id genus industriis , jisque quas suprà
commemoravimus , omissis ; ad alia om-
nino integra veniamus .

INGRESSVS quispiam in ejus absentis cu-
bicu-

biculum, tot fædis nomenclationibus quibus se identidem compellibat, refer- tissimum indicem reperit; ut si unam tantum ex his in mediastantium è facie populi quis jaceret, peccaret lethali- ter; ipse in eorum cœno innatabat, qui cum non posset, ut voluisse dulciori modulatione audire ab aliis, ipse sibi ea accinebat: atque ut manarent ad alios, eo usus est astu, ut probra majuscula chartulis exarata, signorum loco libello prætum clauderet, quod per aliorum manus, ut sæpe fit, eunte, irent etiam suæ ignominiae; quod ubi receivere Antistites severo interdicto ve- tuerunt. Hunc libellum edi voluisse in lucem; uti ex altero, quem suo nomine præfixo vidit venalem lingua Castellana, eo titulo: *Antidotum contra tartaream pestem noxa lethalis*, Nomine au- Etoris, & operis titulo uncialibus literis præ Bibliothecariis foribus suspenso;

C.C. ubi

ubi vidit impetrari non posse, ut suum nomen abraderetur; omnia coemit exemplaria, daturus flammis, quæ Typographus in lucem ediderat.

Nihil illi fama sua, celebritate nominis, opinione Sanctitatis infestius. Hinc publicum, & Magnates vitabat; vocatus sæpè à Marchione Velensi Prorege, in postremo morbo desiderari se passus est usque, eò dum iussus aecessit. Ad Marchionis Tarifa Præregis unigenæ adventum in domum Professam cohonestandum, dum domestici omnes certatim accurrunt; vocatus à sociis Aloysius subterfugit; mox veritus ne iterum vocaretur, inter ligna in subterranea crypta delituit: Iussu Principis sæpè vocatus, diù quæsitus, nusquam inventus, donec qui ejus astus callebat ratus id quod erat, inter ligna abditum, obtentu præcipientis imperii extraxit è specu. Comitis Stabuli Columnæ filii Panormo discessuri Romam, dum qua erant humanitate, com-

commeatum à Patribus petunt , & innuunt Aloysio oratum iri à se Christi Vicarium , ut eum Romam vocet : Atqui , inquit ipse , ego Christum rogabo , ut vobis mei memoria excidat ; cumque vocato à Cardinali Triultio magnos ei homines ominarentur ; respondit : minimè vereri se , ne tam cordatus Princeps in istiusmodi laberetur ineptias : si secus facaret tot ei , tamquam enormia sua probra detecturum , ut abstineret . Desideratum in aulis Procerum , non se eorumdem desiderari patiebatur in stabulis ad equisones , rhedarios , aliosque infimi servitii famulos , vel erudiendos in Christi doctrina , vel juvandos in morbis ; atque honores sibi à principibus viris habitos , ne meraciùs hausti nocerent , hujusmodi sorbitiunculis diluebat . Quo in genere , Messanæ se ipsum viciisse videtur . Concionatus ibi summos plausus tulerat ; quos more suo temperaturus , cum vacabat , nosocomium in paucis celebre obibat , in

Cc 2 quo

quo præter insanas substructiones, & proventusque regios flos Procerum ægis curandis advigilat ; in illo igitur nobilitatis trophyæ egregia contemptus sui pesitus munera trullas, & lasaria, aliaque id genus vasa per ingentia illa ambulacra suspensa purgaturus ferebat, referebatque per purgata, attonitis spectaculo omnibus, socio etiam rubore suffuso quod victum se videret ab Aloysio, qui à se fuerat vincendus ; quare is manum operi admovit, respuit tamen Aloysi socium, addens, si se sequi vellet, non deesse alia ejusmodi fercula ; quare quisque onus suum portaret . Nec fatidatum id semel .

Aci in oppido propè Catana postremos suos quadragesimales labores insigni aliquo facinore censuit obsignandos. Discessurus ex Vrbibus, quo honores sibi haberi solitos de clinaret, vel antè luceem, vel simulato in vicinis locis negotio, digressus, quasi in ox reversurus, insalutatis civibus evadet .

debat. Acenses id odorati bene matutini
ni convenienti, & atrium occupant.
rogat Aloystius, non habeant. Vbi
se videbant seculini, ut ex tam
ta multitudine insignem aliquam
sui reportare victoriam; arreprobat
in quo ventrem [exoneraverat], per
confertam multitudinem dicit, redu
citque, consensu quo casino jubet plau
di equum, & equum confueto farca
fmo, quo lepidè ille jumentorum nomen in
cessorempnideleminit. Postremus hic a
pudicis Acenses loactis ridentem habuit
Alqysmum, serioz verò, semperque in
trantes. Auditores Postremus item apud
Alicatenses utrisque plorantes, singultan
tesque abridatæ postremam scencionem
Qjs xebis & chrisier Apostoli Quod si
eius non amplius effent visuris;
Et satis id erat ad uberrimas à con
cione lacrymas exprimendas; sed non
satis erat Alóysio alienus proventos,
quare ut compendio etiam sua postre
mus.

mus ille actus absolveretur, ea sibi probra objecit, tam foedas appellations indidit, ut non modò auditores ejulatibus complerent omnia, sed ipse etiam soluens in lacrymas, non ferens ruborem, quo suffusus erat, quamvis hujusmodi ictibus jam callum obduxerat, obvulto vultu singultiens abjerit.

Hæc, & alia plura, quæ eminent, plurimi estimat vulgus, minutiora pluris faciunt sapientes, cuiusmodi erat, vitare conspectum, quasi verò sociorum impar esset convictui: si quando colloquendum esset, humilioribus semper hærere; tacere ferè semper, nisi in Coadiutores incideret: sentire, & serio dicere, nisi Deus sibi aliquam ad excursiones facultatem indidisset, ejiciendum è Societate fuisse, cum tamen omnibus corporis, animisque dotibus abundè esset instructus; ad laudes etiam privatas, & inter amicos non expallescere modò, sed & irasci; & cum mitissimus esset in ea etiam cum

cum primariis viris, quos impensissimè colebat erumpere, quæ nisi à sui despiciētia ortum habuissent, minimè probarentur, fastumque iracundiax mixtum subolerent. Memoratus ~~vñ~~per Clavellus Dominicanus, quo utebatur familiarissimè, commendabat ejus labores, lucrumque inde proveniens, sanctitatis opinionem, in qua apud omnes erat, teste se oculato, qui insulam concionando peragraverat. Tunc Aloysius severiorem induens vultum suboffensus, negauit de homine tam nefario dici, quæ ille memoraverat; & aliquanto commotior monuit laudatorem, ni vellet veterem amicitiam tunc scindi, ab hujusmodi sermonibus abstineret. Nihilo mitiorem expertus est quidam è nostris Sacerdos, futurus ejus comes expeditionum. Hic invisentem se Aloysium rogauit, ut juberet morbum, quo laborabat facessere, quò expeditior esset ad iter alioqui differendum. Aloysius immotus ad contumelias, hoc enim
vérò

verò tulit ægerrimè , & ægro insalutato discedens, recta adiit Antiftitem ; imperatoque alio socio , ægrum , pro quanto edò accesserat , reliquit nunquam resumpturus in posterum . Cætera omitto , id unum enarraturus , ex quo liceat conjecturam facere reliquorum .

FACIEM sibi contundi diù irritis votis optaverat ; verūm quia , quod diù mente concoquimus , tandem aliquando erumpit in opus ; modum excogitavit , quo tamdiu concupitis calcibus frueretur ; à Domus Præposito impetravit , ut liceret sibi sacris operari in facello domestico , quò & sacrum longius traheret , & vitaret eam , quam ipse maximam putabat injuriam , cum post se in templo ad sacrum peragendum egredientem , concursum fieri videret , audiretque se mutuo invitantes , ut ad Sancti viri missam accederent . Ministrum sibi addi petiebat ardentissimè , nactus opportunitatem

Aloy-

Aloysius simplicem hominem circumvenit egregiè. Docet per unam cæcam obedientiam patere in Societatem aditum; si quæ ipse imperaret, impigre exequetur, admittendum; si renueret excludendum; & quò magis arduum quid juberetur, & in speciem crudele, & impium, promptiùs faciendum, modò idoneum suasorem haberet. Hinc lata cinctum indagine innocentem juvenem urget pressiùs, rogatque num dicenti sibi fidem habeat, num obtemperaturus sit imperanti? annuit: quid enim diceret ille doctus tantum in patinis? Igitur Aloysius certus promissi, abjectus, humerosque facelli januę obvertens firmissime, ne quis improvisus accederet, Iubeo te, inquit, pedibus sceleratum hoc caput contundere. Hæsit miser ille attonitus, reus promissi, si detrectaret; sacrilegii, si pareret. Aloysius additus portæ pro pefculo, prohibebat egressum, & interclusum in Societatem aditum minabatur, si

D d renue-

renueret , & obligatam falleret fidem . Ille diu reluctatus , diu animi dubius , tandem ineundē Societatis amore vix̄tus , minisque viri sanctissimi territus , dedit tandem manus , ægriūs pedes ; & venerabunda planta jacentem vix contigit . Aloysius, ut erat folertissimus, vedit se nihil non impetraturum ab eo , à quo applicitos ori pedes extorsisset : perge porrò , inquit , fili , tam suspensum pedem in Societatem minimè inferes . Tunde , retunde merentem; ne dubita . Si me fontem existimas , santi ne parcas , si non malum , bono tuo jubenti pareas : His homo simplex captiunculis , & sophismatis irretitus , & illius sanctimonia æquè retardatus , ac motus; ubi semel verecundiæ fines transierat , fuit naviter impudens , valenterque contudit jacentem Aloysium , qui sputa etiam obtinuit , & post sputa etiam contumelias : quid enim ab eo non impetraret , à quo calces extorserat ? Imperato denique silentio , Aloysius benè

con-

Vita Liber Secundus.

contusus, plenusque vibicibus, voti compo-
pos abscessit . Tragicus actus longo post
tempore desit in lepidum . Io: Baptista,
hoc illi bipedium simplicissimo nomen, fi-
dem fecellit; & tutis, ut ipse putabat, auri-
bus factum depositum; sed fracti pænas si-
lentii luit, in pede innocenter sacri-
lego , illo laborans; donec ad

Aloysii tumulum , ur-
namque fassus no-
xam, repen-
tè conva-
luit .

D d z

CA-

C A P V T VII.

*Vita Integritas, & cura
innocentia.*

TSI videri cui poterit ex
pervulgata ALOYSII divinitus
accepta internoscendarum
abditissimarum quarumcum-
que rerum, & animorum facultate or-
sum habuisse eam mixtam timore ve-
nerationem; ut non nemo vereretur
ad eum accedere, non antè deposita a-
pud confessarium noxarum sarcina. Ego
quamvis non diffiteor, hoc etiam in
causa esse potuisse; aliò tamen tanquam
in fontem præcipuum refero, in opini-
onem scilicet exquisitæ munditiei, &
sanctimoniacæ, qua veremur illoti sacra
tractare.

Et verò quisquis eum, plusquam de
facie nosset, venerabatur tanquam ho-
mi-

minem dè cælo delapsum . Fuit qui integras horas in eo aspicioendo insumeret , sentiretque eo conspecto ad cælestia se rapi . Fuit qui ibi se fisteret , quâ illi transeundum erat , ut conspectus ab illo tantum , ad divina incallesceret . Fuit qui nihil tale cogitans ex fortuito occursu melior fieret , obtutus illius usus pro monitore . Nec defuit qui solo Aloysii intuitu abactas à se lubricas , quibus conflictabatur , molestias fateri non erubesceret . Iam verò pedum ejus vestigiis oscula figere , siccare salivas , lambere pulverem , vestes contingere & clam discerpere , pendere ab ore , hærere in vultu , petere salutare sibi signum imprimi , & cætera hujusmodi quantam p̄fē ferunt factimoniz non vulgaris admirationem ? & verò non admirabantur ex nihilo ; non enim quacumque erat prædictus sanctimonia , sed ea , cui innocentia diurna , & maxi aliorum bono suscepti labores , cum inuta minimarum quarumque legum

cu-

272

eustodia incredibiles conciliare solent amores, & plausus. Octo tantum menses eo modo traducti, quo quinquaginta annos traduxit Aloysius, Stanislaum aris ad moverunt. Nec innocentius in Tyrocinio Stanislaum vixisse; nec in studiis etiam Gonzagam, idonei testes affirmant.

P. ANTONINVS Blandus, qui in instituendis tyronibus ipsos triginta annos posuit, ejus vitæ, dum studiis daret operam, attenus, assiduusque explorator non aliud expiscatus est crimen, cuius eum publicam jussit in triclinio poenam luere, quam calcenos ejus semel deprehensos non æquè à pariete distare; ex quo æquissimus rerum æstimator conjecturam fecit, quam esset is innocens, in quo nil peccatum esset ultra crepidam; & quam verè facta facultate se publicè reprehendendi ea sibi oecineret, quæ scelestum apud ignotos proderent, apud notos redderent etiam sanctiorem. Sclera enim sua deprædicare, vel est perditæ nequitiaz, vel sanctitatis

tatis eximiae . Sed jam à calceis veniamus ad pedes . Pulchri hi quidem evangelizantium aliis pacem , pulchriores indicentium sibi bellum, interdicto sibi omni alio preter , quam ex obedientia motu . Non illum loco proceres moverent , ac Dynastæ , si vetitus legibus esset incessus ; secus si illæ innuerent , nulli parcebatur itineri . Quoties domo egressus inutilem relegebat iter , ut ianitorem moneret ubi quærendus esset , si quæreretur à quopiam ; vel ut tabellæ nominum apponenter calculum , absentiæ indicem , quod domo digredientes ritè consuevimus usurpare ? Quoties rure inambulans dato domesticarum precum signo , ubi erat , procidebat in genua , consuetarum precum pensum exoluturus ? Verrebat noctu alternis diebus cubiculum , cum per diem aliis districtus curis minimè posset ; & in excursionibus impetrabat à sociis , ut unus verreret , quod omnes incolebant . Sed fuerit ejus demissionis animi quodd.

quod tam crebro fordes converreret è cubiculo, quod eas nullo negotio contrahit. At non erat cur in suæ conscientiæ latebras tam frequens speculator labes quæsitus, quæ nullæ erant, inspiceret. Sæpiissimè Missionum vero tempore, semper brachiis in crucem expansis, se ipsum singulis horis curiosius introspiciebat. Sanctissimum parentem in hoc imitatus Ignatium, qui statis diei horis in semetipsum descendebat, suaque omnia dicta, facta, cogitata, coram Deo diligentissimè reputabat; cumque scrupulosius intuentibus atomi lapidum speciem induant, deprehensa, ut sibi videbatur, noxa, ad Sacerdotis se pedes abiiciebat, solutionem exposcens; ille verò repellebat nullius criminis reum, admiratus videri in se ipso à reo, quæ jūdex non videret; veneratusque aciem oculorum, qua sancti viri sunt prædicti, adeò acrem, ut ea pervideant, quæ reliqui ne optico quidem admoto tubo inspicerent, caperent-

rentque; deputarique inter labes, quæ ipsiis appareant sanctitate plenissima: quo uno ille itinere duo consectabatur; ut scilicet, quod fieret purior, eodem maculofior appareret; in quorum alterum quantum collineavit, tantundem aberravit ab altero; nam quod à se sanctimoniaz famam studiosius conabatur avertere; eodem sibi illius opinionem magis asserebat; & quod ipse saepius ad lavacrum accurrens, apparere volebat foedior, eodem innocentior habebatur. Nec ad altissimam ejus innocentiam pervestigandam aptiorem, hac bolidem ejus confessarii habuerunt; nam qui labecularum adumbrationes detectabatur tantopere, ut toties excipientibus ejus confessiones obtruderet, qui cælasset, si graviori noxae unquam fuisset obnoxius? Quot quot autem eum confidentem audierunt, sanctè affirmant, vix in illo unquam tantum labeculae reperisse, quin illi ablwendæ guttula una esset satis, superque. Ad suæ munimentum,

E e tum,

tum, & incrementum innocentiae non modo erat in internoscendis labeculis oculatus, & lynceus; verum etiam æquè erat in sequendo divino ductu celer, & aliipes. Incredibile dictu est, quām attentè Deum audiret loquentem, quām exquisitè pareret ejus nutibus, & sibilis, ne dum verbis. Hinc erat ut sæpè ab incepto desisteret, Deo ad aliud impellente: quod adeò frequentè accidere etiam socii advertebant; ut apud illos esset in parœmia, quoties illum videbant à destinito opere re infecta ad aliud converti: Iam posuit, flante altero, ventus prior. Iam verò quām illimem, purumque necesse est eum fuisse, qui in se custodiendo, tam vigil, cæloque usus tam propitio, ad innocentiam velis, remisque contendet? Sed ad ea, quæ eminent veniamus; nam licet sit maximus labor in tenui; non tamen par est apud omnes gloria; cum minutis operis pauci oppidò æqui.

qui aestimatores reperiantur: quis enim satis capiat inexpertus, quanto molestiæ, quam intolerandi laboris sit minutissimis legibus alligari, & undecumque circumretiri, non liberum habere pedem, non manum, non nutus, nusquam sui juris esse, nihil sibi integrum relinqui? Hujus immitissimi, & nunquam poenarum saturi Equulei æruminas is tantum novit, qui inde pendet; Aspicientes minimi faciunt, cum non videant vulnera, & sanguinem, nec pendenti-
um ejulatus exaudiant; jisque
ferendis se pares existimarent,
nisi votorum religiosorum
clavis, quibus crucifi-
gendi essent, exter-
reren-
tur.

C A P V T . VIII.

*Diligens Votorum
custodia.*

VÆ semel Aloysi Deo vota nuncupavit amantissimè reddidit semper cumulatissimè. Et Paupertatis quidem fuit non modò cultor eximius, sed amator; eam in deliciis, eam loco parentis habuit; cui non famulatum modò, sed obsequia, & blanditias se debere putabat. Et quoniam illud est cupiditatis ingenium, ut malit totam pati repulsam, quam uno, vel altero impetrato, cætera denegari; & æquius ferat se totam excindi, quam vel ramsculum unum, aut folium integro truncō concuti; securim ad radicem admovit ita, ut nihil illo spoliatus, nihil esset egentius. Humus illi nuda, vel

vel afferes prò strato ; nisi eum moderatores culcitis , ac lodi ci affixissent : in crucem enim agi se putabat , cum ejusmodi sibi , ut videbantur , præciperen tur deliciæ ; eratque in jis unde cruciaretur , impetrando , effugiendisque commodis tam importunus , tam efficax , ut tandem aliquando ejus precibus , lacrymisque fatigati , & rationibus in hoc genere acutissimis victi , eum sibi relinquere , hosti scilicet sui infestissimo cogerentur . Dormientis lectulus , vigilantis vestibus non multum invidebat , nam dempta sacerdotalis decoris cura , cui Antistites ad vigilabant , nihil illius amictu obsoletius . Vilia semper indumenta , plerumque consessa , nonnunquam etiam folidia , vel casu , vel industria , totum corporis indumentum ita attritum , ut si custos vestium ad mortuum aliquem amiciendum deterrimum quæreret , fuisset sumendum ab Aloysio . Iuvabat ejus paupertatem popu-

populorum pietas , qui ejus pallium ad osculum arripientes , vel particulas ad asservandum mordicūs abscindentes , cōgebant attrito semper pallio incēdere . Et pallium quidem idem erat urbanum , ac viatorium . Gauſapinam ferex jussus induere , induit , sed eam quæ non minus obedientiæ serviret ; quam paupertati ; nec temporū injurias prohiberet , sed plausum hominum , quem ante abiecta viatoria penula , in diffīcillimis itineribus conciliabat . A chirrothecis semper abstinuit ; hinc manus minimè protectas , semper diffractas habebat , & sanguine diffluentes ; quas ad doloris coronidem , sale , aceroquæ perfricabat . Nec multum absimilis superlex cubiculi ; quam ab Eliseo mutuatū diceres , cuius totus census Erat lectulus , sella , candetabrum . Erat etiam vis magna icuneularum , sed charthacearum , quæ omnes vñirent teruncio : Erat in ejus gaza pergrandis la-

C. 17. 1. 2. 2. 3.

pis

pis metallicus, cuius pellucido puluisculo
respersę charthaceę icunculę inter pueros
dispertiendę collucebant: hunc lapidem,
vel quod pretiosum duceret, vel quod
erga eum se nimis affici videret ad Pre-
positum Messanensem primūm, tum ad
Panormitanum duxit, eo se spoliari vel-
le dicens; à quibus eductus has esse
Iri, non Cręsi divitias, non acquie-
vit, donec acciperent. Quo demum
abdicate omnes suas facultates, uni-
versamque cupiditatem dilapidavit. Sed
hoc commune cum multis; illud ha-
stenus, quod sciam, nunquam audi-
tum: condiciones etiam à se scriptas Bi-
bliotheorio tradidit, ut publici juris
faceret; & ingenii sui partus, quod
magis vilescerent voluit esse expositos
ipso superstite, quod alii facere con-
suerunt ab obitu. Ejusdem pauper-
tatis studio nummos nunquam con-
tigit, eamque curam alteri socrorum
demandabat, quamquam ad eum spe-
ctaret,

Etaret; utebaturque sua facultate in abdicatione pecuniaz. Sed pecuniaz, supellecillis, vestiumque neglectus partus quidem est paupertatis; non tamen primogenitus, quo jure gaudet cibi, potusque egestas; cum videamus mendicabula, magis de ventre, quam de veste sollicita. Et bruta ipsa, quae indumentorum cura minus tanguntur, optima quaque conquirunt pabula, nec sine salsa mento oves pascuntur, & piscium maximis a retibus, & fuscina tuti, hamo tamen capiuntur, & escis. Quantum vero gulae suae tortor fuerit Aloysius, et si ea quae sparsim dicta sunt ostendunt, non nihil tamen libabimus, quod, & cruciandi corporis, & præferende studium paupertatis evincat. Et quidem omphacio merum diluere, amarissimis succis condire edulia, utrumque tam parcere sunere, ut esuriret semper, & sitiret, omni interdum potionē abstineret, macerare sumptum cibum aqua, quam,

Vita Liber Secundus

297

quam , matus , usque abluens , volat
forbebat , & alia hujusmodi plurima illa
lum voluntariæ paupertatis , & crucia-
tuum sitientissimum fuisse ostendunt . Illa
la putam sapiunt mendicitatem . In tri-
clinio ad aliorum pedes abjectum sume-
re cibos , quos , modò stipem à seden-
tibus in mendiculi morem corrogando ,
modò , qui aliis supererant colligendo in
patinam unam redactos , non nunquam
etiam ex olla in quani prandii , cænæ-
que reliquæ conjiciuntur , erogandæ in
familitium , extractos , sibi apponebat ;
& quidquid ab aliis rejectum esset , ipse
regustabat ; si quem verò adipatum , car-
nosumque bolum , quod non raro fit ,
socii reliquissent , illum pauperibus de-
peculandum , atque exugendum , reser-
vabat ; & opiparè secum agi putabat , si
eorum tantum analectorum retractatio-
ne reficeretur , quæ ipsa mendicabula
fastidirent . Ad hæc , his fratribus , à qui-
bus in cænacione stipem acceperat , oscu-

F f lo

lo pedum agebat gratias, ita ut non tam
se in cœnaculo videretur reficere , quam
egentissimi mendiculi partes agere . Qui
autem fuit sibi semper egentissimus , et
rat in largiendo , & aliena inopia suble-
vanda effusissimus ; nunquam sibi satis
elargiri videbatur , & alias aliis effusioni-
bus cumulabat : corradebat hinc inde
ingentem vim auri ; & cum humanæ li-
beralitatis vena deficeret , confugiebat
ad superos , à quibus in miserorum sub-
sidium , etiam pecunias impetrabat , eas-
que aliquando tam nitidas , & micantes ,
ac si tūm primum ex officina prodirent .

Corpori tam inclementer habitō , secun-
dūm Deum , aliisque id genus industriis ,
servatum pudicitię nitorem illūm , ac la-
bis expertem , referebat acceptū . Quod
in aula , in milite , præfervidique ingenii fuit
propè miraculo . Nemo domesticorum ,
dum vestes sumeret , poneretque , pedem
eius nudum vidit : in nullam unquam
fæminarum , coactus cum jis semper a-
gere

gere, oculos defixit. Neminem ad matrum admisit osculum, si socium demas, & agens animam, magna jam su parte præmortuus. Cum mulieribus vero non modo cautus, sed inurbanus, agrestis, & ferox. Vitabat etiam cum piis matronis de rebus divinis miscere colloquia. Quod si ad ea adigeretur, jussu moderatorum, invitus, non modo oculos nunquam attollere humo, verum etiam quantum urbanitas pateretur, facie aliquantulum loquebatur aversa. Ad aversionem vultus, ut eum assequetur, & in conspectu haberet, vertebat se matrona, & dignum erat cælo spectaculum, mutuas illas aversiones, conversionesque vultuum cernere, nunquam se consequentium. Cum matronarum rhedas in compitis cerneret, in vicum proximum fugiebat clamitans ad socium: *Inimici hominis;* quod illæ advertentes juillo auriga consequi fugientem, semitarum angustiis rhedas non capientibus

F f 2 pro-

228

protectus vixit elabebatur. Si jubore
vir prænobilē aliquam, & benemē-
tam dē Societate decumbentem matro-
nam invisere, tunc enim verò ita tor-
queri, & angī, & ad tam infimas pre-
ces, & lacrymas descendere; ut Mode-
ratores animi ejus angustias miserati,
liberum dimitterent; sed ne illæ offen-
derentur asciscabant illum in focium;
quem dolum cūm non posset eludere,
ægra nec visa, nec salutata, precibus ad
DEVM prò ejus incolumitate fusis, ac si ad
templum se contulisset, excedebat. Vnæ
cum meretrices, cum quibus tamen degebat
non sine arbitris, & adducto supercilicio,
nō tam experiebantur agrestem, si resipuis-
serat, sin minus & lupæ, quod erant,
esse etiam num vellent, leonem expe-
riebantur dilaniantem. Tantus castimo-
niae cultor mirum non est, quod in aliis
etiam oculorum, verborumque licen-
tiā supercilio ipso conpesceret, nec au-
deret quis eo præsente vel profari libe-
rius,

videlicet agere petulantius : neque illud
mirum quod alienas etiam latentes for-
des, & odoraretur sagaciis, & con-
scientius etiam in Presbytero increpareret;
ipsoque contactu castimoniam allineret :
quod etiam P. Antonino Antinoro con-
tigit, qui dum in nostro Panormitano
Collegio Theologiae operam daret, post
molestissimam duorum mensium luctam
cum immundissimo hoste, tandem cæ-
ditus ad Aloystium mitti se sensit, qui fa-
lutari crucis signo fronti ejus impresso,
immundum gregem procul abegit, pu-
gnare, quam ille non dum aperverat p-
conscius ! Illud non sine admiratione di-
ci potest, quod tam juratus hostis lafci-
vixit, inter lupanaria degeret, ferè sem-
per, & lupas ; quorū quoniam inci-
dit mentio non omittam id narrare quod
ejus pudicitiam illustret egregie . Pia-
quadam, ac matura fæmina Aloysius ad
extrahendas à cæno turpitudinis meretri-
culas tanquam manubria utebatur . Ac-
cidit ,

tidit, ut, cum de suo mercinario atten-
tiis agerent, piz venaticis puellula per-
sealas corruerit, & ad utriusque pedes tan-
tum non extincta occiderit. Soluta in mu-
sibres questus matre, & pene dolore confe-
cta, Aloysius jacens corpusculum hu-
mo sublatum, acceptum intra pallium ab-
didit, contrectabatque non secus ac suis
luxata locis ossicula redderet: ubi vero
ex matris ejulatibus filiolam inclamantis,
foemellam esse advertit, velut ignem è
sinu excuteret, filiam matri reddidit non-
dum incolumem. Dumque haret dabis:
præstet ne sanitatem tangendo reddere,
an contactu foeminei corpusculi exanimis
abstinere; illa subiit cogitatio, posse se
& morientis incolumenti, & scrupulos
sui pudoris consulere; interjectaque char-
ta salubrem illi manum imposuit, quo
facto puella repente convaluit, duplicit
prodigio sanitatis, & honestatis.

VERUM bonorum fortunæ facilis jactu-
ra, voluptatis, & illecebrarum levis victo-

mer; difficilior triumphus dè mente , judecioneque alterius arbitrio, nutuique sponte subactis; hunc etiam prioribus ita nexuit ALOVIUS , ut servitio natus, non ad imperium factus videretur . In quo genere ne longus sim , ubi ille est exspatiatus latissime , nonnulla perstringam ; & quamvis supervacaneum videri cui possit ostendere moderatoribus suis morem gerere illum , qui æqualibus etiam , & vilissimæ plebeculae se subderet ; longe tamen aliud est gravem aliquani afflictionem interdum sponte subire , ac semper ei suscepta obligatione se subdere ; cum videamus unciales literas ab iis artificibus graphicè exarari , qui minuto charactere expeditè scribere minimè callant . Nemo illo fuit obsequentior , nem vel dicto , vel nutu magis audiens ; nihil illi magis curæ , quam Modestatores suos tanquam DEVUM venerari , & Dei loco habere . Chirographum quo summus Societatis Praefectus suas obli-

232

Aloysii La Nuzza

obsignat literas, in libello precum tanquam rem sacram servabat; nunquam de moderatoribus conquestus, nec passus coram se alios conquerentes; cumque semel quendam audiret de suo Antistite obloquentem, clausis digito auribus, fugiebat clamitans: *Bone Iesu quid audiō?* posuerunt in celum os suum. Ab eorum ore, & nutu penderbat; jussa non exequi tantum, sed etiam representare, imperia divinare, ne dum sanctius imperium, potestatemque precientem expectare semper studebat. Hinc illud siebat, non omnino probandum sed tamen humanaum, ut quemadmodum colles, & prærupta à defluentibus vix perlunguntur pluviis quæ, tamen in humilibus locis, & vallibus stagnant, & conquiescunt; ita cum parvum morigeri vix arduorum operum, laborumque particula aspergerentur, durar, & laboriosa omnina, in unum Aloysium tanquam in bibulam sitientemque terram spon-

te

tè confluenterent. Obtemperatio scriptis legibus, institutis, temporariis iussis fuit in illo incredibilis; nullam vel tenuissimam sui Ordinis legem sponte violavit; à nullo, quod in bono more positum esset, latum unguem deflexit; non manus, non pedes, non oculos movebat contrà præscriptum; vetitumque; quod quam non proclive sit, & in medio positum, is tan-
tum novit, qui nostrarum legum vim incredibilem percalleat, ad earumque præscriptum sub idoneo coactore diutiùs vixerit: nec iussa tantum celeriter, hilariterque exequebatur, verùm etiam prompto, hilarique operi intelligentiae, ac mentis addebat obsequium. Quo parent modo, quem obedientiam cæcam vocant, Præceptores Ascetici, nihil altius, nihil divinus excogitari posse statuerunt. Hinc erat, ut plurima iussa exequeretur Antistitum; qui, si superventura novis- sent adiuncta, à jubendo utique abstinuissent; &, quod fidem omnem vide-

G g. tur

tur excedere , non sine maximo sensu parrebat etiam in jis , quæ adversari Deo quodammodo viderentur . Concionatus Messanæ in sacro jejunio , monitus à Præposito non arridere illi Vrbi concionales strepitus ; placere prædicari fibi Christum Crucifixum , non vero hunc arrepta ejus effigie lignea manibus semper obtrudi ; meminisset fibi apud cordatos viros rationum magis agendum , quam supplosione manuum , & sacrorum ostentatione signorum , que ut in vicis , & pagis plurimum valent , ita in magnis Vrbibus frigescunt . Aloysius non nescius , se eo anno oleum , & operam perditurum , concessionem , & fructum , si pareret ; quod quantopere Apostolicum cruciet concionatorem , nem o est qui non videat ; parvit tamen , Paratus , ut dè Servatore nostro inquit Augustinus , *Perdere omnia , ne perderet obedientiam* . Et jam mutato dicendi genere , aliter , ac ante prò concione dice-

dicebat. Auditores mirari primo, mox
inter se quærerē, num is esset La Nv-
za? tum sensim diffluentibus omnibus,
ad vacua dicebat Aloysi⁹ subsellia.
Atticus rei novitate attonitus, desertum
que certiens, quem alibi præ conferta
multitudine resciverat vix potuisse per-
vadere, & rostra conscendere; per-
contatus ab ipso est, quid hoc tandem
rei esset? cur ita frigesceret? cur tam
subito gelu, qui modò ignis erat? cur
Aloysium in Aloysio quærerent? quā
fieri posset, quin religione tam ingentis
damni tantę urbis tangeretur? facundum
tandem pectus concuteret, & ad se re-
dret. Cui Aloysi⁹: Abjecit hoc an-
no De⁹s, sic meis poscentibus meri-
tis, meam operam. Tunc ille, quid
hoc audio? num plectit De⁹s propter
te reum insontes? vide ne falso ali-
quo, atque inani alicujus timore labecu-
læ, vero te, atque ingenti obstringas cri-
mine, neglecto tantæ Vrbis profectu.

G g 2 Fare

Fare si quod est expediam, si quia sit
 eas; nodosque induisti. Ad huc Aloystion
 volente Deo excidit; se fugitum con-
 scandere Ligatum veluti manus, ex pa-
 des institis, præcepto Præpositi, qui jus-
 ferat; ut stylum mutaret. Excanduit
 tunc enim vero amicus; Et hoc, in-
 quit, illud erat causa mali tanti? & hoc
 chartaceo monstro Diabolus triumpha-
 bit? Falleris Aloysi; reus es tot ami-
 morum, ni resipiscas. Næ tu perpe-
 ram Præpositum intellexisti. Spendeo
 me erroris tui vadem; & simul ad
 Præpositum contendens, redit solutis am-
 bagibus: Quare Aloysius ad se rediit,
 ad Aloysium concio tam frequens, ut
 præteritam compensaret absentiam.

MAGNI hoc apud omnes momen-
 ti, sed fortasse majoris apud sae-
 quos æstimatores quod adnecto. Sa-
 credos è nostris, qui recens absoluto
 Römæ studiorum suorum curriculo,
 Panormum advenierat. Domus Professæ
 Mini-

Minister ; facturus periculum ; num
magnifica illa , & penè incredibilia , qua
de Aloysio fama vulgaverat vero respon
derent ; an voluntaria per ora virorum ,
quod in opinione Sanctitatis accidere
consuevit excrevissent ; Aloysium ad Ly
dium tolerantia , obedientiaque lapidem
examinare decrevit . Igitur illum in spe
ciam contemnere ; idque , quò magis eum
uereret , tanta solertia , ut omnino serio
agere videretur : aspicere eum semper
cum supercilie : imperiosè præcipere :
Iesus increpandi , & arguendi ansam op
portunè , importunè querere : denega
re se ad concionandum , vel quid aliud
operendum digressuro socium , aliasque
facultates , quæ cæteris omnibus obtru
nduntur : nulla in re obsequi : nunquam
ad voluntatem fluere : idque illi præci
pere , à quo eum videret , quam maxim
è abhorrente . In triclinio , dum more
suo mensas pererrat , jubere hoc comedat ,
ab illo abstineat , idque non assa ut sit ,

- 211 -

vo-

234 *Historia Laetitia*
voce ; quo insuetō cum veterānis ageret
di genere , omnium oculi isti Aloysiū
convertebantur ; nec illi licebat , vel dīm
cibum caperet , esse quieto ; cum ad ipsius
cubiculum accederet Aloysisus non audi-
tus dimittebatur , post horam rēversurus ;
qua , clepsydra teste , transacta hilarior
quām antē redibat ; quibus tamen obse-
quiis ille minimē se flecti demonstrabat .
Uno verbo , illa omnia cum Aloysio fa-
cere , quæ rigidissimus Magister vix age-
ret cum Tyrunculo , facturus cōstan-
tiæ ipsius periculum . In quo major vir-
tus expromitur , quām in perpessione
cujusvis durissimi cruciatus . Sic enim
sumus , ut viri faciliūs toto pectore la-
tissima excipiamus vulnera , quām pue-
rorum in morem manū ferulæ , vel ad
levissima verbera extendamus . Quare
abruptos in medio cursu excursus , in æ-
stu dicendi conciones , in maximis deli-
ciis , preces , ad moderatoris nutum ,
nihil duco præ hac virili , quam præ se-
tulit

tulit pueriliter habitus, tolerantia; illud.
Paulinum non sine laude in rem confe-
rens: *Loquebar ut parvulus, sapie-
bam ut parvulus.* Et de suo
addens, *Cum autem vir-
effem, Non evacu-
avi que e-
rant par-
vali.*

CA.

C A P V T . IX.

Aloysii vaticinia.

LOYSIVS , qui se parvulum existimans , infra omnes ponebat , adeò familiariter est usus DEO , cuius est arcana parvulis revelare ; ut ex inexhausto ejus scientiæ penu , depromeret plurima , quibus futura quà adversa , quà prospera præsentiret , atque ~~prediceret~~ . Nonnulla alibi enarrata vaticinia ; hic ex cœtenis feligam pauca , quæ tamen rem omnino conficiant . Ad Leontinos quadam concione : Hesterna vos , inquit , alluvio terruit , sed non omnes ; non enim defuere , qui hac nocte cum pellice urbem circumeuntes , *Iram sibi Divinam thesaurizarunt* . Nec longa dies ; expestate feriam quintam Sanctioris hebdomadæ . Tunc enim verò videbitis ; num

Devs

Deus derideri se patiatur: nec plura pro-
fatus . Exeunte jam vaticinii diem no-
ste intempesta tam terrificæ terræ suc-
cussiones excepere; ut nihil tale un-
quam incolæ meminissent.

Oppidi cuiusdam Vicarium, qui, ne eum
concionaturum audiret, aliò commigra-
rāt, per literas invitavit, ut prò munere
suo rediens, resideret; id nisi ficeret, pa-
ratum à Deo, nec longinquum supplici-
um. Ille furore percitus disceptam, con-
cisamque epistolam pedibus proterens,
minitansque se ulturum eos, qui Aloy-
sio, & sordes suas nunciassent, & fu-
gam; quanto verius, justiusque sibi
minitatus esset Aloysius sensit, in pla-
tea pugione penè confosus, & tantum
non mortuus.

Discedens Pintia, ut erat sublimis
equo, Antonii Gonzalez signiferi, à
quo fuerat è sacro fonte suscepitus;
domum ingressus, tanti non immemor
beneficii, vicinam mortem prædixit;

H h ad

ad eamque ut se compararet monuit : & q
consecutus suo tempore obitus paratum
ad arduum illud iter invenit.

OBVIVM sibi in itinere fortuitum ad o
lescentem monuit , mox apud Sacerdo
tem peccata deponeret ; paruit ille , &
ad monitorem reversus , audit : Quām
benē tecum actum est ; perieras ferro ,
nisi obtemperasses ; distulit tamen Deū
cruentam mortem , non abstulit : brevi
discedendum , sed non sine Sacramento
rum subsidio . Sub Pentecosten vatici
num ; sub proximè in sequentem sexti
lem nex , non tamen adeò festinata ,
quin cælesti dape refectus , & munitus
abscederet , & adesset Aloysius morienti .

HAC scitorum Dei videndorum fa
cultate Aloysium præditum fuisse de
monstrant . Illud majorem admirationem
meretur . Carolo Chirco post triduum mor
tem denunciat . Ille totus in universa
vitæ homologisti , dum à Sacerdote di
stinetur , veritus ne infecta re abiret ,

per confessarium consulit Aloysium, a quo illud oraculum: mortem quidem uti dixerat, imminere; averti tamen posse, si polliceretur menstruam homologesim instituturum. Suscepit ille libentissime; & triginta jam annos obligatam semper fidem explevit.

NON tam prosperi successus cum pellice, cui modò resipiceret, vel dotem nuptui, vel Gynæcum receptui obtulit. Aspernata infelix est promissa, promissoreque conviciata, dictitans se vivere pro libidine velle; quisque sibi consuleret. Illud tamen à marente audiit Aloysio: O te miseram! intra paucos dies, non profecturo conatu tuę te pénitebit audacia. Non effluxerat hebdomas, cum icta apoplexia disperiit.

SED trucibus exemplis læta misceamus. Panormi dum ad morientem Sacerdotem juvandum accederet, Artificem sculpturæ suæ incumbentem ad se vocat, monetque ariduum tantum illi vitæ reliquum fore. Ille

H h 2 jussō

jusso valere scalpello , totus in se rediēs cam-
demque ; qua iuusta fruebatur uxore de-
gitimo sibi matrimonio jungens , ex ea su-
fceptam sobolem legitimam efficit ; rebus
que omnibus ritè compositis , fordinę vitæ ,
quod raro fit , bonum nactus est exitum .

INGRESSVS Patris Francisci Balsami le-
vissimè febricitantis cubiculum , intonat
Ieuum . *Requiem aeternam dona ei Do-
mine :* ille , & si rideret contemnenda
commotiunculam sœpè depulsam , terri-
tus tamen est vaticinio ; nec falsus est ,
brevi extinctus . Ad P. Franciscum Spa-
racinum amicissimum sibi caput literas de-
dit , quibus ei ultimum vale dicebat . Pu-
tavit is mortem imminere Aloÿsio , ex di-
scessorum eum , qui missionis prior men-
nem injecisset : sic enim sumus omnes , ut
ominosa facile exoneremus in alios : sed
brevi intra mensem moriens , vedit illud
exitus sui fuisse varicinium , non amici ,
valere jubentis , urbanitatem .

FELICI Politę quærenti , ecquā valeret fi-
lius ,

llos, quem Societati dederat : bene habet inquit Aloysis ; docebit tres annos grammaticen ; tum Theologos audiet , initatus sacris , mox avolabit ; quo, illa excipiente , digitos Aloysis intendit in Cælum ; quo Sacerdos novellus , alia in aera facturus commigravit . Velocius evolavit Faber murarius . Erat is inter multos , dum Domus Professæ atrium excitaretur . Prudentibus his improvisus adfuit Aloysis ; hortabaturque hujusmodi artifices , si qui alii , debere semper esse paratos ad mortem ; quippe quibus in editissimis locis degentibus , volatus esset facilior ; simul acetum , quod inibi erat digito suo tactum , vertit in vinum ; quod omnibus propinatum , primus omnia ebit is , qui paulo post ex alto præceps ruit , destitutusque sensibus intra duas horas obiit .

MESSANA rogatus , ut binis pueris , quadrimulo alteri cæco , alteri phthisi jam tacto incolumentem impetraret , nil aliud

hiud respondit, quam Paradisus ! Paradi-
sus ! quo brevi animule illæ convolare
runt . Illud dè cæco adjiciens : Devar
quandoque fenestras citò claudere , quid
citiùs noctescat , & dormiant . Cetera
omnia , quæ idem sonant vaticinii do-
num , libens omitto . Duo tamen quæ do-
cumenta habent adjuncta , stimulosque
ad retundendam licentiam , & testes ,
duas scilicet principes Siciliæ urbes , præ-
terire non possum .

CÆSAR Caccabensis comœdus circum-
foraneus nominis non obscuri , conspi-
catus Hyacinthum Fiorisi veterem amic-
cum , solito , ut sibi videbatur , mæstio-
rem : næ tu , inquit , recens es à colo-
loquio cum aliquo Iesuita ? cui ille : di-
vinasti colloquium . Sed quid inde mali ,
minimè video . Quid? Cæsar excipit ; omis-
se enim verò ; nam his in more posicuntur
est , ut terriculamentis , atque inanibus
terroribus omnia compleant : cum verò vi-
derint pavore perculfos , arbitrio suo

fin.

singunt & refingunt ; ut cogant , quos
 ipsi insederint , contabescere . Rem tibi
 narrō incredibilem : in ambulabam pro fori-
 bus Domus Professæ ; cum recta ad me A-
 noysius LA Nvza magni in Sicilia nominis
 venit , monuitq; per DEVm abstinerem à co-
 mœdia : secus , imminere mihi adeò horren-
 dum lethi genus , & repentinum , ut exem-
 plo èquè , atque horro ri omnibus futurus
 essem . Duodecim adhuc indultos mi-
 hi annos ad pænitendum ; quibus dictis ,
 aculeo relicto , mox abiit . Offendit me
 iterum cum quibusdam Panormitanis col-
 loquentem ; & vocato seorsum , eandem
 cecinit cantilenam ; cumque se derideret
 adverteret , sumpto supercilie , me coram
 sociis tam acriter increpuit ; ut repetitis
 minis hominis prò sancto habiti conster-
 natus , diu somnum non caperem ; & qui
 aliorum semper risus cum plausu excita-
 veram , mærore tabescerem . Sed abje-
 cit tandem timores aniles , & Neapo-
 linam , Romam , Liburnum , Cispadanum

Gal-

Galliam ; universamque Italiam lætus
valensque percurri . Imò Melitæ in va-
do mortis fui , & evasi . Vnde igitur
tantæ Iesuitarum tragædiæ ? Quia etiam
nunc duodecimus completur annus , intra
quod spatium mihi infeliciter morien-
dum sèpè sinistra prædictis cornix ; &
nunquam me sensi valentiorum : si sa-
pis igitur exemplo meo abjice mæro-
rem , indulge genio ; & accede ad co-
nixdiæ , quam datus sum intra pau-
cos dies , fabulam scilicet , licet minus fa-
bulosam , quam fuerit vaticinium dè
me à LA NVZA prolatum . Hyacinthus ,
valere jusso amico cum suis fabulis ,
stomachabundus abscessit . Iamque ade-
rat destinatus fabulæ proximus Saturni
dies ; cum Caccabensis stricto gladio ,
jam jam proditurus in scenam erat cum
rivali , æmuloque in libidine ; singulari
certamine , mox occidens ; & à per-
sonatis in malo Genii speciem sociis do-
trudendus ad tartara ; cum apoplecticus
è vesti .

è vestigio cecidit ; & moestum inclamans
Heu , animam efflauit ; exceptusque saltatriculæ manibus , & personatorum , qui
propè aderant geniorum , nimis ex vero
absoluit fabulam ; plaudente primùm
Theatro , dum putat ad viuum rem exprimi , mox exhorrescente ; præsertim
ubi innotuit Aloysi vaticinium , quod
nonnullis equitibus auritis testibus non.
erat ignotum .

NIHILO mitius actum est Messanę cum Lupa : cælo pluvio , vergente jam die in vesperum , in D. Galli festinat , rogetque Dominicum Lanza Sacerdotem , ut ad se ducat adolescentulam , quæ uxorio e-
quiti turpibus erat in amoribus . Renuebat Presbyter , repulsa timidus ; confirmatus tamen ab Aloysio , suscipit se daturum ; & renitentem adduxit tandem : humanissimè primo congressu habita ab Aloysio ; qui collaudata forma , qua tamen , quippè dono Dei eximio , non abundantur , monet ut ad eum redeat , à

I i quo

quo tam effrenate recesserat . Deberi hoc
Deo , sed multò magis in eo vitæ , mor-
tisque confinio constitutæ . Injecta mor-
tis mentione , ridebat procax adolescentu-
la : cum Aloysius tot , tamque valida-
rationum momenta deridentem , affir-
mantemque , nunquam se melius habuisse ,
ita urgeret , ut memoratus Sacerdos , quem
voluit esse sermonum testem , fassus sit ,
toto se corpore contremuisse ; ubi ob-
firmatam vidiit , & à Deo destitutam :
Abi , inquit , in malam crucem pestilens
carcinoma ; ejectamque jis est vocibus
prosequutus : Serò te pœnitibit ; actum
est jam dè te : Fidem fecit eventus oracu-
lo : nam prima ejus noctis vigilia , cor-
repta apoplexia cecidit , tam fœdè distor-
tis artibus , & divaricatis cruribus , ut cre-
derent energumenam ; atque , ut idem Sacer-
dos vocatus ad extremam illam luctam non
profuturus , affirmabat , in morem Cerberi
latrabat , effératis oculis , quoties spiritum du-
ceret , mox reddendum tartaro , cuius
ignibus vivens arserat .

Alia

ATIA longè plura vaticinia habentur
in actis, quæ prætereunda fuerunt mihi, scribenti epitomen; epitomen autem voco, non quod pauca dicam, sed quod multa relinquo. Nunc pauca tantum feligenda supersunt ex plurimis, quæ Deus, seu vi-
vente, seu jam è vivis
digresso Aloysio pa-
travit prodi-
gia, ad
ipsi-
us
memoriam hone-
standam.

Finis Libri Secundi.

ATIA

not pins, except a few thin

© 1996 The University of Texas at Austin

LIBER TERTIUS.

C A P V T

ପ୍ରକାଶକ ନାମ : ପଦମାତ୍ରା

*Prodigia ab Aloysio patra-
ta dum viveret.*

Si postquam Apostolicis San-
ctarum excursionum labo-
ribus sc̄ totum tradidit
Aloysius, cum tanta ef-
fent consecuta prodigia;
pronum esset asserere, fuisse ea con-
fuetam vita Apostolicae appendicem:

三

.cum

cum verò viderimus , tanto ante tem-
pore mira fuisse ab illo patrata ; fatet
dum enim verò est , eam illi non uno
tantum ex capite contigisse virtutem
verùm etiam ad absolutissimæ Sancti-
monia contestationem . Quæ duo Deo
proposita esse , cum famulos suos ad
ea perpetranda euehit , quæ naturæ vires
excedunt , concors est Doctorum sen-
tentia . Relictis igitur tum jis , quæ in
loco retulimus , tum quæ fama tantum
incerto auctore vulgavit ; raptim postre-
mo hoc libro cætera persequar , quæ idoneis
testibus ritè exceptis probata reperio.

Dvm ultimum Aci concionaretur
Aloysius , Petra Contarina Sebastianum
Nepotem gestans , animam agentem ob-
ejectamentum purulenti , adeoque atri
humoris , ut atramentum crederet ; quo
eodem morbo paulò antè morientis
jam jam pueri germanus frater occi-
derat ; se silit Aloysio , ejusque opem
matertera infelix implorat : ille misera-

tus mulieris lacrymas , prehensio inter manus languentis capite , & sancta crucis tessera ob-signato ; mox exilienti p̄gaudio ægrum incolumem reddit , & ab eodem morbo tutum in posterum .

IBIDEM diuturniore quidem curatio-ne , mirabilem sanitatem Anna Leonar-da Sororis filio , tres jam nenses sinistro oculo capto , ab Aloysis extorsit : huic enim pulsanti fores , openique petenti , in nepotis pupilla , lumini oculorum suorum , reclusa fenestra , Aloysis : I ad Divi Antonii , inquit , cumque per dies novem conventum , & oratione Dominica , & salutatione Angelica salutatum , cum oleo cæcum iunixeris sue lampadis benevolum experieris , atque beneficium : qua medicina latraleptica sèpè eum usum videbi-mus . Paruit jussis mulier : Annuit Aloysi dictis Antonius ; non tamen in nonum diem distulit beneficium ; & ut plus daret , quam spoponderat Aloysius

sius, citius promissō dedit, quinto scili-
cet die.

ADOLESCENTI capto oculo, mente ca-
ptum Iuvenem adiungamus; quandoqui-
dem in eo curando Aloysiūs eodem An-
tonio usus est medico. Percrebuerat jam
ALOYSII cubiculum Pharmocopolum
esse, à quo nullus nisi sanatus absce-
deret. Accessit igitur ad illud spei ple-
nus Placidus Russus dicens Iosephum
Trabiam Generum amentem, eundem
que furentem; quem morbum licet ex
insanabilium genere, sperabat ab Alo-
ysio posse depelli; nec falsus animi est;
nam Aloysiūs applicito malè sano capiti
sancto capite, ad D. Antonii utrumque
dimisit, brevi futurum Sacerum voti,
Generum mentis compotem; quod se-
ptimo die contigit.

ALTERVM etiam Panormi dē potestate
mentis exturbatum panis frustulo reddi-
dit sanitati. Idem Messanæ contigit non
minore admiratione, majore compen-
dio.

dio . Ioannulus quidam impos sui, evaserat jam fabula Vrbis , infimeque plebis Iudibrium , à qua ad fædissimas, blasphemaque voces adigebatur . In sacrilegas hasce nugas primùm è suggestu Aloysius est invectus acerrimè ; proscindens tantæ fæditatis incentores, per os fatui virus suum urbi inhalantes : tūm misericulum illum amentem ad se vocatum, dominostræ exceptum, decimo tandem die rus suum dimisit incolumem .

SED ad Acim Oppidum redeamus, ubi extructo Calvario res mirabiliores patravit. Imminet Oppido Aetna mons ille quidem nobilissimus Siciliæ , sed malus vici-nus , quippe qui subinde ignes eructans , prægrandesque bituminatos voluens lapi-des, ferventibus flaviis innatantes, oram amoenissimam sèpè funditus perdit , ter-ret semper . Hic dum extruentibus Cal-varium imminet Aloysius , in via complananda; importunus ferreus lapis, bissenos altus palmos, contumax, ferratisque mal-leis

leis cædere nescius, opus interturbabat & lapicidæ labori penè immortui , quinis in illo cædendo horis frustrà insumptis , Aloysi opem implorarunt. Ille subridens , terque Crucis signum in lapidem dirigenς , In nomine , inquit , Patris , & Filii , & Spiritus Sancti frangere . Quodicto , Aloysis abiiit, abiitque pariter lapis in pulvisculum .

Hoc cum lapide ; quod sequitur cum homine, qui quandoque lapidibus ipsis est durior. Antonio Leonardo aleatori perditissimo , nitenti tamen à ludo emergere , tantam divinitùs abalienationem impetravit ab aleis , ut ipsum nomen exhorresceret ; quin etiam , si ludentes aspiceret , cacodemones in stygiis illis papiris saltantes videbat , tam teturum odorem exhalantes , ut fugere cogeretur . Sed , quæ mentis humanæ inconstantia est , post annum ad aleas rediens , nec odorem sulphureum amplius hausit ; neque malum Genium

K k vidi

vidit in aleis , semper quidem ibi latitan-
tem , non semper apparentem :

Pavlo Vecchio Molario neglecta assu-
la carnem inter , & unguem sinistri in-
dicis intercepta , brachium ita contabue-
rat , ut postremus abscindendus fuerit
articulus , ne totum gangræna absume-
ret . Ille dolore amens , ejulansque no-
ctu per villas errabat . Serpens ulcus dum
alia abscissione compescere Chirurgus me-
ditatur , & Parens misera , ægris cincta
fororibus , illi suadere nititur , ut medi-
co acquiescat , si se vivum velit , & ma-
trem , filiasque incolumes . Ecce tibi
sub secundam noctis horam pulsatis fori-
bus ex disertæ voces auditæ : Defer An-
tonia natum ad Aloysium ; reddet enim
ægro sanitatem . Paruit monenti Numini
mater ; vixque illuxit , cum accurrit ad
Aloysium , quem totum diem præstola-
ta , ubi redeuntem è Villis , in quas agri-
colis concionaturus excurrerat , videt ;
Succurre , inquit , Pater funditus per-
ditæ ,

ditæ, ac profligatæ familiæ, in unius manus, cuius laboribus vicitabat. Flexit Alloysium triste spectaculum; attrectatoque ter putrescente brachio, non sine Crucis signo, ægrum ire jubet ad D. Antonium, suum illum erogandæ stipis præfectum, terque affectam partem oleo lampadis illius inungere. Primam unctiōnem placidus præter morem somnus exceptit; ad alteram foedè manus intumuit, quam pungere meditans Chirurgus, ut suppurationi viam faceret, sponte ruptam vidit, ac decidente pure exoneratam. Ad tertiam candidus nerviculus, morbi radix, extans, facile se passus est extrahi; & Paulus paucos intra dies sanitati redditus, labori se reddidit ad a-lendam, sustentandamque familiam.

SED jam è valetudinariis veniamus ad tumulum; & tot viris sanitati redditis redditum etiam vitæ pupulum adjungamus. Fuit is Io: Franciscus Foresta anniculus, qui morbo sacro laborans, quā-

K k 2 vis

vis latenter ab eo relinquetur brevi temporis intervallo exanimis ; semel tantum per tres ipsas horas , intercepto omnino spiritu , omnique calore , arterias ramque motu destitutus , & capite ; brachiisque in cadaverum morem contortis , pro mortuo habitus est ab omnibus & comploratus . Sub tertiam noctis horam , occlusis jam januis , vident Aloysium mixtum familiæ , veluti solaturum superstites ; & modò extinctum contrectantem manibus ; modò illi Crucis signo benè precantem ; modò jubentem ejulantes bono animo esse ; pupulum citò excitandum : matre verò respondentem , minimè redditurum ; firmius tamen pollicentem . Post multa chartacea icuncula infanti applicita , ille velut ex arcto somno evigilans , vagitus edidit ; versoque familiæ ingentem lætitiam luctu , desuit videri Aloysius . Tanta verò fuit prodigiij celebritas , ut puer in Vrbe à notis , ignotisque non jam Ioannes Franciscus appellaretur , sed

Mor-

Mortuus redivivus. Visusque est ante sex annos in Aloysii gesta inquirenti etiam cum incolmis, expers ejus Morbi, qui pharmacis minimè cesserat.

GEMINVM huic dè redivivo infante prodigium patravit, tot adjunctis vallatum tot, tamque idoneis munitum testibus, ut sit fusus describendum. Maria Caccioppa in Vrbe Corleonensi ute- rum gerens, ubi inaudiit conjugem fune torquendum, ità inhorruit, ut a- cerrimis correpta sit partus doloribus sexto à conceptu menfe; quo menfe par- tum minimè futurum vitalem Medico- rum Schola pronunciat; & in utero par- turientis jam extinctum obstetrix affirma- bat. Curritur ad comparandum profici- scenti ad Superos matri viaticum, & pro extrema lucta, & certamine unctionem; & hanc, illac aliis discurrentibus, currit so- cer morientis ad Aloysium. Actutum- is solum misit, qui confitenti aures da- ret,

ret : sed eò loci res erat , ut vix extortis
 nutibus , deficientem absolveret . Redit
 domum cùm fòcio Aloysii socer ; eum-
 que rogit enixiùs , ut nurus , fætusque
 discrimini suis precibus consulat . Susci-
 pit ille totam noctem se dueturum in-
 somnem , ad averruncandum utriusque
 periculum . Quid remotis arbitris , egerit
 Aloysius , eventus ostendit . Maria in-
 tendentibus se semper doloribus , concu-
 bia nocte supra omnem naturæ vim , &
 præter spem omnium , si Sacerum demas ,
 qui Aloysii verbis suffultus contrà spem in
 spem credidit , aliosque benè sperare ju-
 bebat , est enixa puellam , sed rigescen-
 tem , tanto nigrore suffusam , adeòque
 destitutam motu , ut mortua omnibus vi-
 deretur ; obstetrici verò etiam citrà du-
 bitationem ; præsertim ubi diù fotam
 nihilo se melius vidit habere ; quare pan-
 nis involutam abjecit in angulum , sepeli-
 endam postridiè in agro , quippè quam
 baptismi aquis ablueret nequissent . Inter-

cà

ea Mater visa sibi pupulam vagientem audire, mittit exploratum num filia vi- veret: domestici convolant, & frigidio- rem, tetroremque fetum informem quam antè reliquerant reperientes, ubi semel, iterumque id exploratum est clamaante matre, hanc demum vi morbi aberrare crediderunt. Clamat tertium mater, visa sibi disertiùs exaudire vagien- tem; accurrunt omnes, & mirum di- cētu, stupore, lētitiaque attoniti riden- tem puellam inveniunt digitulo labiis ad- moto non secus, ac aliquid ex illo exuge- ret. Student omnes certatim fovere, ob- voluere calentibus fasciis, & obstetricem accersere; quæ illudi sibi putans, accessit invita; ast ubi hausit oculis: quod minimè crediderat absens, attonita & ipsa spectaculo, lētitiaque exiliens, nulla interpo- sita mora redivivam sacrī aquis abluit; abluta Mariæ nomen dè nomine matris imponit; benè manè ducit in Templum pupu-

pupulam, reliquis baptismi ritibus expoliendam; reductamque domum, matrique redditam, inter genitricis brachia evolantem ad Superos, mente prosecutus est Aloysius, primarum in ea scena partium actor, licet intra proscenium.

MVLTA fuerunt, quæ fidem fecere miraculo. Concors domesticorum sententia obstetricis vallata testimonio. Tum recens ab utero corpusculum prò mortuo habitum, adeoque vix semitectum, ne crearet horrorem, nocte illa nivali, & in paucis prægelida occumbere debuisse; etiam si vivens prodiisset. Accessit ad Matris imperium vagitus sibi visæ audire exploratio iterata. Confirmavit has omnes conjecturas, & adminicula, primariorum Medicorum Panormitanorum ritè interrogatorum sententia, quæ stetit contra naturæ vires prò patrato prodigio. Sed nulla major suffragatio facta, quam quæ accessit ab Aloysio. Ipse jis auditis primùm gavi-

gavifus tacitè ex animo , tum pro con-
cione obortis lacrymis totum vulga-
vit uberrimè , disertissimè appellans mi-
raculum : quod tamen à se in SS. I-
gnatium , & Xaverium transferebat ;
quorum icunculam ad se occultandum
puerperæ dono dederat . Hac illa de-
inde usa est ad maturandum aliarum
mulierum laborantium partum : constante
facilè virtute ad minora patranda , ma-
ximo illo omnium jam patrato prodi-
gio ; cujusmodi procul dubio est è mor-
tuis excitare : quas voces grandiore
sono ipse Aloysiustam sedulus alio-
qui sui occultator , non est veritus.
usurpare .

A tumulis ad valetudinaria redditus
effet importunus ; & mortuis vitæ redditis,
alios saluti redditos accersere , ordo præ-
posterus . Verùm ne , vel sanitati restitu-
torum gratum animum , vel industrio-
rum quæsitorum laborem præteream ; a-
lia etiam cursim perstringamus ; & mino-

L I ris

ris licet subsellii prodigia adnectamus in coronidem tunulorum , & quandam veluti projecturam coronarum .

DREPANI Iacobum Fardellam , tumore ouum æquante orto in capite , iussu oleo Sancti Ignatii inungi , sanitati pristinæ , evanescente tuberculo , redidit ante unctionem ; quippe quam in sui occultationem magis , quam in ægri pharmacum præscripserat .

VIBONE Iosephæ Cottæ sex iam annos ex diuturno morbo reptanti , potentique ab Aloysio stipem ; jisdem , quibus olim Petrus , usus verbis : *Argentum , & aurum non est mihi ; quod autem habeo hoc tibi do* : Vade , inquit , ad Mariam Roccaforte , quæ te reddet Sanitati (fuit hæc Virgo integræ , sanctæque vitæ laude , & Cælestium rerum contemplatione , divinisque favoribus celebris ; cuius cadaver in Ecclesia illius nostri Collegii conservatum , aliquot ab obitu annis integrum omnino , atque incorruptum inven-

ventum est) Anceps hac responsione Iosepha , repetit elatiori voce ab Aloysio stipem ; qui jisdem omnino verbis iterum respondit . Quare illa reptans , ut solebat , contulit se ad templum ; convenit Virginis tumulum ; defunctæ perinde ac si viveret Aloysii mandata retulit ; & stupentibus omnibus illicò erecta convalvit . Mox adfuit Aloysius , à quo etiam longiorem vestem , quae tegeretur , accepit .

IBIDEM fæminam sesquiannum quartana laborantem reddidit sanitati . Avolæ à Didaco Medoro Vicario duplicem tertianam . Ruri nostro in Bagharia à Juliano de Stephano S. I. Adiutore luxationem amplexu gemino depulit .

THERMIS Leonardum Zangara diffici li urina , & hæmoroide laborantem ; post salubria monita sanum reddidit .

PANORMI Iosephum Serum ex testiculum tumore jacentem surgere è cubili jussit incolumem . Antonium Fortenos-

L 1 2 me ,

me , & Iulium Castelluccium ; utrumque jam conclamatum , precum recitatione excantato veluti morbo , ab interitu vindicavit .

IN Parco Rusticum incuruum ; invalidumque operi , opem petentem primò depulsum , mox iterum adductum ab Aloysi Socio , ad quem confugerat anteactæ vitæ noxas homologesi expians ; aquæ lustralis amulam totam in ægri caput infundens , jussit ad labores redire : eodemque temporis momento jam prævalidus rediisset , nisi imminens nox quietem suassisset .

APVD Leontinos Antonius Omodei lethaliter febriens , ubi vocem Aloysii audit petentis per compita stipem pro Orphanis ; nudus uti jacebat , una testus subucula , ad eum accurrit ; qui Crucifixi , quem manu gerebat , signo dimisit incolumem .

MESSANAM longius accitus ut D. Andreæ Averna vitæ consuleret , jussit eum benè

benè sperare ; vitaque ejus sese vadem exhibuit : tanti fidem sponsoris veritamors , statim abscessit .

ENNÆ D. Mario Petroro rimosas quattannis è regionis frigore gestanti manus sanavit , non amplius rūpendas in posterum .

CATANÆ quadrimulus puer ad ejus genua provolvens dolorem dentium , quo afflictabatur , abigeret , rogauit . Risere alii candidissimi pueri innocentiam ; risit & Aloysius , qui Crucis signo incolumem , exilientemque dimisit .

VIBONE etiam in Calabria puer quidam Leo Lucas capitis dolore , comitali morbo , & sanguineo è naribus fluxu labrans , puerilibus precibus incolumentem ab Aloysio , impetravit .

EODEM sanguinis stillicidio Liparæ Pinna Vapa laboraverat quindecim dies ; cum jussa oleo , quod antè divinam ardoret Eucharistiam , nares inungere ; stetit sanguis .

STETIT Liparæ statore Aloysio sanguis ;

guis; Mascari eodem jubente, eandemque olei unctionem præcipiente, lac è siccis überibus cuiusdam Antoniae fluxit uberrimè, quo pupulam aleret; tamque irrigua fluxit vena, ut quærendi illi fuerint infantes, qui mammas exonerarent.

IBIDEM præstolabatur Aloysiūm Anna Barbagallo, quæ cadens, brachium fregerat, inepta proinde labori, quo allebatur. Declinabat ille mulieris conspectum: sed Paulus Graffus Sacerdos, languentis fæminæ levir, rem ita architectus est; ut fratriam circumfusam mulieribus sisteret Aloysio; qui gregi illi fæmineo signo Crucis benè precatus, ægris consuetam inunctionem olei præcepit: qua peracta, ægra intrà biduum omnino convaluit: id verò cum omnes in stuporem adduceret, vir ejus: *Mirum quidem, inquit: Sed magis mirarer, si Sanctus hic non patraret miracula.*

C A P V T . II.

Prodigia ab obitu Aloysii.

IDIMVS Aloysium, dum vive-
ret, elementorum potentem ;
seu cum inter imbræ , inun-
dantesque fluvios ficcus ince-
deret ; seu cum sterilem humum fæcun-
daret ; seu cum ad terrendos noxios se-
reno Cælo deduceret fulmina : obse-
quentibusque ei aëre , terra , aqua , u-
nus videbatur ignis minimè famulatus ;
qui tamen longè majora obsequia parabat
extincto , quām viventi cætera exhibui-
sent elementa , quippè quæ ejus viventis
jussis parverant ; ignis verò defuncti te-
nuissimam umbram inauditam est prosequu-
tus prodigiis .

CASTRI non procul Messana Angela
Ruys papiraceæ attachu icunculæ , ALOY-
Sium referentis , sibi Panormo missæ ; ubi
ad

ad Populi fovendam pietatem , & Aloysii desiderium leniendum , fuerat impres-
sa ; è lethifero , comploratoque Medico-
rum judicio morbo repente convaluit .
Hanc illa beneficii memor præteriti , fu-
turorum morborum depultricem semper
pectori applicitam gestabat . Semel vero
forte fortuna ad res domesticas surgenti
in subiectas , quibus assidebat , prunas icun-
cula decidit : sensit mulier , amissso amu-
leto , aliquid cordi suo deesse ; quod dum hac
illac cursitans querit solicita , post quar-
tam tandem horæ partem in igne repe-
rit ; quo libentiùs præcordia sua , quam
Aloysii effigiem concrematam voluif-
set . Verum dum sanctos cineres legere
parat , & servare , ubi proprius accedit ,
illæsam ab igne extrahit icunculam ; ab-
sumente tantum igne purioris chartæ re-
liquias , & à coloribus abstinentे . Pro-
cidit amens gaudio in genua ; petitque
festivis lacrymis incuriae veniam ; & E-
vangelicam imitata fæminam , convo-
cat

cat vicinas; effusisque letitiæ vocibus, tota penè civitas interfuit prodigo. Et videre erat ignem artificem ità inutilem circumcidisse chartam cuspidibus supernè, & à lateribus subtus extantibus; ut ex ea crucem formasse videretur, cui effigiem Aloysii alligasset: quasi verò ille, vel pictus sine cruce esse non posset. Digressis omnibus stupore defixis, Angela redit ad lacrymas, seipsam detestata; quòd medicum suum tam malè habuisset. Tandem ò Dive, inquit, quem tam mala hospes, & infida igni tradidi; aliò abi fidelius, honestiusque tractandus; & discedentem hospitem amplexa, osculataque, Laurentio ab Alexandro Archipresbytero Vicarioque tradidit honorificentius custodiendum.

Nec semel Aloysii effigiem veneratus est ignis. Eodem anno gemino prodigo, sed luculentiore, furens ignis rusticus pepercit illius imagini, cui domesti-

M m^o cus

cus blandior ignis antè pepercera^t. In pago, cui Palma nomen, Franciscus Calvarus, Ioseph Vecchius cum Iosepho Sacco in campum, vepretis, aliisque noxiis fruticibus ignem admoturi, descendebant, quò ad sementem aptarent novalia: ac primūm undè flaret ventus, qui ferret quò ipsi vellent flammarum attentè dispiciunt. Tum senticeto averso, & proinde à vento, incendioque tuto vestes, rusticamque supellectilem imponunt; & flammarum excitata, aliò commigrant. Sed quæ vento fides? qui ante secundus flaverat, nunc reflat adversus; & tutam illam recularum suarum stationem corripit; correptamque momento succedit. Sub meridiem ad senticetum praesuri coloni dum redeunt, incensa omnia reperiunt; & vix locum, in quo sua omnia deposita agnoscunt; scrutatique omnia, nec amplius dè jactura dubii; cuius jam fidem rerum suarum reliquæ quædam faciebant; latrante fame, scruta, pan-

no-

nolasque vestes sibi ereptas, tanquam purpuras lacrymantur : Ioseph Saccus, qui in mantica nummos, & iconem Aloysii inter alias chartas habebat repositam, ad fenticetum accurrens, cineresque effodiens, sua omnia prorsus absumpta reperit. Nummi in rude, infectum, denigratumque metallum abiebant. Vna Aloysii effigies illæsa, incendi victrice inventa est. Octo spectaculum illud numeravit oculatos testes idoneos, quos in admirationem, venerationemque rapuit. Saccus factus tanto prodigo doctior; supraque rusticum sapiens; ratus celebriori jam ex incendio hospiti suo aptius querendum hospitium, ad Palmæ ducem accurrit, eum tanto dono muneraturus: ille absumptam igne pecuniam largiori muneravit; atque Aloysii iconem, una cum nummis, quos ignis penè absumpsierat inter Sanctorum Reliquias reposuit; factumque totum sanctissimo oculatorum testium jure ju-

rando obsignandum curavit.

IAM verò non miror victos ab ea mōrbos imaguncula , quæ vicit incendia. D. Honufrius D. Placidi Rizzo S. Annæ Domini filius lethaliter decumbebat , interclusis pituita faucibus ; quo Epidemico morbo Drepani grassarite plurimi perierant. Inflato, & averfanti mammas infantulo jam parabantur inferiæ . Cum commodūm Paren's Panormi eo tempore degens , quo tempore ibi Aloysii impressæ nuper imagines distrahebantur per compita ; emptam pictam paginam illigat epistole , pium ut ipse puzabat piæ uxori munuscum ; sed verius defienti filio amuletum . Nam vix eam spei plena parens agenti animam puerο apprimit ; cum ille crassis egestis humeribus, morbi seminibus, repente convaluit, incredibili genitricis lætitia , & pueri suo tempore gratissimo animo; cum natu grandior acceptam vitam referat Aloysio .

VINCENTIA Planella Panormi ; Antonia Nun-

Nungrò in Collisano ruptum à suis infans tulis attactu icunculę depulere, tanta sanitatis constantia; ut prioris filius è fenestra decidens, ab illo, morbo, quo ab ortu tentatus fuerat, immunis evaserit: dum enim agenti jam à casu animam Vincentia parens Aloysii imaginem applicat; & ab interitu vindicavit; & rupti ne vestigium quidem ipsum apparuit.

HACTENVS dè Icunculis, quæ umbræ sunt hominis: quid dè vestibus, aliisque, quæ ex Sanctorum attactu nescio quid latenter haurire videntur? sed ne longus sim; percurram potius aliqua, quam narrabo.

HycCARÆ audita Aloysii morte Petra Baldatia vestis ejus frustulo capiti applicito, quadratum, quo laborabat dolorem depulit.

IBIDEM Catharina Serra (decubentem duos menses virum), precariorum globulorum serto, quo Agathā Gritti Aloysius donaverat, contingens; adeò vegetum reddidit, ut postridiè rusticos labores repetierit.

SALEMI Iacobo Vesco tormini-
bus

bus laboranti particula indusii ; Ioannæ Alicatensis strumis capilli reddidere salutē ; quos D. Angela Formica Joannæ parens semel experta salubres, in filia; in atrocissimis partus doloribus adhibuit, tanto proveni-
tu, ut ferè non sentiens fætu se exoneraverit, absente obstetricie, quæ discesserat rata partum esse immaturum, dolores vero præteritos non ab appetente partu, sed à Novilunio fuisse excitatos.

MONET me locus, ut quam propitius parturientibus, partuumque sospitator fuerit Aloysius paucis aperiam; longe pluribus relictis, ne pariant ejusdem generis prodigia coacervata fastidium.

ALICATÆ Anna Pastorello edendæ prior animæ, quam fætui, post trium dierum defectiones, & spasmoda, defeccta viribus, naturalique virtute, tandem morti concolor nigruit. Vocatur Sacerdos, qui deficientem Divino pane reficiat, adest ille impiger, sed re infecta rediit : quod ubi vulgatum est, omnibus

nibus gemino commotis periculo ; prænobilis fæmina pileum clericalem , quo Aloysius utebatur , misit præfensi subsidio ; vix hic admotus miserè est ; cum illa elegantulum in lucem infantem edidit ; qui quindecim natus dies , matre superstite , & incolumi , ritè ablutus evolavit ad Superos :

Ibidem imploratio Aloysi non tam partui prosperè cessit , quam matri Mariæ Streuæ ; cui , cum ex parturitionis doloribus ipsas viginti quatuor horas frustrè exanclatis certa mors immineret , Franciscus Palatius ejus sobrinus vestis Aloysi particulam adhibuit : quo contactu extinctum factum edidit incolumis , raro prodigo ; cum mortuum factum mors Matris consequatur .

PANORMI D. Rosalia Termijai interpartriendi dolores , à Principe S. Annæ , cum qua archissimis consanguinitatis vinculis jungebatur , jussa Aloysii parentibus præsentissimi opem implorare : contracta e-

R. 1. 1. 1. 1.

jus

ius effigie, primū acerbissimo, quo se morituram putabat dolore, levatam sensit; tum ad maturandum partum eadem, quæ adstabant Matrona, subuculæ Aloysi filia propinavit in aquæ haustu laboranti; vovitque mater si pareret, partum ex Aloysii nomine denominandum: mox parvulus in lucem Aloysius prodierit.

ISDEM omnino pharmacis Princeps Villæ Francæ parturienti, non sine magno timore, Conjugi felix puerperium impetravit.

CATHARINA, Rubina, tertium iam diem absque partu parturiens, vix eius imagine tacta, prosperè fudit infantem: quod Iosepham obstetricem in tantam admirationem rapuit; ut immemor aliorum Cœlitum, unam in posterum Aloysii opem imploraret, cum adstabant parturientibus.

AGATHA Cristalda infelix admodum experta fuerat semper puerperium. Eam ob rem Natalis appetente partu coniugis, divinam exponi Eucharistiam populo impetraverat; qui ab ea prof.

prosperitatem partus obtineret. Anno
verò salutis MDCLIX. cum illam segmen-
to vestis Aloysi Nuntia quædam conti-
gisset, felicissimum ei contigit puerpe-
rium: ut etiam Annæ La-Ganæ, eo tan-
tum discrimine; quod hæc morti pro-
pior, non panno discrimin evasit, sed
pane, qui Aloysi mensæ supererat; quo
etiam illa reddidit sanitati equum, &
gregem porcorum, ferali lue correptum.

ANGELA Trigona judicio medicorum,
conclamata, quod post exclusum abor-
tum secundas non egereret; quarta tan-
dem die indusii particula tacta, secundo
usa remedio secundas abjecit, mortem-
que propulsavit.

COSMAS Mosconius Sacerdos Græcus;
admodum Aloysi Epistola Onuphriæ uxori,
viribus in partu destitutæ, prosperum,
& doloris omnis expertem partum obti-
nuit. Felicitatem partus, per Aloysi E-
pistolam impetratam, epistola dè alio fe-
lici partu firmet, & caput obsignet; scri-

N n pſit

psit hanc ad Socios ALOYSII Abbas Di-
Marcus dè Georgio Archipresbyter Clu-
sii in hunc modum .

REVERENDI PATRES MEI.

POST vestrum discessum placuit Deo,
deprecatore magno illo suo famu-
lo Aloysio , prodigium patrare , omnium
consequentium temporum memoria di-
gnum . Quinto Kal. Septembbris , sub pri-
mam noctis horam dum domum rure re-
direm , audio Margaritam Campesi
agere animam ; imminentis mortis cau-
sam esse partum , fatumque transuer-
sum , quem in cassis illis itineribus in vi-
am reponere solius Dei supra natura vi-
res operantis esse ; certè Medicos , &
pharmacæ omnia id minimè potuisse .
Miseranti mihi gemina vita , & in
animula illa etiam aeterna jacturam , ve-
nit in mentem frustuli , quod ex Aloy-
sii veste resectum RR.V. mihi dedere ; il-

lud

lud minutatim concisum famula tradidi,
qua ad morientem deferret, eique juscum
lo mixtum propinaret. Illa, hausto salu-
bri poculo, benevalens in lucem edidit in-
fanten; qui sacris ablutus aquis, intra
paucas horas evolavit ad Superos. Tan-
tum, tamque evidens prodigium mi-
rum quantum amoris, & venerationis
Aloysio conciliaverit; cuius nomen to-
to in Dei laudem celeberrimum orbe
percupio. Valete Patres mei, memo-
resque famulum vestrum Aloysio com-
mendare. Clusii tertio Idus Sept. 1665.

C A P V T . III.

*Alia mira Aloysii ope
patrata.*

D levandum Lectoris fastidium,
una , eademque benè longa
prodigiorum via incedentis,in-
tersedimus; eandem nunc repe-
tentes , illud referimus commodi , quòd
statiōne recreemus , quem varietate non
possumus : Io: Vecchius diffici , & per
biduum nulla urina, inter dolores atrocif-
simos , interclusa calculo via , usus pul-
vinari , quod olim Aloysio hospiti suo
apposuerat , repente convaluit , ingenti
arenularum vi explosa cum calculo ; tan-
to medicorum stupore , ut Sylvius Olive-
rius Physicus tam pręproperam sanitatem
in sene pręsertim decrepito Superis om-
ninò adscribendam censuerit . Hoc bene-
ficio factus fidentior, cum Panormi ischia-
dicus

dicus uno pede debilis, penè jaceret immobilis, alteri innixus, spe fultus tandem in nostrum Templum pervenit, unde in Aloysii Sepulcro volutatus, sanus abscessit.

SALEMI puella bimula Iosephi Nucci filia, ejulatu maximo dolorem viscерum quo poterat modo probebat. Admovent lugenti Aloysii effigiem, & velut excantato morbo in risus effusissimos solvitur.

D. Margaritæ Cajetanæ filio Xaverio, quem eo nomine Parentes Societati oppigneraverant; & Aloysius dum viveret, extra se raptus fasciis involutum, aræ impositum, Deiparæque vovens suscepérat; mortuus favere non destitit: nam pueri lethali morbo correpti salutem Mater manifestè adscripsit Aloysio; usq[ue], ubi alia remedia vidit invalida ad curationem, Clericali Aloysii pileo, quem in divitis Domus gaza asservabat; in quo præter omen (debet) dit

dit enim deinde puer Societati nomen)
illud etiam non sine admiratione fuit ,
quod æger admoto pileo levaretur , af-
flictaretur remoto ; ut citra dubitatio-
nem orta salus ad Aloysium pertineret .

Hoc tam præclaro , perspicuoque
prodigio Nari patrato , alia ibidem pa-
trata occultari se patientur . Cujusmo-
di sunt Angela Lubilato , & Antonius
Pecora è molestissimis morbis conva-
lescentes uno hausto pharmaco aquæ A-
loysii lipsanis medicatæ . Quo eodem
medicaminis genere , vel non longè dis-
simili ; lipsanis scilicet Aloysii vel hau-
stis , vel deglutitis , vel gestatis , vel
tactis plurimos saluti redditos turma-
tim recenseamus , morbis tantum , mor-
bosisque percursis . Matthia Cannava ,
Philippus Cornabacius , Franciscus Pin-
nisi , Carminus Bua , Franciscus Bella ,
Maria Rizza , Agatha Presti , Antonii
Patanei quadrimus filius tertiana ; Antonia
Zappalà molestissima brachii fractione ;

Gra-

Gratia Ventura morbo cardiaco ; Maria Rizza , & Gratia Salerna cephalico , aliquique aliis morbis Aloysio fospitatore depulsis , repente conualuere .

Pavlus Cannavus jam moriturus Aloysi subuculam simul & vitam , induit ; libitinariis indumentis , quæ jam parabantur , abjectis .

CATHARINAM Labruzzam Corillionensem à Dæmone obfessam esse non levissima conjectura erat ; non dum se tamen pro diderat malus genius : ducta Panormum est ad D. Mamiliani sacra lipsana , ad quorum conspectum mali illi genii solent torti torquere quos insident , miserabilisque strepitus edere . Tacitus tamen Dæmon , ne cogeretur facesse , tormenta cohibuit . Quod tamen non fuit virtuti , sed Aloysi gloriæ adscribendum citò sensit infelix : nam cum famina Cacodæmonis hospita urbem adventarum more lustrat , princeps Societatis nostræ Templum adit ; quod ut

fuit

subiit, è vestigio conturbata latentis hostis deprehendit insidias. Gauisa, ibi male habitare hospitem suum, ubi ipsa neosciens asylum repererat, ad Aloysi tumulum rectâ contendit. Non tulit nefarius Sacri cineris penetrabilem ignem; fœminamque solo afflictam reddit exanimem; ipse inconditas voces, ejulatusque stygios per jacentis corpus ejaculatus, diuturnam post luctam, tandem vietus, nunquam redditurus abscessit.

CLAVDAT tot languentium agmen, puella cæca, & quæ præ oculorum orbitate aliis via præire non potuit, præentes longo ordine languentes sequatur.

SALEM I defluvium acre, pertinax, diuturnumque Catharinæ Antoninæ Lagutta filiæ oculos invasit; quæ septimo tandem anno itâ corrupti, ut lumen omnino ademerit; accessit orbitati tam acerbus dolor, & doloris comes mæstria; ut ad fletum oculos; caput damnaret ad genua, quibus illud, standi impotens tan-

tanquam pulvinari semper hærebat. Ex quo situ sensim curvescens, gibbera tandem evasit: mater eo perculsa spectaculo, nec medicis, nec pharmacis parcebat; quibus frustrè tentatis, fortè fortuna incidit in pauperculam, stipem corrugantem, ad eamq; faciliùs impetrandam Aloysi laudes cæcorum more canentem. Incidit mens, non factum sine nomine, ut Cæca Aloysium vocaret; monerique se, ut ejus opem prò cæca filia imploraret. In spem igitur venit Sanitas, cuius ea spes vivida solet esse præludium; & anili simplicitate cum Aloysio non fecus, ac illum præsentem haberet paciscitur, si intra diem oculis filiæ lumen reddat, filiam ab se pulla veste indutum iri, quali Societati Iesu addictæ fæminæ uti solent. Vix illexerat; cum accurrit ad Collegium; Rectorem exorat, primùm ut panno, quo conficienda erat tunica bene precetur, tūm ut à prandio natæ oculos sacris

Oo ALO-

Aloysii reliquiis dignetur contingere . Vix pransā cum filia accurrit ad Templum ; quod , cum importuno illo tempore clausum offenderet ; veritatem transactis à fædere inito horis , à pactis Aloysius resiliret , pulsat , clamat , vociferatur , homines , superosque contemnatur se pactis stetisse ; non tribuendum sibi si statum contractui tempus labatur ; & ad proximum Collegio Sanctimonialium Templum se confert ; ubi etiam tam largo fletui indulgebat , moræ impatiens ; ut Anna Maria Rocca , & Francisca de Blasi spectaculo perculse singulatentem interrogarint , ecquid sibi accidisset ? tum illa rem totam aperit : subditque expectare se lipsana Aloysii , ut cum illo contraxerat . Cui Anna : Si nihil aliud deest ; confici possunt tabule ; apud me enim est industri illius particula , quam libenter elargior : eamque charta rectam demisit ; quam illa veluti cælitus delap-

delapsam arripit , veneratur , exoscular-
tur ; tum utriusque pupillæ admoveat cæcæ
filiæ ; quæ statim videre potuit , quan-
tum satis erat , ut posset sine duce rectè
ad aram pergere , ut Deo gratias redde-
ret , suadente id Matre . Hæc jam præ læ-
titia gemens illigato , implexoque Catha-
rinæ capillis industi frustulo , cum nata-
domum revertitur , inclamans quaquà
transit Miraculum . Quibus vocibus gens
excitata , dum plauderet ; Gaspar Vé-
scus periclitatus , num mulieri tam san-
ctè affirmanti prodigium esset creden-
dum , percontatur à Catharina , et quid
esset illud , quod ipsi erat in manibus ? cui
illa statim , tale scilicet nummorum genus ,
quamvis aliquot passus aberat Gaspar :
Viciniæ voces , gratulationes , gaudia
facile est conjicere . Mater inter fletus
irriguos illud ingeminabat : Aloysiū eam
reddidit sanitati ; & adventantibus natæ
pupillas ostendebat . Vbi æstus ille refedit
accendentium , gratulantium , percontan-

O o 2 tium

tium, in Catharinæ oculis pars quædam
prisci albuminis apparuit. Quod ubi
mater advertit, audacter exclamat: Quid
hoc est Aloysi? si ita res est: rescindo con-
tractum; nolo partem morbi, nolo ve-
stigium: aut totum, aut nihil; aut re-
deat cæcitas; aut cæcitatis etiam illud
faceſſat crepusculum. Mirum dictu, stu-
tas illas voces, sed ex præfidenti ortas
animo veluti timuiffet Aloysius, illud Ser-
vatoris nostri viſus est repetere: *O mulier
magna eſt fides tua, fiat tibi ſicut viſ;* Et
protinus evanuere illæ non tam præteriti
morbi reliquiæ, quæm futuri prodigiſ ſe-
mina. Poſtridiè mater pulla, uti voverat,
veſte indutam filiam grati animi ergo du-
cit ad Asceterium: ubi excepta festivo æ-
ris Campani pulſu, Sanctimoniālumque
concentu, gratias Deo egerunt can-
tico illo Eucharistico, quod Ambroſio;
Augustinoque adſcribitur. Et veluti pro-
digium ex prodigio naſceretur, ut ab o-
culis cæcitas, ſic à dorſo gibbus abſceſſit.

II-

Illud hic postremò addendum prò corone, prodigo vaticinium non defuisse: nam Salemi Aloysius rogatus ab Antonina, ut cæcitatem à nata depelleret, ne desperes, inquit; nam citò voti compos eris: *Ipse enim sciebat quid esset facturus;*

SAC

CAPVT. IV. ET VLTIMVM.

*Aloysius post obitum
visus.*

VM Viri Sancti patrant prodigia, sua largiuntur; cum verò videndos se exhibent, se ipsos: gratius proinde donum, & pluris etiam faciendum ad sanctimoniaz contestationem; præsertim cum mira, & visa se se invicem complectuntur, & excipiunt: nec valdè timendæ sunt, aut oculorum, aut mentis præstigiæ, cum vel in quiete, vel vigilantibus nobis ji se se videntes exhibit, quos maximarum virtutum fama evexit ad Sidera; & prodigiorum turba suffulcit. Neutrum autem horum in Aloysio desiderari hactenus luculentè ostendimus.

OLIVAM Rogeriam excitatam illucescente die æris campani funebri sono,
qui

qui extinctum Aloysium urbi nunciabat,
Sanctum virum veneratam iterum ample-
xus est somnus . Cum ecce visa sibi est
videre propè cubile Aloysium, tanta deli-
butum lætitia , ut licet se Cælo dona-
tum jam proderet , sciscitata tamen ab
illo sit , ubi nam degeret ? cui ille :
fruor , inquit , jam Deo , quæ eorum ,
qui ipsi serviunt merces est . Tu verò
memineris , esse post fluxam hanc vitam,
tum beatas sedes , tum stygias : quo di-
cto videri desuit; quasi etiam è cælo con-
cionabundus , animorumque venator .
Mulier læta viso , dicto hæsit attonita .

Olivæ dormienti , Onuphrio Rizzo
vigilanti , videntique apparuit . Ferve-
bant ab Aloysio patrata prodigia ; cum
miser ille post atroces oculorum dolores
captus lumine , ab eo , dè quo tanta in-
audiret , opem implorare constituit ; &
melioris in posterum vitæ proposito ,
priorisque exhomologesi , particulam
vestis Aloysii admovet oculis ; quos illi

cō

cò dolore levatos somnus oppressit. Quem tamen citò Aloysius vehementi impulsione discussit; & videnti, sentientique, Pone, inquit, metum, optimè convalesces. Ille duplici latus beneficio, & depulsæ molestissimæ cæcitatis, & visi Aloysii, oculis prosequutus est abeuntem.

QVOD sequitur viso adiunctum habet prodigium, & vaticinium: Mariæ Magdalena la Grua ultimum vale dicens Aloysius, precarium B. Virginis fertum dono dedit, singulis tamen diebus per integrum biennium piè percurrendum. Excepit lœtissima mulier sanctum à Sancto viro munusculum; pensumque quotidiè sanctè persolvit. Transacto bienio præceps è scalis, La Grua caput fregit fædissimo vulnere. Apparuit lethaliter decumbenti Aloysius, eamque reddidit sanitati. Illa arctissimè complexa corollam, obsidem beneficii, & temporis, quo patrandum erat prodigium indicem, nunquam dè manibus posuit. Contigit ali-

aliquando , ut iter faceret ; energumenamque offenderet clamantem , ut rosarium , quo torquebatur abjiceret ; illud ipsa valentior ex ejus collo suspendit ; excantatumque Psalterio minimè personante malum Genium , victimum coëgit abscedere . Habes quadruplex in una narratione prodigium .

BREVIORA hæc visa ; illud diuturnius ; breviùs tamen narrandum contrahenti jam vela . Leonardo Mangiò ex fracto omento intestinum ad ovi instar eruperat ; consecutus egressionem est vomitus , & gelidus sudor , mortis prodromus . Nihil proficientibus medicamentis , Antonia Mater icunculam Aloysii admovet filio , quem mox somnus corripuit . Hic illi visus Aloysi , à quo iussus benè sperare , sua ad sanitatem fide obligata , ductus est in amoenissimos hortos ; ubi inambulantes jucundissimos habuere sermones . Expletis quatuor inambulationis horis , atque colloquii , ex-

P p per-

pergiscitur puer; tum viso recreatus, tum morbo depulso, præ lætitia gestiens, exclamat: Sanus sum, sanus sum, sanitati me reddidit Aloysi. Accurrit Mater, & non modò tuber, sed vestigium ipsum vitii evanuisse deprehendens, exilientibus præ gaudio domesticis omnibus, Aloysio suo agit amantisimas gratias.

AGRIGENTI Francisca Iubilaro noctem insomnem traduxerat inter atrocissimos dentium dolores, & preces ad Aloysium, ut levaretur dolore; quo ita urgебatur, ut infelix, ne potum quidem nisi per fistulam posset haurire; ne compressis fortè gingivis, spasmate, ut sibi videbatur, occideret. Admovit dentibus particulam subuculæ Aloysii: sed is surdus ad preces fuit, plusquam rogaretur mox daturus. Semianimem dolore foeminam seu stupor, seu somnus oppressit. Tunc ei se videndum præbuit Aloysi, qualis in sacris excursi-

cursibus solebat incedere. Ecquid est inquiens, quod homines, superosque fatiges? sume calentis mellis haustum, cui dentes parumper innatent, & convalesces: abiit ille; ipsa cælestis medi ci præscriptione usq; , repente convaluit; tanta admiratione vicinæ, cui ex assi duis ejulatibus notus simul, ac molestus erat Franciscæ morbus; ut exinde non alio prò dentibus sint usi remedio, fructu non pœnitendo.

Rosa Rinello Corilionensis tam gravi correpta est angina; ut se triduo crederet morituram; angebaturque non minus quam morbo, quod interclusis faucibus sine, sacro viatico congeretur abscedere. Imploratur Aloysi us, ejusque vestis fragmenta sumuntur, sed frustrè omnia: illa dolore amens, repulsæque impatiens, versa in minas: Aloysi, inquit, nisi mihi tam præfens aderis, ut manè des surgere, te sanctum esse minimè credam. Inepientem

P p 2 som-

somnus corripuit ; in quo visa sibi est videre eo aspectu Aloysium , quo concionantem alba in veste viderat : quo viso excitata est , ruptoque ulcere , & magna vi puris egesta , illicò guttur detumvit ; mox depulso mortis metu , convaluit ; eoque pluris in posterum estimavit Aloysium , quod nocentiori sibi faverat imploratus .

VIDENDVM etiam in quiete se dedit D. Andreę Equiti Messanensi , Elisabethę Messinæ viro ; eumque dè familia percontatus , audit Equitem dè uxoris salute esse sollicitum , quartum jam mensem ex luxatione decubentis : jussit dè exitu morbi non esse sollicitum ; atque ad Elisabetham accedens , motum loco pedem Crucis signo tangit , & abit . Hic tum præ gaudio excitatus Andreas , conjugem excitat , & visum narrat : Elisabetha strato se corripit , factura sanitatis periculum ; & primò alteri innixa ; tum sine fulcro benè progreditur : quod in obæsa fæmina , atque nigrescente , in-

inflataque nuper miserum in modum
non sine vitæ discrimine tibia, vulgo ha-
bitum est prò prodigo ; uti etiam à Pa-
normitanis Medicis , in eo benè expen-
dendo intentis . Quod verò sequitur ,
citrà omnem dubitationem narrata ha-
ctenus , longo superat intervallo .

NUPER è vivis excesserat Aloysius ;
cùm Petrus Cotta è sella quatuor præalta
palmos, qualis solet esse puerorum, præ-
ceps in terram ruit ; cumque forficu-
las haberet in manibus ; eæ , seu ad-
versis teneret naribus , seu casus intule-
rit ; tanto impetu narium per meatus
sunt introrsùs adactæ , ut ipso exanimi ,
& exangui , sanguine solum innata-
ret . Infelix pater , furentium in morem
currit ad medicum ; mater ad Aloysium ,
cujus prodigiorum fama gliscebat ; &
flosculum cum globo precario , quæ il-
lum contigerant nato admovet . Voca-
tus adfuit Aloysius , visusque puero , can-
denti insidens mali , radiosque ejaculans ;
quis

quis ipse sit aperit ; tactoque vulnere ,
absolutam numeris omnibus incolumentem reddit ; quare puer in ipso cubili saltus
edens , venatoria arma poscit ad fallendas
aves : se à *Beato Aloysio* per sanatum cla-
mans ; quo illum adiuncto semper quoad
vixit nominare consuevit in leutaneticis
precibus , Deiparæ encomia semper jis vo-
cibus obsignans , *Beate La Nuza ora pro
nobis*. Quis fuerit adstantium sensus , stu-
por , jubilus conjici facilius potest , quam
enarrari . Maxima certè medicorum ad-
miratio , qui expenso vulnere , ex cuspi-
dulis , quæ cuncta capitis organa fædi-
simè læserant , sanctè , disertèque pronun-
ciarunt : Prodigiorum ab Aloysio patra-
torum hoc maximum extitisse .

HACTENVS Aloysius visus ad ferendam opē
mortalibus in terrā descendere ; nunc à mor-
talibus visus in cælo . Palmæ in celebri Par-
thenone , Mense Martio MDCLXXI. San-
ctimoniali N. N. probatæ virtutis , oranti
dignatus est Deys ostendere Aloysium , altissimo

simō Throno insidentem; triplici radio ab augustissima Triade manante sic circumfusum ; ut satur ipse reliquam ingentem lucem in subiectam immensam turbam throni scalis insidentem , eumque contemplantem, diffunderet . Viso accessit notitia , qua docta est , agmen illud confertissimum , ex jis confici , quos cælo lucratus fuerat Aloysi⁹s , Throno dignus in Cælo , qui imum semper locum elegisset in terris . Hæc Confessarius Sanctimonialis contigisse affirmat , dum illa se se exerceret in commentationibus S. Ignatii ; cui dè Aloysi⁹ gloria ostendenda sollicito , filii gloria , magna ex parte est adscribenda ; utriusque vero gloria Deo Opt. Max. ejusque sanctissimæ Genitrici Deiparæ .

PRO-

PROTESTATIO

A VICTORIS.

CVM Sanctissimus Dominus Noster Urbanus Papa Octavus die decima tertia Martii anno MDCXXV. in Sacra Congregatione S. Romanæ, & universalis Inquisitionis Decretum ediderit; idemque confirmaverit die quinta Iulii anno MDCXXXIV. quo inhibuit imprimi libros hominum, qui Sanctitate, seu Martyrii fama celebres è vita migraverunt, gesta, miracula, vel revelationes, seu quæcumque beneficia, tanquam eorum intercessionibus à Deo accepta continentur; & haec tenus impressos nullo modo vult censeri approbatos. Idem autem Sanctissimus die quinta Iunii MDCXXXI. ita explicaverit, ut nimis mirum non admittantur Elogia Sancti, vel Beati absolute, & quæ cadunt super personam, benè tamen ea, quæ cadunt supra mores, & opinionem, cum protestatione, quod jis nulla adsit auctoritas ab Ecclesia Romana, sed fides tantum sit penes Auctorem. Huic Decreto, ejusque confirmationi, & declarationi observantia, & reverentia, qua pars est, insistendo; iterum profiteor me haud alio sensu quidquid in hoc libro refero, accipere, aut accipi ab ullo velle, quam quo ea solent, quæ humana dumtaxat autoritate, non autem Divina Catholicæ Romanæ Ecclesiæ, aut Sanctæ Sedis Apostolicæ nititur: jis tantummodo exceptis, quos eadem Sancta Sedes Sanctorum, Beatorum, aut Martyrum Catalogo adscripsit.

INDEX

INDEX CAPITVM

LIBRI PRIMI.

<i>Aloysii Natalis, & Pueritia Cap. I. pag. I.</i>	1.
<i>Quis fuerit Aloysius cum Societatis Iesu age- ret candidatum.</i>	12
<i>Aloysii Ingressus in Societatem Iesu.</i>	21
<i>Aloysius La Nuza Concionator Euangelicus.</i>	32
<i>In Aloysio rerum futurarum predictio, atque arcano- rum praesensio.</i>	53
<i>Aloysii excursus, & Missiones.</i>	67
<i>Quem Aloysius e Sacris excursionibus fructum per- ceperit.</i>	78
<i>Aloysius prodigiorum patrator.</i>	89
<i>Aloysius uti Celo propitio, sic Tartaro usus ad- verso.</i>	101
<i>Poſtremus Aloysii, morbus & Sanctissimus obitus.</i>	108
<i>Quae mortens praeceperint Vaticinia, Quae exceperint prodigia.</i>	121
<i>Egregiorum Virorum de Aloysii heroica virtute iudi- cium.</i>	134

Q q

LL

LIBRI SECUNDI

ALOYSII VIRTUTES.

V IRTUTES, quæ Deum in se respiciunt	Cap. 1
pag.	146
Aloysii Cultus Sanctæ Trinitatis ; Pia Cruciatuum	
Christi Domini recordatio; Religio in Deiparam,	
& Calites; Orandi studium.	155
Aloysius divina patitur.	166
Charitas erga proximos, in iisque iuvandis Indu-	
stria.	173
Corporis afflictatio penè iusto severior.	185
Humilitas, & sui despicientia.	196
Vita integritas, & cura Innocentia.	212
Diligens Votorum Custodia.	220
Aloysii Vaticinia.	240

LI-

LIBRI TERTII

ALOYSII MIRACVLA:

P RODIGIA ab Aloysio patrata dum viveret.	
Cap. I. pag.	252
Prodigia ab Obitu Aloysii.	271
Alia mira Aloysii ope patrata.	284
Aloysius post obitum visus.	294

